

نمودارها به کدام سمت می‌روند؟

صادق

ولادت حضرت جواد الائمه (ع) مبارک باد

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و سوم | شماره ۱۱۷۲ | دوشنبه ۱۷ دی ۱۴۰۳ | ۵ رجب ۱۴۴۶ | ۶ ژانویه ۲۰۲۵ | ۱۶ صفحه

کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با صبح صادق

۴ بازار

فرهاد کوچک‌زاده

۱۱ خرد

علی حیدری

۲ سرمقاله

امنیت به رشد اقتصادی منجر می‌شود

لگدمال کردن جولان دهندگان

مکتب زنده

۶ فرهنگ

پرونده ویژه صبح صادق برای پانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم عمار

فانوس‌های روشن

پانزدهمین جشنواره فیلم عمار، پذیرای آثاری با مضامین و قالب‌های متنوع بود؛ اما در این جشنواره همچنان بخش مستند حرف اول را می‌زند و فیلم‌های داغ و بحث‌برانگیزی در این بخش به نمایش درآمد. بخش مستند خودش زیربخش‌های متفاوتی دارد. یکی از این زیربخش‌ها «آرمان روح‌الله» نام داشت که به مجموعه آثاری درباره فتنه سال ۱۴۰۱ و به ویژه شهدای آن فتنه اختصاص داشت. یکی از این آثار «بهای آزادی» نام دارد که به کرگردانی «علی سرو»، به ماجرای شهادت «سیدروح‌الله عجمیان» در ماجرای پاییز دو سال قبل اختصاص دارد. در این مستند سراغ شاهدان عینی حادثه رفته‌اند و ماجرای قتل دردناک روح‌الله عجمیان را از زبان این شاهدان روایت کرده‌اند. اما نقطه عطف این مستند، روایت برخی از دوستان شهید عجمیان است که شمایی شبیه به حراز روح‌الله عجمیان می‌سازد؛ به گفته دوستان نزدیکش، شهید عجمیان نیز خودش یک جوان معترض بوده و به ویژه به دلیل وضعیت مالی و اقتصادی سخت خود و خانواده‌اش، همواره گله و شکایت داشته، اما در نهایت وقتی سردو راهی قرار می‌گیرد، انقلاب را انتخاب کرده و در راه آن به شهادت می‌رسد.

۱۰ جبهه

روایت حاج عباس ایرانمنش

رزمنده قدیمی لشکر ۴۱ تارالله از رشادتهای سپهبد شهید سلیمانی

حاج قاسم هنوز مظلوم است

۱۵ پاسدار

جانشین نمایندگی ولی فقیه در سپاه

شهید سلیمانی نماد اخلاص و

ولایت‌مداری بود

صبح جوان

نشریه سرباز انقلابی

دوهفته‌نامه صبح صادق ویژه سربازان

نیم نگاه

نهادهای امنیتی
تصفیه می‌شوند؟

رضا صارمی

دکترای امنیت ملی

در روزهای اول سال نو میلادی دو حادثه تروریستی در آمریکا به وقوع پیوست. در اولین حادثه یک نظامی سابق چهل و دو ساله به نام «شمس‌الدین جبار» با کامیون در یکی از خیابان‌های شهر نیورلوان در ایالت لوزیانا به میان جمعیت رفت که منجر به کشته شدن پانزده نفر و فرد عامل در جریان تیراندازی پلیس شد. در ماشین این فرد پرچم داعش و تعدادی سلاح یافت شد. در حادثه بعدی «متیولیوس لسبرگر» که یک نیروی ویژه ارتش آمریکا بود، یک ماشین سایبر تراک ساخت شرکت تسلا را که متعلق به «ایلان ماسک» است، در مقابل یکی از هتل‌های ترامپ در لاس وگاس منفجر کرد که به مرگ خودش و مجروح شدن هفت نفر منجر شد. در اولین عکس‌العمل، جو بایدن گفت هیچ توجهی برای خشونت به هر شکلی وجود ندارد و ما هیچ حمله‌ای را تحمل نخواهیم کرد. ترامپ طبق معمول واکنش شدیدتری به این حوادث نشان داد و در سخنانی گفت: «سیاست مرزهای باز بایدن عامل تروریسم و خشونت در آمریکاست. بایدن بدترین رئیس‌جمهور تاریخ آمریکا و یک فاجعه تمام عیار است.» او سپس به ساختار دولت فدرال آمریکا حمله کرد و وزارت دادگستری، اف‌بی‌آی و دادستان‌های ایالتی و محلی دموکرات را بی‌کفایت و فاسد خواند و گفت: «آنها به جای انجام وظایف خود انرژی‌شان را صرف حمله غیرقانونی به من کردند.» ایلان ماسک هم که این روزها به یک فرد تأثیرگذار در دولت ترامپ تبدیل شده است، در اظهارنظری اعلام کرد: «این دو حادثه به هم مربوط هستند و هر دو خودرو از یک شرکت اجاره شده‌اند.» نکته قابل توجه این است که هر دو عامل عملیات تروریستی در پایگاه فورت‌برگ در ایالت کارولینای شمالی خدمت کردند و هر دو سابقه حضور در افغانستان را داشتند. می‌توان احتمال داد که این دو عملیات را تیم ترامپ طراحی کرده‌اند تا دست ترامپ را برای اقدامات خودش بازتر کنند. ترامپ به دنبال اخراج گسترده مهاجران است، هر چند شمس‌الدین جبار متولد آمریکاست. در عین حال ترامپ به شدت پیگیر تصفیه گسترده در نهادهای اطلاعاتی و امنیتی است؛ زیرا خیلی از پرونده‌های فساد اخلاقی و مالی او در همین سازمان‌ها به جریان افتاد و وی در تلاش است با تغییرات گسترده در بدنه مدیریت این سازمان‌ها دستش را برای اقداماتش در چهار سال بعد بازتر کند. البته وی استاد استفاده از این اتفاقات هم هست؛ همانطور که در جریان ترور مشکوکش آن را به عاملی برای افزایش محبوبیتش تبدیل کرد. یک احتمال ضعیف‌تر هم وجود دارد که ترامپ نیز مانند بوش پسر که در ابتدای دوران ریاست‌جمهوری‌اش با طراحی حمله به برج‌های دوقلو زمینه را برای خیلی از اقدامات بین‌المللی‌اش آماده کرد، از این اقدامات تروریستی در جهت پیشبرد برنامه‌هایش در سیاست خارجی استفاده کند.

علی حیدری

سردبیر

در حالی پنجمین سالروز آسمانی شدن سردار دل‌ها، حاج قاسم سلیمانی را پشت سر گذاشتیم که همچنان غم فراقت بر دل‌مان سنگینی می‌کند و هنوز با مدام ۱۳ دی‌ماه ۱۳۹۸ که دشمن در یک عملیات تروریستی، قهرمان مقاومت را به شهادت رساند، برای‌مان باورکردنی نیست. در آستانه پنجمین سال شهادت او هفته گذشته، رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار خانواده سردار و جمعی از خانواده‌های شهیدان مدافع حرم و شهیدان مقاومت، با برشمردن برخی ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری حاج قاسم سلیمانی، نقش بی‌بدیل سردار سلیمانی در میدان مبارزه با تروریسم را تبیین کردند. بخش

امیر حسین زنگنه

کارشناس مسائل انرژی

بحران ناترازی انرژی که در ماه‌های اخیر کشور را تحت تأثیر قرار داده، نگرانی‌های بسیاری را درباره پایداری تأمین انرژی در آینده به وجود آورده است. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند اگر این روند ادامه یابد، ناترازی انرژی در سال‌های آینده، به‌ویژه در بهار و تابستان، با شدت بیشتری ادامه خواهد یافت و شاهد نوسانات گسترده‌تر و ناپایداری شدیدتری در تأمین برق خواهیم بود. این روند، که به‌طور مداوم در حال تشدید است، احتمالاً فشار مضاعفی بر زیرساخت‌های انرژی کشور وارد کرده و به بحران‌های عمیق‌تری در زمینه تأمین برق و منابع انرژی منجر خواهد شد. این وضعیت، که در ادبیات جهانی «Energy Deficit Crisis» شناخته می‌شود، به ویژه در کشورهایی که درگیر چالش‌های تأمین پایدار منابع انرژی هستند، مورد توجه قرار گرفته است.

در این میان، وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی برنامه‌هایی برای افزایش استقلال کشاورزان در تأمین برق منابع آبی کشاورزی مطرح کرده‌اند که یکی از مهم‌ترین پیشنهادها، استفاده از پنل‌های خورشیدی برای تولید برق مستقل در هر چاه کشاورزی است. این رویکرد با هدف تحقق خودکفایی انرژی «Energy Independence» برای بخش

شرکای راهبردی

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران درباره روابط ایران و چین گفت: «اسناد همکاری‌های راهبردی ۲۵ ساله ایران و چین، چشم‌انداز بسیار گسترده‌ای از همکاری‌ها بین دو کشور در همه حوزه‌ها ارائه می‌کند.» «سیدعباس عراقچی» با بیان اینکه «ایران و چین شرکای راهبردی هستند تعبیر درستی است»، ادامه داد: «ایران و چین علاوه بر همکاری‌های دوجانبه، در حوزه‌های مسائل منطقه و بین‌المللی نیز مشورت‌های نزدیکی با یکدیگر دارند و در جریان دیداری که با وزیر خارجه چین در این سفر داشتیم که حدود چهار ساعت نیز به طول انجامید، در مورد تحولات منطقه و اینکه چگونه با این مسائل برخورد کنیم و با یکدیگر در این زمینه همکاری کنیم، ریزنی و گفت‌وگو داشتیم.»

سر مقاله

مکتب زنده

بلکه یک شخصیت فرهنگی و اجتماعی نیز بود که توانست با تدبیر و مدیریت خود در مقابل تهدیدهای گوناگون، از جمله تروریسم و افراطگرایی ایستادگی کند.

امام خامنه‌ای(مدظله‌العالی) سردار سلیمانی را «نماد شجاعت و فداکاری» می‌دانند که خون او موجب بیداری و اتحاد ملت‌های اسلامی شده و این روند را شتاب خواهد بخشید. این تعابیر بلند نشان‌دهنده اعتقاد راسخ رهبر فرزانه انقلاب به ادامه راه سردار سلیمانی و تأثیرگذاری او بر آینده مقاومت اسلامی و ملت‌های مسلمان منطقه و جهان است.

شاخصه‌های شهید سلیمانی در دیدگاه رهبر معظم انقلاب بسیار عمیق و دقیق و دارای ابعاد و زوایای متنوع و متعدد است که در یک یادداشت و مقاله نمی‌گنجد؛ اما با نگاهی به جایگاه سردار دل‌ها در دیدگاه رهبر معظم انقلاب می‌توان به این حقیقت پی برد که از نظر معظم‌له، حاج قاسم سلیمانی نه تنها به منزله

عمده‌زمان سخنرانی حدود ۴۰ دقیقه‌ای ایشان به بیان کارهای بزرگی اختصاص یافت که سردار سلیمانی در تقویت جبهه مقاومت در منطقه و مبارزه با داعش و گروه‌های تکفیری انجام داده بودند. این نگاه خاص و ویژه رهبر معظم انقلاب اسلامی به سردار سلیمانی که او را «رفیق عزیز و صمیمی» خود خواندند، نشان‌دهنده اهمیت و جایگاه ویژه این فرمانده بزرگ مقاومت در نظر گاه رهبر حکیم انقلاب اسلامی است.

نگاه خاص رهبر معظم انقلاب به سردار سلیمانی به سال‌های پس از شهادتش منحصر نمی‌شود و معظم‌له در دوران حیات و مبارزه سردار سلیمانی نیز از تعبیر «شهید زنده» درباره او استفاده کرده بودند. در طول سال‌های پس از شهادتش نیز نگاهی به تعابیر فرمانده معظم کل قوا درباره ابعاد و جودوی فرمانده نیروی قدس سپاه نشان می‌دهد، از منظر ایشان سردار سلیمانی نه تنها یک فرمانده نظامی برجسته،

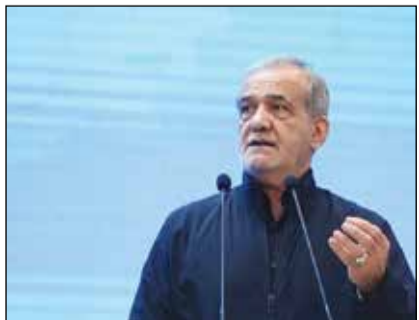
داشته باشد، اما در غیاب نظارت‌های دقیق، این رویکرد ممکن است موجب بی‌توجهی به مصرف صحیح منابع آب شود. برای جلوگیری از این مشکل، باید راهکارهای نظارتی هوشمند و سازکارهای مدیریت منابع آب تقویت شوند. تجهیز چاه‌ها به دستگاه‌های اندازه‌گیری هوشمند و ایجاد سامانه‌های پایش برخط می‌تواند به دولت کمک کند تا مصرف آب را به‌دقت کنترل کرده و از سوءاستفاده‌های احتمالی جلوگیری کند.

پيامدهای اجتماعی این رویکرد نیز باید مورد توجه قرار گیرد. کشاورزی در بسیاری از مناطق کشور نه تنها منبع اصلی درآمد، بلکه بخشی از هویت فرهنگی مردم است. تغییرات در سیاست‌های مرتبط با منابع آب و انرژی می‌تواند واکنش‌های گسترده‌ای را به دنبال داشته باشد. بنابراین، اجرای موفق این طرح نیازمند مشارکت فعال کشاورزان و اطلاع‌رسانی گسترده درباره ضرورت مدیریت منابع آب است.

اگر این طرح به‌درستی اجرا نشود، پیامدهای زیست‌محیطی قابل توجهی خواهد داشت. فرونشست زمین، شور شدن منابع آب زیرزمینی و تخریب زیست‌بوم‌های محلی تنها بخشی از خطرهایی است که ممکن است رخ دهد. این مسائل نه تنها به کاهش بهره‌وری کشاورزی منجر می‌شود، بلکه امنیت غذایی کشور را نیز به خطر می‌اندازد. در صورتی که این روند بدون نظارت و اقدام‌های پیشگیرانه ادامه یابد، مشکلاتی مانند

قدم اول

رئیس‌جمهور با بیان اینکه شهید سلیمانی به دنبال تحقق وحدت اسلامی بود، خاطر نشان کرد: «امروز دشمن در تلاش است و می‌خواهد در این کشور تفرقه ایجاد کند و عده‌ای ضدانقلاب نیز وارد تفرقه‌ها شوند و کشور را با مشکلاتی مواجه کنند و بعد دشمنان توطئه‌های بعدی را اجرا کنند.» دکتر پزشکیان اظهار داشت: «قدم اول برای موفقیت و پیروزی وحدت در اطاعت و پشتیبانی از سیاست‌ها و جهت‌گیری‌های مقام معظم رهبری و همصد شدن و هم جهت شدن برای حل مشکلات مردم عزیز است.» رئیس‌جمهور تصریح کرد: «ما بر حق خواهیم ایستاد و با قدرت پوزه نامردها را به خاک خواهیم مالید.»

یک فرمانده نظامی، بلکه به عنوان یک الگوی انسانی و اخلاقی است. این نگاه، الهام‌بخش نسل‌های آینده خواهد بود تا با پیروی از راه سردار سلیمانی، در راستای تحقق اهداف عالی انقلاب اسلامی گام بردارند.

به ویژه آنکه تحولات امروز منطقه و جبهه مقاومت نشان می‌دهد، امروز بیش از هر زمان دیگری به الگو و مکتب شهید سلیمانی برای ایستادگی و مقاومت در برابر طراحی‌های شوم دشمنان، به ویژه آمریکا و رژیم صهیونی نیازمندیم. جبهه مقاومت هر جا که توفیقاتی حاصل کرد، مرهون ایمان و باور عمیق به وعده‌ها و امدادهای الهی و تدابیر و طراحی‌های فرماندهانی چون حاج قاسم سلیمانی، سیدحسن نصرالله، یحیی سنوار و فرماندهان رشید مقاومت بود که نسل جدید فرماندهان این جبهه این مسیر را با قدرت و قوت خواهند پیمود.

عبور از ناترازی با مدیریت تطبیقی

کاهش سطح آب‌های زیرزمینی، افت شدید کیفیت آب و زمین‌های کشاورزی و افزایش هزینه‌های تولید برای کشاورزان می‌تواند در آینده‌ای نزدیک بروز کند.

در بلندمدت، بی‌توجهی به این بحران نه تنها به تخریب منابع آب زیرزمینی منجر خواهد شد، بلکه امنیت غذایی کشور را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد. با کاهش سطح منابع آب و مشکلات ناشی از کمبود آب، کشاورزی که یکی از پایه‌های اقتصادی کشور است، با چالش‌های جدی روبه‌رو خواهد شد. این مشکلات ممکن است به افزایش وابستگی به واردات محصولات کشاورزی، کاهش صادرات و در نهایت فشار بیشتر بر بودجه عمومی و اقتصاد کشور منجر شود.

در مجموع، هر چند استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در کشاورزی گامی مؤثر در کاهش فشار بر منابع انرژی کشور است، اما موفقیت آن به‌شدت به ایجاد تعادل میان تأمین انرژی و مدیریت پایدار منابع آب وابسته است که از آن با نام مدیریت تطبیقی «Adaptive Management» یاد می‌شود. این تعادل تنها با همکاری میان دولت، کشاورزان و کارشناسان حوزه‌های آب، انرژی و محیط زیست امکان‌پذیر است. در غیر این صورت، مزایای کوتاه‌مدت این طرح ممکن است به‌بهای سنگین زیست‌محیطی و اقتصادی در بلندمدت تمام شود.

فروپاشی دشمن

فرمانده کل سپاه گفت: «به تمام جوانان محور مقاومت اعلام می‌کنم دشمن رو به زوال و در حال فروپاشی است و عملیات جنگ روانی که دشمن در پیش گرفته، نشان‌دهنده پایان کار و نابودی آن است.» «سردار حسین سلامی» افزود: «مقاومت پیروز خواهد شد، همانگونه که رهبر معظم انقلاب اسلامی تأکید کردند و ما با مقاومت و ایستادگی، موفقیت و پیروزی را محقق خواهیم کرد.» وی تأکید کرد: «رژیم صهیونیستی در مقابله با قدرت موشکی عملیات نیروهای انصارالله یمن شکست خورد و این رژیم در مقابله با این نیروها که بخشی از محور مقاومت هستند، در مانده شده است.»

بررسی راهبردهای غرب در عرصه بهره‌برداری از ظرفیت ایرانیان خارج از کشور علیه میهن و خنثی‌سازی این توطئه

در کمین ایرانیان مهاجر

نوید کمالی

دبیر گروه راهبرد

ایرانیان خارج از کشور که از آنها با عنوان دیاسپورا ایرانی (جامعه دور از میهن) نیز یاد می‌شود، به‌مثابه بخشی جدایی‌ناپذیر از پیکره ملت بزرگ ایران، همواره نقش محوری در تاریخ و تمدن این مرز و بوم ایفا کرده‌اند. این جامعه که گستره‌ای از صدها هزار نفر از ایرانیان مهاجر، دانشجویان نخبه، کارآفرینان موفق، نخبگان علمی و فرهنگی و متخصصان در حوزه‌های گوناگون را در بر می‌گیرد، نه تنها پیوندی ناگسسته بین ایران و جهان است؛ بلکه می‌تواند در مسیر توسعه و پیشرفت کشور، نقشی سازنده و حیاتی ایفا کند.

این ظرفیت عظیم انسانی، همواره مورد طمع قدرت‌های استعماری و دشمنان این سرزمین بوده است. در سال‌های اخیر، به‌ویژه با تشدید فشارهای بین‌المللی و منازعات منطقه‌ای، این طمع‌ورزی‌ها رنگ و بوی جدیدی به خود گرفته‌اند. دشمنان جمهوری اسلامی ایران، به‌ویژه کشورهای غربی و در رأس آنها ایالات متحده آمریکا، با بهره‌برداری از سیاست‌های فریبکارانه و پیچیده‌ای، تلاش می‌کنند از ظرفیت‌های موجود در این جامعه دور از وطن در جهت پیشبرد اهداف سیاسی و ضدایرانی خود بهره‌برداری کنند. این تلاش‌ها که با محوریت تضعیف پایه‌های مشروعیت نظام، ایجاد شکاف و تفرقه در صفوف ملت و تقویت فشارهای بین‌المللی علیه کشورمان دنبال می‌شوند، هدفی جز بی‌ثبات‌سازی کشور و تضعیف قدرت و نفوذ کشور در عرصه بین‌المللی ندارند.

در چند سال اخیر، گزارش‌های متعددی که اندیشکده‌ها و مراکز مطالعاتی غربی منتشر کرده‌اند، به‌وضوح نشان می‌دهد بهره‌برداری از ظرفیت دیاسپورا ایرانی یکی از محورهای اصلی راهبرد ضدایرانی غرب است؛ برای نمونه، گزارش اخیر شورای آتلانتیک با عنوان «آینده استراتژی ایالات متحده در قبال ایران» که راهکارهای مقابله با جمهوری اسلامی ایران را بیان کرده است، ایرانیان خارج از کشور را نیز یکی از ابزارهای نظام برای پیشبرد اهداف ایدئولوژیک و ژئوپلیتیک خود معرفی کرده و خواهان بهره‌برداری از این شبکه‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران شده است. این گزارش تأکید دارد که ایران، همانند اتحاد جماهیر شوروی در دوران جنگ سرد، یک رژیم ایدئولوژیک است که تغییرات بنیادین در رویکردهای آن بعید به نظر می‌رسد. بنابراین، مقابله با ایران نیازمند راهبرد بلندمدت و چندبعدی است!

پرواضح است که این دست گزارش‌ها، با تأکید بر دسترسی ایرانیان مقیم خارج از کشور به منابع رسانه‌ای، شبکه‌های اجتماعی، سازمان‌های غیردولتی و بین‌المللی، و توانایی تأثیرگذاری بر افکار عمومی این جامعه را ابزار بالقوه و قدرتمندی برای اعمال فشار بر جمهوری اسلامی ایران قلمداد می‌کنند. این دیدگاه با تمرکز بر ایجاد شکاف بین نظام و مردم و القای ناکارآمدی و عدم مشروعیت حکومت از طریق ترویج روایت‌های مغرضانه و تبلیغات منفی شکل گرفته است. در این چارچوب، رسانه‌های فارسی‌زبان خارج از کشور به منزله بازوی رسانه‌ای، شبکه‌های اجتماعی به منزله ابزار تبلیغاتی و نهادهای حقوق بشری به مثابه اهرم سیاسی برای اعمال فشار بر کشورمان به کار گرفته می‌شوند.

راهبردهای دشمنان کشورمان در این زمینه شامل طیف گسترده‌ای از اقدامات است که در صدر آنها، تقویت رسانه‌های فارسی‌زبان خارج از کشور قرار دارد. این رسانه‌ها که اغلب با حمایت مالی و فنی دولت‌های غربی و سرویس‌های اطلاعاتی فعالیت می‌کنند، با تولید و انتشار اخبار و تحلیل‌های جهت‌دار و جانبدارانه، تلاش می‌کنند تصویری مخدوش و تحریف‌شده از ایران و نظام حاکم بر آن را به مخاطبان ارائه دهند.

این رسانه‌ها با استفاده از تکنیک‌های پیشرفته پروپاگاندا و تبلیغات، از جمله انتشار اخبار جعلی و مبالغه‌آمیز، دستکاری واقعیت‌ها و برجسته‌سازی مسائل و مشکلات داخلی، درصددند حسن نارضایتی، بی‌اعتمادی و ناامیدی را در افکار عمومی داخل و خارج از کشور دامن بزنند و مشروعیت نظام را زیر سؤال ببرند. در این راستا، شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی نیز به ابزاری کارآمد برای انتقال پیام‌های ضدایرانی و سازمان‌دهی اعتراضات و نافرمانی‌های مدنی تبدیل شده‌اند. این شبکه‌ها، با ایجاد صفحات و گروه‌های گوناگون و استفاده از ظرفیت‌های تبلیغاتی و پروپاگاندا گسترده، تلاش می‌کنند جوانان و فعالان اجتماعی را هدف قرار داده و با ایجاد شبکه‌هایی از کنشگران، اعتراضات و نافرمانی‌های مدنی را در گوشه و کنار کشور سازماندهی و هدایت کنند.

افزون بر این، نهاد‌های حقوق بشری و سازمان‌های غیردولتی نیز به مثابه ابزارهایی برای اعمال فشار بر کشورمان استفاده می‌شوند. این نهادها که اغلب با بودجه‌های دولتی و غیردولتی کشورهای غربی فعالیت می‌کنند، با انتشار گزارش‌های جهت‌دار و جانبدارانه درباره وضعیت حقوق بشر در کشورمان، تلاش می‌کنند توجه جامعه بین‌المللی را به این موضوعات جلب کرده و دولت‌های غربی را به اعمال تحریم‌های بیشتر و فشارهای سیاسی ترغیب کنند. در این میان، موضوعاتی مانند حقوق زنان، آزادی بیان، حقوق اقلیت‌ها و وضعیت زندانیان سیاسی، به منزله محورهای اصلی تبلیغات منفی و جنگ رسانه‌ای علیه کشورمان انتخاب شده‌اند. این نهادها اغلب با رویکردی گزینشی، تنها از کشورمان انتقاد کرده و از نقض حقوق بشر از سوی

دولت‌های غربی و متحدان‌شان چشم‌پوشی می‌کنند. همچنین، این نهادها با انتشار گزارش‌های یک‌طرفه و بر پایه اطلاعات تأیید نشده، تلاش می‌کنند افکار عمومی را علیه کشورمان تحریک کرده و به مشروعیت‌زدایی از نظام دست بزنند.

در رویارویی با این چالش‌های پیچیده و چندوجهی، جمهوری اسلامی ایران نیازمند تدوین و اجرای یک راهبرد جامع، هوشمندانه و چندبعدی است که در سه حوزه کلیدی رسانه، دیپلماسی و سیاست خارجی به‌طور هماهنگ و متوازن عمل کند. در حوزه رسانه، تقویت رسانه‌های داخلی و توسعه رسانه‌های بین‌المللی فارسی‌زبان با رویکردی حرفه‌ای و مبتنی بر استانداردهای نوین رسانه‌ای از اهمیت بالایی برخوردار است.

رسانه‌های داخلی باید تلاش کنند با ارائه تحلیل‌های دقیق و واقع‌بینانه، پاسخگویی به شبهات و اتهامات و ارائه تصویری روشن و شفاف از واقعیت‌های ایران، اعتماد مخاطبان خود را جلب کرده و تبلیغات منفی دشمنان را خنثی کنند. در این راستا، تولید محتوای جذاب و متنوع در قالب‌های گوناگون، از جمله فیلم، مستند، سریال، پادکست و برنامه‌های تلویزیونی، می‌تواند به جذب مخاطبان بیشتر و افزایش تأثیرگذاری رسانه‌ها کمک کند. رسانه‌های فارسی‌زبان بین‌المللی نیز باید با رویکردی مستقل، مبتنی بر واقعیت و با استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی، تلاش کنند پیام‌های مثبت و سازنده را در سطح جهانی منتشر کرده و چهره واقعی کشورمان را به جهانیان معرفی کنند.

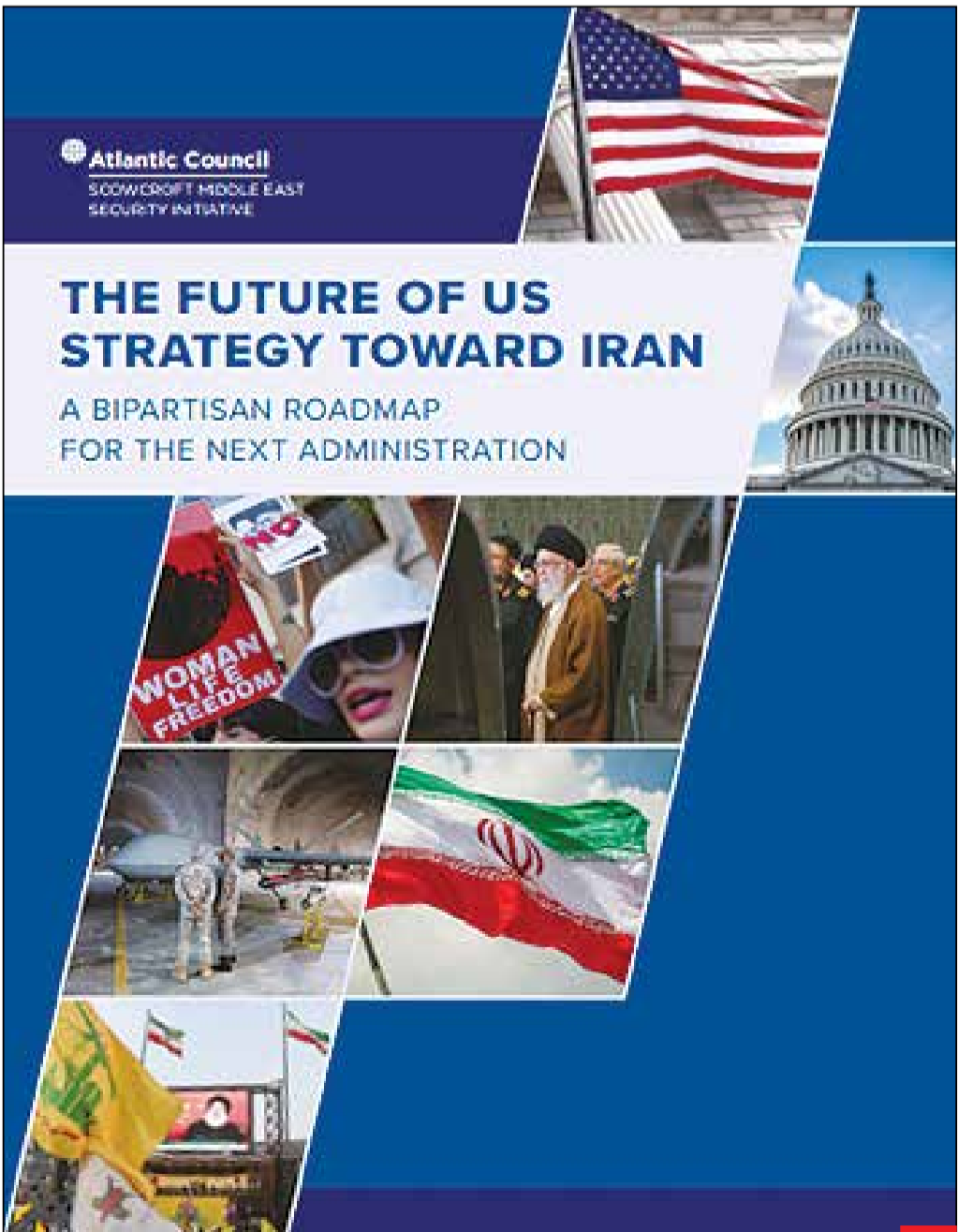
در حوزه دیپلماسی، تعامل نزدیک‌تر و مؤثرتر با ایرانیان مقیم خارج از کشور باید در اولویت قرار گیرد. سفارت‌خانه‌ها و نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در سراسر جهان می‌توانند با برگزاری نشست‌های پر محتوا و غنی فرهنگی، اقتصادی، علمی و تخصصی، ارتباطی سازنده و پایدار با ایرانیان مقیم خارج برقرار کرده و به‌دغدغه‌ها و خواسته‌های آنها گوش دهند. این تعاملات باید بر پایه احترام متقابل، اعتماد و شناخت متقابل بوده و با هدف تقویت حس تعلق و دلبستگی آنها به میهن خود و ترغیب آنها به همکاری و مشارکت در توسعه و پیشرفت ایران انجام شود. همچنین، توسعه دیپلماسی عمومی و استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی برای معرفی ظرفیت‌های فرهنگی، اقتصادی، علمی، و گردشگری کشور در سطح بین‌المللی، می‌تواند به بهبود تصویر کشور در افکار عمومی جهان و کاهش تأثیر تبلیغات منفی کمک کند. این امر نیازمند رویکردی خلاقانه و نوآورانه در دیپلماسی عمومی و سرمایه‌گذاری در آموزش و تربیت دیپلمات‌هایی

با مهارت‌های ارتباطی و فرهنگی بالاست.

در حوزه سیاست خارجی، تقویت روابط و همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی با کشورهای غیرغربی، به‌ویژه کشورهای آسیایی، آمریکای لاتین و آفریقایی، از اهمیت بسیاری برخوردار است. گسترش روابط اقتصادی، سیاسی، و فرهنگی با این کشورها می‌تواند وابستگی کشور به کشورهای غربی را کاهش داده و از تأثیر تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی بکاهد. همچنین، تلاش برای ایجاد اتحادیه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی با کشورهایایی که منافع مشترکی با کشورمان دارند، می‌تواند به تقویت جایگاه ایران در نظام بین‌المللی و ایجاد موازنه در برابر قدرت‌های استکباری کمک کند. در این راستا، تلاش برای عضویت در سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی، همکاری‌های علمی و فنی و تبادل دانش و فناوری با این کشورها، باید به منزله یک اولویت اساسی در سیاست خارجی کشور دنبال شود. در کنار این، تلاش برای دور زدن تحریم‌ها و ایجاد سازکارهای مالی و تجاری جایگزین، باید به‌طور مستمر و خلاقانه پیگیری شود. این اقدامات می‌تواند به کاهش آسیب‌های اقتصادی ناشی از تحریم‌ها و حفظ ثبات اقتصادی و معیشتی مردم کمک کند.

با عنایت به آنچه بیان شد، مقابله با تهدیدهای ناشی از بهره‌برداری دشمنان از ظرفیت دیاسپورای ایرانی، نیازمند رویکرد جامع، هماهنگ و چندبعدی است. این رویکرد باید نه تنها بر خنثی‌سازی اقدامات مخرب دشمنان متمرکز باشد، بلکه به تقویت فرصت‌ها و ظرفیت‌های موجود برای بهره‌برداری از پتانسیل دیاسپورای ایرانی در جهت توسعه و پیشرفت کشور نیز توجه داشته باشد. ایرانیان خارج از کشور، با وجود تلاش‌های دشمنان، همچنان بخشی از سرمایه ملی و انسانی کشور هستند و می‌توانند با همدلی و همبستگی، نقشی مؤثر در تقویت جایگاه کشورمان در نظام بین‌المللی ایفا کنند.

برای رسیدن به این هدف، ایجاد ارتباطات پایدار و سازنده با دیاسپورای ایرانی، تقویت حس تعلق و دلبستگی آنها به کشور خود، و استفاده از دانش و تخصص آنها در حوزه‌های گوناگون، از اهمیت بالایی برخوردار است. همچنین، تلاش برای ایجاد یک فضای امن و آزاد به منظور گفت‌وگو و تبادل نظر میان دیاسپورای ایرانی و مسئولان نظام، می‌تواند به تقویت اعتماد متقابل و کاهش تنش‌ها کمک کند. تنها از طریق چنین رویکردی می‌توان تلاش‌های دشمنان را خنثی کرده و زمینه‌ای برای پیشرفت و توسعه پایدار کشورمان فراهم آورد. این مهم نیازمند همت و تلاش همگانی و اراده قوی برای ساختن آینده‌ای بهتر برای ایران و ایرانیان در سراسر جهان است.

گزارش راهبردی «آینده استراتژی ایالات متحده در قبال ایران» منتشر شده در اندیشکده آتلانتیک

دیگران

حمایت از مجاهدین خلق جواب نمی‌دهد!

ایالات متحده نیازمند تدوین یک راهبرد جامع‌تر و دقیق‌تر برای تعامل با جامعه ایرانیان مقیم خارج، به‌ویژه در آمریکا، است. جامعه ایرانیان مقیم خارج در سال‌های اخیر نقشی پررنگ در تحولات مرتبط با ایران ایفا کرده است. در جریان اعتراضات پس از مرگ مهسا امینی، این جامعه سطح بی‌سابقه‌ای از فعالیت و سازمان‌دهی را به نمایش گذاشت. یکی از برجسته‌ترین این فعالیت‌ها، کارزار مردمی برای متقاعد کردن کنگره آمریکا به تصویب «قانون پاسخگویی حقوق بشر و امنیت مهسا امینی» (قانون مهسا) بود.

افزون بر این، جامعه ایرانیان مقیم خارج همچنان در حال معرفی و حمایت از لویح دیگری است که به مسائل حقوق بشری و سیاسی ایران مربوط می‌شوند. از جمله این لویح، «قانون توماج» است که به نام «توماج صالحی» بر معترض ایرانی نام‌گذاری شده و در حال بررسی است. این اقدامات نشان‌دهنده توانایی این جامعه در تأثیرگذاری بر سیاست‌گذاری‌های بین‌المللی و جلب توجه دولت‌ها به مسائل ایران است.

جامعه ایرانیان مقیم خارج، به دلیل تنوع سیاسی، قومی و مذهبی، اختلافات و دیدگاه‌های متنوعی دارد؛ اما در مواردی که امکان همکاری با اعضا و گروه‌های منتخب وجود دارد، ایالات متحده باید از این فرصت بهره‌برداری کند. برای نمونه، مرکز تعامل جهانی وزارت خارجه آمریکا (GEC) می‌تواند با اعضای منتخب این جامعه همکاری کند تا همچنان نقض حقوق بشر در ایران را برجسته کند همان‌گونه که در جریان اعتراضات «زن، زندگی، آزادی» عمل کرد.

یکی دیگر از ظرفیت‌هایی که ایالات متحده می‌تواند از آن بهره‌برداری کند، توان مالی جامعه ایرانیان مقیم خارج است. این جامعه می‌تواند در تأمین مالی پروژه‌هایی مشارکت کند که هدف آنها تصویب قوانین جدید در کشورهایی است که این افراد در آنها زندگی می‌کنند و به حمایت بیشتری از سوی دولت‌هایشان نیاز دارند. این حمایت‌ها می‌تواند شامل تقویت قوانین حقوق بشری، مقابله با فساد و پول‌شویی باشد.

در کنار این اقدامات، ایالات متحده باید سیاستی شفاف و پایدار در قبال گروه‌های مهاجر ایرانی اتخاذ کند. این سیاست باید به‌وضوح مشخص کند که کدام گروه‌ها واجد شرایط دریافت حمایت آمریکا هستند و کدام گروه‌ها غیرقابل قبولند؛ به‌ویژه هرگونه حمایت از گروه‌هایی که به سازمان مجاهدین خلق و شاخه سیاسی آن، شورای ملی مقاومت ایران (MeK/NCRI) مرتبط هستند، می‌تواند نتیجه معکوس داشته باشد. این گروه به دلیل همکاری با عراق در جریان جنگ ایران و عراق و اقدامات گذشته‌اش، در میان مردم داخل ایران بسیار نامحبوب است. حمایت از چنین گروه‌هایی می‌تواند به اعتبار آمریکا در میان مردم ایران آسیب برساند و تلاش‌های ایالات متحده برای حمایت از حقوق بشر را زیر سؤال ببرد.

رهبری آمریکا در پیشبرد ابتکاراتی علیه افرادی که در نقض حقوق بشر و فساد دست دارند، می‌تواند تعهد واشنگتن به مردم ایران و مسئول دانستن رژیم را به نمایش بگذارد. این اقدامات به تقویت جایگاه ایالات متحده در میان جامعه ایرانیان مقیم خارج کمک می‌کنند. در نهایت، تدوین و اجرای یک راهبرد جامع و چندبعدی برای تعامل با جامعه ایرانیان مقیم خارج، نه تنها به نفع مردم ایران است، بلکه به تقویت ارزش‌های حقوق بشری و دموکراتیک کمک خواهد کرد.

پی‌نوشت: ترجمه اختصاصی صبح صادق از مقاله اندیشکده آتلانتیک

یادداشت

خودرو ارز را تعقیب می‌کند!

بابک صدرایی

کارشناس بازار خودرو

افزایش قیمت ارز طی ماه‌های گذشته موجب افزایش قیمت بسیاری از کالاها و خدمات شده است. این موضوع از این رو اهمیت دارد که افزایش قیمت ارز موجب نگرانی مردم می‌شود؛ نگرانی مردم هم طبیعتاً بابت افزایش انتظارات تورمی در اقتصاد خواهد بود.

کارشناسان معتقدند، با وجود اینکه قیمت ارز در ماه‌های گذشته افزایش یافته است؛ اما نمی‌توان با قطعیت گفت قیمت خودرو به تبع افزایش قیمت ارز دچار افزایش خاصی می‌شود یا نمی‌شود.

در صورتی که مجمع تشخیص مصلحت نظام با کاهش تعرفه خودروهای وارداتی موافقت نکند و مصوبه‌ای به نفع تسهیل واردات ابلاغ نشود؛ به این معنا که تعرفه واردات خودرو در حدود ۸۰ درصد باقی بماند و از سوی دیگر ارز مورد نیاز واردات خودروی خارجی نیز تأمین نشود و واردات خودرو به شکل کنونی، یعنی قطره چکانی باشد، بی‌تردید شاهد افزایش قیمت خودرو در ماه‌های آینده خواهیم بود، در غیر این صورت شرایط متفاوت خواهد بود.

ورود ترامپ به کاخ سفید و حواشی‌ای که این رئیس‌جمهور آمریکا با اعمال تحریم‌ها می‌تواند برای اقتصاد ایران ایجاد کند، این شائبه را مطرح کرده که تمامی این مسائل در حوزه سیاست خارجی روی اقتصاد و به تبع آن روی افزایش قیمت ارز اثر بگذارد.

افزایش قیمت ارز بر اساس نوسانات سیاسی و بین‌المللی ثابت شده است؛ حتی اگر در مقطعی نرخ ارز کاهش یابد، به این دلیل که دولت بخشی از کسری مورد نیاز خود را با افزایش قیمت ارز بالا برده است، بعد از تأمین ارز مورد نیاز خود این احتمال وجود دارد که ارز به شکل تدریجی روند کاهشی داشته باشد.

این موضوع حائز اهمیت است که پایین آمدن نرخ ارز به معنای ایجاد ارزش افزوده در اقتصاد نیست؛ بنابراین حتی اگر نرخ ارز دچار بریزش شود، روی کانال ۷۵ هزار تومان باقی می‌ماند.

این احتمال داده می‌شود که نرخ ارز دو مرتبه خیز بردارد و شاهد افزایش قیمت و رسیدن روی قیمت ۸۳ هزار تومان باشیم.

در صورتی که سیاستی برای تثبیت نرخ ارز در نظر گرفته نشود، این احتمال وجود دارد که در دراز مدت یا تا پایان سال آینده شاهد افزایش قیمت کالاهای گوناگون، مانند مثل قیمت خودرو باشیم.

امروز اقتصاددانان، به دولت و بانک مرکزی نسبت به ایجاد و تشدید مشکلات اقتصادی ناشی از نوسانات قیمت ارز هشدار می‌دهند؛ در صورتی که اقتصاد با سالار رفتن نرخ ارز دچار چالش شود، بخش خودرو نیز از این وضعیت مستثنی نمی‌ماند.

در این صورت نمی‌توان انتظار داشت که در اقتصاد به هم ریخته کسی دنبال خرید خودرو باشد؛ چرا که در چنین اقتصاد و بازاری قطعه‌ساز از بین می‌رود و خودرو ساز نمی‌تواند قطعه‌سازی پیدا کند؛ چرا که سیستم توزیع از بین رفته یا آسیب جدی دیده است.

وقتی اقتصاد با التهاب و چالش مواجه شود، به این معناست که هر کالایی، مانند خودرو و مسکن و همه کالاهای مصرفی بازار که جزء مقوله اقتصاد هستند، آسیب می‌بینند، بنابراین در صورت افزایش قیمت ارز شاهد اثرگذاری آن روی بازار خودرو نیز خواهیم بود.

ساحل عباسی

خبرنگار

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس و استاذ اقتصاد گفت: «برای رسیدن به رشد اقتصادی که در برنامه‌های توسعه‌ای مورد نظر قرار گرفته و همواره در برنامه‌های بالادستی بر آن تأکید می‌شود، باید به سمت کاهش تنش‌ها برویم. در صورتی که شاهد بهبود ارتباطات و تعاملات خارجی و بین‌المللی باشیم، می‌توان امیدوار بود خارج‌ها سرمایه‌های خود را برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های گوناگون راهی اقتصاد ایران کنند؛ در غیر این صورت شاید تحقق رشد‌های بالای اقتصادی کار بسیار سختی باشد.»

«مرتضی عزتی» اقتصاددان و عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس در گفت‌وگو با «صبح صادق» درباره مؤلفه‌های لازم برای رشد اقتصادی کشور به چند نکته مهم اشاره کرد و گفت: «در این موضوع شکی نیست که باید زمینه‌های لازم برای رشد اقتصادی کشور آماده شود. رشد اقتصادی به معنای رشد تولید، رشد درآمد و افزایش رفاه مردم است؛ به این دلیل باید به سمت و سوی حرکت کنیم که همه زمینه‌ها برای رسیدن به رشد اقتصادی قابل قبول فراهم شود.»

وی در این باره خاطر نشان کرد: «اولین مؤلفه‌ای که به رشد اقتصادی کشور منجر می‌شود، این است که تمام مسئولان کشور، اقتصاد را در اولویت اصلی خود قرار دهند، به این معنا که رشد اقتصادی اولویت اول کشور باشد.»

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس خاطر نشان کرد: «وقتی می‌گوییم رشد اقتصادی باید اولویت کشور باشد، به این معناست که برنامه‌ها و هدف‌های اصلی کشور باید مبتنی بر رسیدن به رشد اقتصادی باشد و اقتصاد فدای سایر مسائل نشود؛ چرا که این موضوع می‌تواند بزرگ‌ترین مانع رشد اقتصادی باشد.»

این کارشناس و تحلیلگر اقتصادی تأکید کرد: «در صورتی که بخواهیم رشد اقتصادی داشته باشیم، باید

کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با صبح صادق

امنیت به رشد اقتصادی منجر می‌شود

شکی نیست که باید به نیروی انسانی ماهر و فنی، تحصیل کردگان و نخبگان بپردازیم؛ اما نیروی انسانی بدون سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد نمی‌تواند به خودی خود زمینه‌ساز ایجاد رشد اقتصادی باشد؛ یعنی همانطور که برای تحقق یک سرمایه‌گذاری و فعالیت اقتصادی نیازمند نیروی انسانی متخصص هستیم، برای موفقیت آن فعالیت صرف وجود نیروی انسانی متخصص کافی نبوده و نیازمند سرمایه‌گذاری نیز هستیم.»

وی در این باره بیان داشت: «برای دستیابی به رشد اقتصادی باید سرمایه‌ای وجود داشته باشد. برای نمونه، اگر کشورهای غربی نیروی انسانی متخصص و نخبه دنیا را جذب می‌کنند و شرایط سختی برای ورود خارجی‌ها به کشورهای خود می‌گذارند، ناشی از بالا بودن سرمایه در این کشور و رفاه بیشتر است. به این دلیل متخصصان و نیروی انسانی ماهر در بسیاری از کشورهای توسعه یافته مایل به مهاجرت به بسیاری از این کشورهای توسعه یافته غربی هستند؛ به گونه‌ای که بار عمده‌ای از رشد این کشورها بر دوش همین نیروی انسانی متخصص سایر کشورهاست که به آنجا مهاجرت کرده‌اند.»

این استاد اقتصاد دانشگاه یادآور شد: «اینکه کشورهای غربی و توسعه یافته نیروی انسانی خود را جذب می‌کنند و مثل ایران بحران اشتغال‌زایی و خروج از کشور و مهاجرت ندارند، به این دلیل است که زمینه‌های مناسب برای سرمایه‌گذاری فراهم شده است.»

وی در این باره بیان داشت: «وقتی کشوری دارای سرمایه باشد یا کشورهای دیگر در بخش‌های مولد آن کشور اقدام به سرمایه‌گذاری کنند و شاهد تجمع سرمایه در بخش‌های مختلف تولیدی و اقتصادی آن کشور باشیم که منجر به بهره‌وری و درآمدزایی و رفاه بیشتر شود، آن زمان زمینه مناسبی برای فعالیت نیروی انسانی فراهم می‌شود و رشد اقتصادی ناشی از عوامل مختلف، مانند رشد سرمایه و استفاده از نیروی متخصص و ماهر و فنی دست به دست هم می‌دهند تا زمینه برای پیشرفت اقتصاد کشور فراهم شود.»

عزتی تأکید کرد: «زمانی به سمت رشد اقتصادی می‌رویم که سرمایه‌گذاران اعم از داخلی یا خارجی مطمئن باشند ناامنی سیاسی، تنش‌های نظامی و درگیری‌های منطقه‌ای وجود ندارد؛ این موضوع به منزله ایجاد امنیت در اقتصاد تلقی می‌شود؛ زیرا همانطور که می‌دانیم سرمایه فرار است و اصولاً هر جاتهدیدی وجود داشته باشد یا ترس و نگرانی از آینده باشد، سرمایه در آن منطقه یا حوزه وارد نمی‌شود؛ برای همین رابطه مستقیمی میان رشد تولید با آرامش و امنیت وجود دارد.»

این کارشناس و تحلیلگر اقتصادی تأکید کرد: «هیچ سرمایه‌داری اعم از داخلی یا سرمایه‌گذار خارجی در شرایط ناامنی سیاسی و اقتصادی میل به سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مولد ندارد.»

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس و استاذ اقتصاد تأکید کرد: «برای رسیدن به رشد اقتصادی که در برنامه‌های توسعه‌ای مورد نظر قرار گرفته و همواره در برنامه‌های بالادستی بر آن تأکید می‌شود، باید به سمت کاهش تنش‌ها برویم. در صورتی که شاهد بهبود ارتباطات و تعاملات خارجی و بین‌المللی باشیم، می‌توان امیدوار بود خارج‌ها سرمایه‌های خود را برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف راهی اقتصاد ایران می‌کنند؛ چرا که اقتصاد ایران ظرفیت‌های بسیاری دارد که از آنها استفاده نشده یا بخش زیادی از آن ظرفیت خالی و دست نخورده باقی مانده است؛ لذا امکان زیادی برای سرمایه‌گذاری روی بسیاری از صنایع و فعالیت‌های اقتصادی ایران وجود دارد.»

وی در این باره توضیح بیشتری داد و گفت: «در این صورت است که در میان مدت شاهد تغییر وضعیت اقتصادی و رفاه جامعه خواهیم بود؛ به گونه‌ای که می‌توان گفت در میان مدت رشد اقتصادی قابل قبولی خواهیم داشت.»

این استاد اقتصاد در پاسخ به این پرسش که به نظر شما به‌دادن ظرفیت نیروی انسانی ماهر و متخصصان و نخبگان تا چه میزانی م‌سار به رشد اقتصادی می‌رساند، گفت: «در این موضوع

تفکر اقتصادی بر کشور و بر ذهن و اندیشه و اجرای مدیران حاکم شود. در این صورت است که اولین گام‌ها، اما بلندترین گام‌ها به سمت رشد اقتصادی برداشته می‌شود.»

وی در ادامه بحث افزود: «یکی از مؤلفه‌های رشد اقتصادی برقراری ارتباط و تعاملات دوسویه و چند سویه با کشورهای دنیا است. تحقق این امر وابسته به برقراری ارتباط دوستانه با جهان، تلاش برای دستیابی بیشتر به صلح در منطقه و فرامنطقه و تعمیق روابط دوستانه با جهان برای زمینه‌سازی سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران است.»

مرتضی عزتی با اشاره به این موضوع که سرمایه‌گذاری خارجی اصل مهمی در تحقق رشد اقتصادی است، گفت: «با توجه به اینکه سرمایه داخلی در اختیار مردم کم است، یعنی مردم پول و سرمایه زیادی ندارند که در توسعه کشور و بخش‌های مولد سرمایه‌گذاری کنند، ضمن اینکه در شرایط موجود مجموع سرمایه‌گذاری از استهلاك سرمایه کمتر است؛ لذا ناچار به جذب سرمایه‌گذاری خارجی هستیم.»

وی در این باره افزود: «اگر مسئولان کشور به تعمیق روابط با کشورهای مختلف بیش از پیش بها دهند و راه را برای این منظور باز کنند، با سیاست صلح و امنیت خارجی که دنبال می‌شود هدف‌های در نظر گرفته شده برای سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ایران محقق می‌شود.»

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس یادآور شد: «در صورتی که این تفکر بر کشور حاکم شود، می‌توانیم امیدوار باشیم سرمایه‌گذاری‌های خارجی که در کشور انجام می‌شود، به رشد اقتصادی منجر شده و وضعیت اشتغال‌زایی و درآمدزایی مناسبی را برای کشور ایجاد کند که در نتیجه شرایط اقتصادی به مراتب بهتر از قبل خواهد شد.»

وی در این باره بیان داشت: «تا زمانی که در کشور فضای سیاسی حاکم باشد و مسائل سیاسی منطقه‌ای روی اقتصاد اثر بگذارند، زمینه‌ها برای سرمایه‌گذاری مناسب در اقتصاد نیز مهیا نمی‌شود.»

شاخص

بحران در بورس

شاخص‌های اصلی بورس فرانسه مانند کک ۴۰ (CAC ۴۰) امسال تحت تأثیر کاهش بخش کالاهای لوکس و افزایش نگرانی‌ها درباره ثبات سیاسی این کشور، دچار افت شدید شده‌اند. ممکن است بورس فرانسه در مسیر ثبت بدترین عملکرد سالانه خود از زمان بحران مالی جهانی ۲۰۰۸-۲۰۰۷ باشد. این وضعیت عمدتاً ناشی از افزایش نگرانی سرمایه‌گذاران نسبت به وضعیت سیاسی این کشور و همچنین احتمال اعمال تعرفه‌ها در صورت تشدید جنگ تجاری اتحادیه اروپا و چین یا وخامت روابط بین اتحادیه اروپا و آمریکا است. بحران هزینه زندگی در فرانسه باعث شده تا رشد اقتصادی این کشور در مقایسه با برخی دیگر از کشورهای اروپایی نسبتاً ناچیز باشد.

منهای نفت

صادرات خرما

جدیدترین آمارهای فائو نشان می‌دهد، ایران در صادرات ۱۰ محصول کشاورزی جزء ۱۰ کشور نخست جهان و بزرگ‌ترین صادرکننده خرما و انجیر دنیا در سال ۲۰۲۳ است. ایران در این سال، ۲۷۰ هزار تن خرما صادر کرده که بیشتر از هر کشور دیگر در جهان بوده است. همچنین عراق و عربستان، پس از ایران در رتبه‌های دوم و سوم از ایزن نظر قرار گرفته‌اند. همچنین عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده انجیر جهان در اختیار ایران قرار گرفته و ۱۸ هزار تن صادر شده است. اتریش و ایتالیا در رتبه‌های دوم و سوم از ایزن نظر قرار گرفته‌اند؛ آرزآوری این محصولات حمایت جدی مسئولان را مطالبه می‌کند.

افزوده

پایه پولی

پول در اقتصاد فقط به اسکناس کاغذی گفته نمی‌شود، بلکه انواع دیگری از ابزارهای معاملات را نیز در بر می‌گیرد. «پایه پولی» در اصطلاح اقتصادی و به زبان ساده نسبت میان اسکناس عرضه و چاپ شده از سوی بانک مرکزی و مجموع دارایی‌های این بانک به عنوان پشتوانه آن اسکناس‌هاست. هرچه این نسبت بزرگ‌تر باشد، به معنای آن است که اسکناس بیشتری در جامعه وجود دارد و به تبع این اسکناس تورم هم بیشتر است. اگر بخواهیم اهمیت این موضوع را ساده‌تر بیان کنیم، باید بگوییم هر چه نسبت و میزان پایه پولی بیشتر باشد، یعنی پول رایج در کشور بی‌ارزش‌تر است.

قوی سیاه سیاست خارجی ترامپ

نگاهی به چالش‌های سیاست‌گذاری دولت آینده آمریکا

زهراتوحیدیان

دبیر گروه بین‌الملل

تاجر آمریکایی که با سیاست‌های متفاوتش در نخستین دوره ریاست‌جمهوری، تصویر بدون روتوشی را از آمریکا به رخ جهانیان کشید، در حالی راهی کاخ سفید می‌شود که چالش‌های متعددی در عرصه بین‌الملل در جریان است و او مدعی است راه حلی برای پایان دادن به آنها دارد. ترامپ مدعی است رؤسای جمهوری روسیه و اوکراین را به میز مذاکره می‌کشاند و به تازگی ادعا کرده است، حل جنگ بین «اسرائیل، حماس و حزب‌الله را که پیچیده‌تر است، به آسانی حل می‌کند. این یادداشت نگاهی بر مهم‌ترین اولویت‌های سیاست خارجی پیش روی ترامپ است.

پایان بازی اوکراین؟

یکی از مهم‌ترین اولویت‌های جهانی برای غرب، درگیری میان روسیه و اوکراین است که به زودی سه ساله می‌شود. نشریه «فارین پالیسی» می‌نویسد، احتمالاً ترامپ مسئولیت مذاکرات صلح را برعهده اروپا می‌گذارد، نه آمریکا. همچنین او در برابر پذیرش شرایط گفت‌وگو صلح پوتین منعطف‌تر خواهد بود. ترامپ تمایل

خود را برای واگذاری برخی از اراضی اشغالی اوکراین به روسیه ابراز کرده و پیشنهاد داده است، کی‌یف برای پایان دادن به جنگ از عضویت در ناتو خارج شود.

تحولات شگرف در غرب آسیا

یکی از دگرگون‌کننده‌ترین دوران‌های غرب آسیا در تاریخ معاصر در حال وقوع است. ترامپ قول داده صلح را برای منطقه به ارمغان بیاورد، و اگرچه رسانه‌های غربی ادعای کند نشانه‌هایی از قریب‌الوقوع بودن آتش‌بس وجود دارد؛ اما حفظ آتش‌بس بسیار دشوار و با توجه به سوابق رژیم صهیونیستی غیرممکن است. از سوی دیگر، بدون حصول آتش‌بس در غزه، ترامپ برای دستیابی به تعدادی از اهداف بالقوه خود در این منطقه، مانند عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی و حکام عرب یا هرگونه توافقی با ایران، ناکام خواهد بود. نشریه فارین پالیسی فروپاشی رژیم اسد در سوریه را فرصت بالقوه برای ترامپ خوانده و نوشته است، چالش ترامپ رویارویی با منافع و اقدامات متحدان آمریکا، مانند اسرائیل و ترکیه در سوریه خواهد بود؛ رژیم صهیونیستی که از نبود اسد برای بمباران گسترده سوریه و انتقال نیرو به بلندی‌های جولان استفاده کرده (که با واکنش جامعه جهانی هم‌روبرو شد)؛ ترکیه هم در دسر دیگری است و فقط زمان نشان خواهد داد

که آیا ترامپ عقب می‌نشیند و سوریه را به ترکیه می‌سپارد یا خیر!

چالش ادامه‌دار چین

ترامپ در نخستین نشست مطبوعاتی خود پس از انتخابات گفت: «آمریکا و چین می‌توانند با هم همه مشکلات جهان را حل کنند» اما اندکی بعدتر، بار دیگر چین را به اعمال تعرفه تهدید کرد. در صورت به تحقق پیوستن چنین تهدیدی، احتمالاً جنگ تجاری دوم رخ خواهد داد؛ اما این بار، یکن میجه‌تر است و در ماه‌های اخیر هم شمه‌ای از آن را به نمایش گذاشته و در اقدامی متقابل، صادرات چندین ماده معدنی حیاتی به آمریکا را ممنوع کرده است. اقدامات تلافی‌جویانه چین می‌تواند بر رشد اقتصادی آمریکا اثر سوء بگذارد و تورم را افزایش دهد. به نوشته فارین پالیسی، تعرفه‌ها ابزار مورد علاقه ترامپ هستند، اما به تنهایی همه مشکلات اقتصادی او یا چین را حل نمی‌کنند. او با کثوری رویروست که در زمینه فناوری‌های نوظهور با واشنگتن رقابت می‌کند و خطر رویارویی نظامی میان این دو کشور در تنگه تایوان و دریای چین جنوبی بالاست. در دریای چین جنوبی، تقریباً هر هفته اخباری مبنی بر رویارویی تازه بین چین و فیلیپین، که متحد آمریکا است، به گوش می‌رسد.

دیپورت میلیونی

ترامپ وعده داده است «بزرگ‌ترین دیپورت تاریخ آمریکا» را رقم بزند، که به گفته او می‌تواند اخراج بین ۱۵ تا ۲۰ میلیون نفر باشد که به طور غیرقانونی در آمریکا به سر می‌برند. برای انجام این اخراج‌های دسته‌جمعی، می‌خواهد وضعیت اضطراری ملی اعلام کند و ارتش آمریکا را به خدمت بگیرد. اخراج سالانه ۱ میلیون مهاجر غیرقانونی به گفته شورای مهاجرت آمریکا، دست کم ۸۸ میلیارد دلار هزینه دارد که چالش سنگینی برای اقتصاد آمریکا است و اجرایی شدن این وعده را زیر سؤال برده است.

قوهای سیاه

تحلیلگران از اصطلاح «قوی سیاه» برای توصیف رویادهایی استفاده می‌کنند که رخداد آنها پیش‌بینی‌پذیر نیست؛ اما تأثیرشان شگرف است و به ندرت به وقوع می‌پیوندند. مانند شیوع کرونا، تسلط طالبان بر افغانستان، حمله روسیه به اوکراین و سقوط رژیم اسد در سوریه. نشریه فارین پالیسی، سقوط اسد را لحظه ۱۹۸۹ خاورمیانه خوانده که مانند دومینوی عمل خواهد کرد و پیش‌بینی نتایج آن در حال حاضر غیرممکن است. به زعم این نشریه، ایران، روسیه، اروپای در حال هرج و مرج، و رقابت رو به افزایش با چین هر یک می‌توانند به قوی سیاه سیاست خارجی ترامپ تبدیل شوند.

پنجره

حیاتی‌ترین نگرانی

رمزگشایی خبرگزاری فرانسه مهم‌ترین تهدید امنیتی رژیم صهیونی

خبرگزاری فرانسه در ادامه خاطر نشان کرد، حملات تقریباً روزانه انصارالله یمن، زندگی صهیونیست‌ها در سرزمین‌های اشغالی را به طور قابل توجهی مختل کرده و نوشت: «آزیرهای حمله هوایی در اورشلیم و تل‌آویو به طور مکرر به صدا درمی‌آیند و ده‌ها هزار نفر از ساکنان را مجبور می‌کند که اغلب در نیمه‌های شب، سراسیمه به پناهگاه‌های بمب‌پروند.»

بر اساس این گزارش، «یوئل گوزانسکی»، پژوهشگر «مؤسسه مطالعات امنیت ملی» اسرائیل نیز نسبت به اینکه رژیم صهیونیستی موفق خواهد شد یمنی‌ها را تحت فشار قرار دهد یا خیر، شک و تردید داشت. این تحلیلگر اظهار داشت: «حوثی‌ها تنها کسانی هستند که همچنان به طور روزانه به اسرائیل شلیک می‌کنند و این مشکلی است که حل آن آسان نیست.» وجود ندارد، افزود: «کشورهای حاشیه خلیج فارس نیز «از تشدید تنش هراس دارند» و این موضوع رژیم اسرائیل را وادار می‌کند که پاسخ خود را به دقت ارزیابی کند.»

خبرگزاری فرانسه در گزارشی نوشت، تحلیلگران بر این باورند که با وجود حملات ویرانگر رژیم صهیونیستی، «حوثی‌های یمن (جنبش انصارالله) همچنان خاری سرسخت در چشم اسرائیل هستند.» این خبرگزاری با اشاره به تحولات اخیر در خاورمیانه، خاطر نشان کرد: «اکنون حوثی‌ها به عنوان حیاتی‌ترین نگرانی امنیتی اسرائیل ظاهر شده‌اند.»

«مایکل هورویوتز» رئیس بخش اطلاعات یک شرکت مشاوره امنیتی خاورمیانه، به خبرگزاری فرانسه گفت: «نبرد با حوثی‌ها به دلایل متعددی برای اسرائیل تلاشی دشوار است که مهم‌ترین آن [دلایل] فاصله است که امکان انجام حملات مکرر را نمی‌دهد و همچنین کمبود اطلاعات درباره این گروه.» وی پیش‌بینی کرد که رژیم صهیونیستی «راهِردی مشابه رویکرد خود در قبال حزب‌الله اتخاذ کند که به احتمال زیاد شامل ترور رهبران کلیدی حوثی و مختل کردن مسیرها، همانند حملات مکرر در لبنان و سوریه» خواهد بود؛ اما هیچ تضمینی وجود ندارد که این امر بازدارندگی را بازگرداند.

تحلیل

فرب رژی صهیونی با هندوانه

هوش مصنوعی؛ چاقوی دو لبه برای رژیم صهیونی

هوش مصنوعی توسط اسرائیل در جنگ غزه استفاده می‌شوند، با توجه به شدت حملات، قادر نبوده‌اند دقت کافی در شناسایی تعداد نیروهای فلسطینی و افرادی که در کنار آنها هستند، داشته باشند و همین امر منجر به افزایش تعداد تلفات شده است.»

علاوه بر این، دو نفر از افسران سابق ارتش رژیم صهیونی به این روزنامه آمریکایی گفتند: «تمرکز بر هوش مصنوعی و تغییر رویه جنگ دلیل غافگری اسرائیل در هفتم اکتبر بود. واحد ۸۲۰۰ ارتش اسرائیل بیشتر بر نتایج این فناوری متمرکز شده بود و این موضوع مسیر را برای نیروهای تحلیل اطلاعات دشوار نمود تا هشدارها را به مقامات ارشد منتقل کنند.»

«واشنگتن پست» به نقل از یکی از این منابع ادعا کرد: «برای مثال، نیروهای حماس اغلب از واژه «هندوانه» به عنوان یک کد و جایگزین برای کلمه «بمب» استفاده می‌کردند؛ اما این سیستم به اندازه کافی باهوش نبوده تا تفاوت میان یک مکالمه درباره هندوانه واقعی یا یک مکالمه رمزگذاری شده را تشخیص دهد.»

روزنامه «واشنگتن پست» به نقل از دو منبع آگاه در گزارشی با اشاره به استفاده رژیم صهیونی از هوش مصنوعی در حملات خود علیه نوار غزه می‌نویسد: «استفاده از هوش مصنوعی برای بهره‌رسانی سریع اهداف، این امکان را برای ارتش اسرائیل فراهم می‌کند تا حملات خود را بدون وقفه انجام دهد. این مسئله نمونه بارزی است که نشان می‌دهد چگونه طرح و برنامه‌های مانند هوش مصنوعی در مرکز عملیات اطلاعاتی ارتش اسرائیل به خشونت جنگ ۱۴ ماهه اسرائیل در غزه کمک کرده است.»

«استیون فلدشتاین» عضو ارشد مؤسسه کارنگی که در مورد استفاده از هوش مصنوعی در جنگ تحقیق می‌کند، می‌گوید: «آنچه در غزه اتفاق می‌افتد، پیشروی یک تغییر گسترده‌تر در نحوه جنگ است. ظاهراً ارتش اسرائیل یک سقفی را برای تلفات تعیین کرده، اما طبق نتیجه نهایی و آنچه گزارش می‌شود، تلفات بیشتر از آن چیزی است که تصور می‌شد.»

«واشنگتن پست» به نقل از منابع مذکور تأکید می‌کند: «برخی از برنامه‌هایی که در حوزه

جهان

شماره ۱۱۷۲ | دوشنبه ۱۷ دی ۱۴۰۳

صداقت

پیشخوان

مدارس نایمن

تحقیقات روزنامه «گاردین» نشان می‌دهد، بیش از ۱/۵ میلیون کودک انگلیسی در مدارس فرسوده درس می‌خوانند و سال‌ها سرمایه‌گذاری ناکافی، زیرساخت‌های عمومی انگلیس را در وضعیت فروپاشی قرار داده است. مطالعه شرایط ساختمان‌های بخش دولتی، از جمله بیمارستان‌ها، مدارس و دادگاه‌ها، نشان می‌دهد هزاران بنا به تعمیر فوری نیاز دارند و شرایط برخی به حدی بد است که زندگی افرادی را که به آنها مراجعه می‌کنند یاد آن کار می‌کنند، به خطر انداخته است.

این روزنامه با اشاره به تخلیه مدرسه‌ای در کامبریا به دلیل احتمال ریزش آن در هر لحظه، افزود: «تحقیقات نشان داده از هر شش دانش‌آموز انگلیسی، یک نفر در مدارس درس می‌خواند که یا به تعمیر اساسی نیاز دارد یا در وضعیت نسبتاً بدی قرار دارد. تقریباً نیمی از دانش‌آموزان در مدارس هستند که دولت یا نهاد نظارتی آنها را نایمن یا قدیمی می‌دانند و به بازسازی اساسی نیاز دارند. مشکلات شناسایی شده در دولت قبلی که به بسته شدن بیش از ۱۰۰ ساختمان مدرسه در سال گذشته منجر شد، صرفاً نوک کوه یخ است. این مشکل در میدلندز حادث است؛ چرا که ۳۰ درصد از مدارس یا نایمن هستند یا فرسوده، یا خرابی‌ها و مشکلات زیادی دارند.»

هجوم به مؤسسه‌های خیریه

روزنامه کانادایی «تورنتو استار» در گزارشی با اشاره به بحران اقتصادی این کشور، نوشت: «بحرانی که موجب شده شمار متقاضیان استفاده از بانک‌های غذایی در این کشور به سطح بی‌سابقه‌ای افزایش یابد، هم‌زمان به کمک‌های مالی دریافتی این مؤسسه‌ها آسیب سنگینی وارد کرده و این مؤسسه‌های خیریه را وادار کرده میزان ارائه کمک‌های غذایی خود به نیازمندان را کاهش دهند.» به نوشته این روزنامه، کسانی که ماهانه ۲۰ دلار به بانک غذای «دیلسی برد فود» کمک می‌کردند، در سال جاری این میزان را به نصف کاهش دادند؛ چرا که «بیشتر از این توان پرداخت نداشتند.» مدیرعامل این مؤسسه خیریه به این روزنامه گفت، کاهش کمک‌های مردم توأم با افزایش شمار متقاضیان همراه شده و این مؤسسه در سال جاری ۶۷۵ هزار دلار کمتر از سال گذشته از خیرین کمک دریافت کرده است که در نتیجه شوک اقتصادی کاناداست. این در حالی است که میزان مراجعه تنها به مؤسسه مذکور ۳/۷۵ میلیون بار بوده است. این روزنامه در ادامه نوشت، آمارها نشان می‌دهد حداقل ۴۰ درصد از بانک‌های مواد غذایی، از میزان کمک‌های غذایی خود کاسته‌اند و در سراسر این شهر، خیرین به طرز چشمگیری کاهش پیدا کرده‌اند؛ زیرا پولی برای کمک به این مؤسسه‌های خیریه در بساط ندارند.

شکست تاریخی

«الیاس حنا» تحلیلگر مسائل نظامی در لبنان، تأکید کرد، عملیات طوفان الاقصی گردان‌های شهید عزالدین القسام در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ دومین شکست اطلاعاتی بزرگ رژیم صهیونیستی پس از جنگ سال ۱۹۷۳ به شمار می‌رود و این حادثه تا ابد در یاد و خاطره صهیونیست‌ها باقی خواهد ماند. وی به تکیه بیش از حد ارتش رژیم صهیونیستی به فناوری اشاره کرد و افزود: «این مسئله موجب شد دیوار امنیتی این رژیم در جلوگیری از اجرای عملیات شکست بخورد، علیرغم یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلاری که برای این دیوار امنیتی هزینه کرده بود و میزان سیما استفاده شده در ساختن آن، برای ساختن یک جاده غزه به بلغارستان کافی بود.»

به دنبال نفت

«لری جانسون» افسر اطلاعاتی بازنشسته سرویس جاسوسی آمریکا (سیا) در مصاحبه با خبرگزاری «اسپوتنیک» گفت: «آمریکا و متحدانش معتقدند با اعمال فشار و آسیب به روسیه می‌توانند حضور نظامی این کشور در سوریه را متوقف کنند. آنها صبر مسکو را به اشتباه ضعف تفسیر می‌کنند.» وی خاطر نشان کرد: «منفعت همیشگی آمریکا کنترل و سلطه بر نفت است، به طوری که به مدت ۸ تا ۹ سال کنترل نفت در برخی مناطق شرق را در دست داشتند و این موضوع که آنها باز به دنبال نفت هستند، موضوع جدیدی نیست.» وی افزود: «واشنگتن هیچ تمایلی برای ترویج دموکراسی یا ثبات در منطقه غرب آسیا ندارد.»

اشتباه کردم!

«امانوئل مکرون» رئیس‌جمهوری فرانسه، در نطق تلویزیونی سال جدید میلادی اذعان کرد، تصمیمش برای برگزاری انتخابات زودهنگام پارلمانی موجب بی‌ثباتی بیشتر سیاسی شده است. وی درباره مسائل بین‌المللی گفت: «اتحادیه اروپا باید «ساده‌لوحی» را کنار بگذارد؛ زیرا این اتحادیه با تهدید تعرفه‌های اعمالی از سوی ترامپ مواجه است.» رئیس‌جمهوری فرانسه با اشاره به جنگ‌های اوکراین و خاورمیانه تأکید کرد: «به همین دلیل است که اروپا باید از واگذار کردن امنیت و دفاع خود به دیگر قدرت‌ها خودداری کند.» وی از متحدان اروپایی‌اش که اغلب به چتر حمایت امنیتی آمریکا متکی هستند، خواست اقدامات بیشتری برای دفاع از خود انجام دهند.

یادداشت

مأمنی برای مردم

آرش فهیم

دبیر گروه فرهنگ

سینما و جشنواره‌های سینمایی در سراسر جهان، در انحصار صاحبان سرمایه و قدرت هستند. عموم فیلم‌هایی که از شرق و غرب، از هالیوود، بالیوود، کره جنوبی، فرانسه، آلمان، اسپانیا، انگلیس و... می‌بینیم، یا با سرمایه‌گذاری دولت‌ها ساخته می‌شوند یا محصول بخش خصوصی و سرمایه‌دارها هستند. همچنین جشنواره‌ها و جوایز سینمایی مطرح و بزرگ در دنیا چنین وضعیتی دارند. برای نمونه، جشنواره کن محفلی برای اعلام و اعمال سیاست‌های اتحادیه اروپا در هنر هفتم است. جایزه اسکار هم جلادهنده آمال و رؤیاهای کلان سرمایه‌دارها در آمریکاست. جشنواره فیلم فجر در کشورمان نیز یک جشنواره دولتی است که طی سه دهه اخیر، اغلب فیلم‌هایش در جهت فرهنگ و نیازهای بخش فرادست و غربگرای جامعه بوده است. با این حال از ۱۵ سال قبل جریانِ به میدان پا گذاشت که متفاوت از وضع معمول تولید، نمایش و برگزاری جشنواره در داخل و خارج از کشور بوده است. جشنواره عمار از همان ابتدا صفت «مردمی» داشت. مردمی بودن در این جشنواره از چند نظر قابل بحث است. اول اینکه آثار جشنواره عمار تلاش دارند تصویری نزدیک به واقع از لایه‌های کمتر مورد توجه قرار گرفته عامه مردم و همچنین اقشار گوناگون را بازنمایی کند. نکته دیگر این است که مردم در اکران آثار این جشنواره سهیم هستند. به این معنا که جشنواره عمار فقط به یک هفته نمایش آثار برگزیده آن در تهران محدود نیست؛ بلکه در تمام روزهای سال در قالب اکران‌های مردمی جریان دارد. اکران‌های عمار با تلاش خود مردم و در هر محلی که بتوان فیلمی را نمایش داد، برگزار می‌شود. هر شهروندی این فرصت را دارد تا در مسجد، حسینیه، مدرسه، بیمارستان و حتی منزل خودش اقدام به نمایش فیلم برای دیگران کند؛ اما نکته دیگر این است که جشنواره عمار فرصتی را به منظور تولید آثار برای همه مردم فراهم کرده است. بخش «فیلم ما» یکی از بخش‌های این جشنواره است که در آن افراد آماتور با امکانات ساده‌ای، چون دوربین تلفن همراه این امکان را دارند تا دغدغه، روایت یا سوژه مورد نظر خود را تولید کنند و در جشنواره عمار ارائه دهند.

همه این زمینه‌ها و عوامل سبب شده است تا عمار به یک جشنواره متفاوت و به قولی به یک جنبش‌واره تبدیل شود. جنبش‌واره‌ای که برخلاف عموم رویدادهای سینمایی، تکیه و ظرفیت اصلی‌اش اقشار پایین‌دست جامعه است و سعی دارد این طیف از جامعه را در عرصه سینما نمایندگی کند. این مهم در حوزه بین‌المللی هم قابل اجراست؛ یعنی این جشنواره می‌تواند در چشم‌انداز آینده‌اش به یک جشنواره جهانی برای مستضعفان و انقلابی‌های جهان تبدیل شود. نکته مهم و تأمل‌برانگیز این است که راه مقابله با جریان‌سازی ضدایرانی از سوی جشنواره‌هایی چون کن، اقدام متقابل علیه آنهاست؛ یعنی همایش‌هایی چون جشنواره جهانی فیلم فجر، جشنواره مقاومت، جشنواره عمار و سایر جشنواره‌های سینمایی در ایران نیز باید سهمی را برای هنرمندان مغضوب از سوی دولت‌های غربی قابل شوند. اگر سواحل کن به مأمنی برای رژیم صهیونی و جریان‌های ضدایرانی تبدیل شده‌اند، جشنواره‌های سینمایی ما نیز باید به محلی برای حمایت از جبهه مقاومت و خودنمایی هنرمندان مخالف خوان در غرب تبدیل شوند.

سعید رضایی

خبرنگار

اولین بار ۷ دی ماه سال ۱۳۸۹ بود که خبری کوچک، آغازگر راهی بزرگ در عرصه فرهنگ و هنر ایران بود. برخی رسانه‌ها گزارش دادند که نخستین جشنواره مردمی فیلم «عمار» با موضوع فتنه ۸۸ برگزار می‌شود. در این خبر آمده بود؛ به مناسبت سالگرد حماسه ۹ دی، نخستین جشنواره مردمی فیلم «عمار» روزهای ۱۶ و ۱۷ دی در تهران و به طور هم‌زمان در ۹۰ شهر و روستای کشور برگزار می‌شود. در جشنواره فیلم عمار، فیلم‌های داستانی و مستند ساخته شده با موضوع فتنه سال ۸۸ به نمایش درمی‌آید. آثار اولین دوره جشنواره فیلم عمار از میان فیلم‌هایی که به صورت خودجوش تولید شده‌اند گزینش

گروه فرهنگ

صبح صادق

پانزدهمین جشنواره فیلم عمار، پذیرای آثاری با مضامین و قالب‌های متنوع بود؛ اما در این جشنواره همچنان بخش مستند حرف اول را می‌زند و فیلم‌های داغ و بحث‌برانگیزی در این بخش به نمایش درآمد. بخش مستند این زیربخش‌ها «آرمان روح الله» نام داشت که به مجموعه آثاری درباره فتنه سال ۱۴۰۱ و به ویژه شهدای آن فتنه اختصاص داشت. یکی از این آثار «بهای آزادی» نام دارد که به کرگردانی «علی سرو»، به ماجرای شهادت «سیدروح‌الله عجمیان» در ماجرای پاییز دو سال قبل اختصاص دارد. در این مستند سراغ شاهدان عینی حادثه رفته‌اند و ماجرای قتل دردناک روح‌الله عجمیان را از زبان این شاهدان روایت کرده‌اند. اما نقطه عطف این مستند، روایت برخی از دوستان شهید عجمیان است که شمایلی شبیه به حر از روح‌الله عجمیان می‌سازد؛ به گفته دوستان نزدیکش، شهید عجمیان نیز خودش یک جوان معترض بوده و به ویژه به دلیل وضعیت مالی و اقتصادی سخت خود و خانواده‌اش، همواره گله و شکایت داشته، اما درنهایت وقتی سررود راهی قرار می‌گیرد، انقلاب را انتخاب کرده و در راه آن به شهادت می‌رسد.

اثر حذف شده سینما حقیقت در عمار «خاک مادر» ساخته «محسن اسلام‌زاده» نیز از دیگر آثار قابل توجه این بخش بود. این مستند هم به طور عمیق جمعه خونین زاهدان در جریان آشوب‌های ۱۴۰۱ را واکاوی کرده است. هر چند زمان مستند طولانی است و می‌توانست جمع و جورتر به تولید برسد، اما حاوی اطلاعات و افشاکگری‌های ارزشمند و آگاهی‌بخشی است. نکته مهم این است که مستند سینمایی «خاک مادر» از آثار بخش مسابقه جشنواره سینماحقیقت هم بود؛ اما به دلایلی در آخرین لحظه از نمایش آن در سینماحقیقت ممانعت شد!

یکی دیگر از زیربخش‌های بخش مستند در پانزدهمین جشنواره فیلم عمار «تاریخ سیاسی» بود. در این بخش هم آثاری با موضوعات ملتهب و بحث‌برانگیز ارائه شد. از جمله این مستندها می‌توان «این یک اعتراض است» را نام برد. این مستند به کارگردانی «مهدی محمودی» بخشی داغ و پرکشمکش از تاریخ جنبش دانشجویی کشور را زیر ذره‌بین قرار داده و تلاش کرده است شیوه متفاوت برخورد سه رئیس‌جمهور با دانشجویان مخالف خود را بازنمایی کند؛ «حسن روحانی» (البته در دوره‌ای که مسئول تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای بود)، «سیدمحمد خاتمی» و «محمود احمدی‌نژاد». این مستند تصاویر بکر و جذابی از ماجراهای مربوطه را نمایش می‌دهد.

می‌شوند، اما از دوره آینده فراخوان جشنواره منتشر خواهد شد و تمامی فیلمسازان امکان حضور در آن را خواهند یافت.

به این ترتیب، جشنواره عمار با حضور کمتر از ۲۰ فیلم که اغلب در قالب کوتاه و مستند و با حداقل امکانات و بودجه تولید شده بودند، پایه‌گذاری شد. جشنواره‌ای که بدون کمترین حمایت دولتی و بیشتر متکی به کمک‌ها و فعالیت‌های مردمی راه خودش را ادامه داد و بدون وقفه طی ۱۵ سال پی در پی و مستمر برگزار شد. این جشنواره حالا هم به منزله یک رویداد منحصر به فرد و صاحب هویت مستقل شناخته می‌شود و هم حرفه‌ای و با ساختاری در سطح بالا برگزار می‌شود. موضوع اولیه جشنواره عمار فتنه سال ۸۸ بود؛ اما هر سال بخش‌ها و موضوعات جدیدتری به آن افزوده

شد. از مسائل تاریخی مربوط به انقلاب گرفته تا نقد چالش‌های اقتصادی و بازنمایی مشکلات اجتماعی و فرهنگی و... .

یکی از دلایل برگزاری و پاگرفتن جشنواره‌ای چون عمار، خلأها و کم‌کاری‌های سینمای بدنه ایران بوده است. بیشتر آثار سینمایی ما، خاصه همان آثاری که روی پرده سینما می‌رفتند یا در جشنواره فیلم فجر و فستیوال‌های غربی شرکت می‌کردند، تصاویر و روایت‌هایی کلیشه‌ای بوده و هست. درون‌مایه‌هایی چون فقر و فلاکت و سیاه‌نمایی با رویکرد یأس و القای بن بست و ترویج و تشویق به مهاجرت یا تمینات افشار فرادست و غریزده و جوانان عاصی و بز‌هکار و عشق‌های چند ضلعی و نظایر آن، خلاصه آن چیزهایی است که در اغلب آثار سینمایی طی دو سه دهه اخیر دیده‌ایم. یک محفل یا جریان لازم

جشنواره عمار سینمایار

بود تا این فضا را بشکند و نگاه‌های تازه‌تری به سینمای ایران ببخشد. برای نمونه، هیچ تصویر و تصویری از زندگی ساده و سالم، اما پر از ظرافت روستایی در آثار سینمایی ما نبود یا از پیشرفت‌ها و قدرت کشورمان در عرصه‌های علمی و صنعتی و نظامی در فیلم‌های سینمایی دیده نمی‌شد. آنچه سینمای اجتماعی خوانده می‌شد فقط به فیلم‌هایی ناتورالیستی درباره آوار شدن بدبختی و فلاکت بر سر یک خانواده خلاصه می‌شد، اما جای نقد جدی و مصلحانه و عدالت‌جویانه و بازنمایی واقعی زندگی کارگران و مستضعفان در آثار سینمایی نبود که عمار در این زمینه به طور جدی ورود کرده است. اما گام مهم جشنواره عمار، توجه به حوزه بین‌الملل و جذب آثاری با نگاه سلطه از سراسر گیتی است که در ادوار اخیر این موضوع بر جستگی یافته است.

نگاهی به مهم‌ترین فیلم‌های به نمایش درآمده در پانزدهمین جشنواره فیلم عمار

عمار برای ایران

وضوح نمایان است.

مستندهایی درباره پیشرفت‌های نظامی ایران

«بمب‌ها می‌آیند» به کارگردانی «مهدی ملکی» از جمله آثار شاخص این دوره جشنواره عمار است. این مستند به روزهای موشک باران تهران در سال ۱۳۶۴ اختصاص دارد و روایتگر ساخت نخستین پایگاه پدافندی دربردر ایران است. این پروژه با تلاش متخصصان نیروی هوایی ارتش و جهاد سازندگی به فرماندهی «امیر عطاءالله بازرگان» اجرا می‌شود. با تأسیس پایگاه پدافندی هفت تیر در روز عید فطر موفق به ردیابی و انهدام جنگنده عراقی در آسمان ایران می‌شود.

«سلاح ایرانی» کارگردان داوود مردیان با روایتی از هزینه‌های سنگین و تلاش نافرجام محمدرضا پهلوی برای خرید سلاح از آمریکا و رژیم صهیونیستی آغاز می‌شود و به چالش کمبود تسلیحات در دفاع مقدس اختصاص دارد. سپس توانمندی متخصصان ایرانی در ساخت موشک‌های بالستیک کروز و ماهواره‌های نظامی پس از انقلاب اسلامی را به نمایش می‌گذارد.

مسائل مربوط به فلسطین

«طوفان المقابوه» به کارگردانی «امین احمدی» روایتی تحقیقی درباره یک سؤال مهم است؛ چرا مردم فلسطین با وجود داغ و زخم‌های پی‌در پی در جریان طوفان‌الاقصی، یک قدم از مقاومت در مقابل رژیم صهیونیستی و حمایت از حماس عقب نمی‌نشینند؟ در این مستند افرادی را می‌بینیم که فرزندان‌شان به شهادت رسیده‌اند؛ اما با صراحت می‌گویند ما حامی طوفان‌الاقصی و حماس هستیم یا افرادی خانه‌های‌شان با خاک یکسان شده و می‌گویند همه اینها فدای فلسطین... . در این مستند با بازگشت به گذشته و بازخوانی فعالیت‌های یاسر عرفات و هزینه‌های سنگینی که مذاکره و سازش برای فلسطینیان در پی داشت، نشان می‌دهد چرا مردم غزه تا پای جان بر سر عهد خود با مقاومت ایستاده‌اند!

«هانیبال» به کارگردانی «حسین نوری» هم یک مستند مهم دیگر درباره غزه و طوفان‌الاقصی است. این مستند به این ماجرا اختصاص دارد که پس از طوفان‌الاقصی، رژیم صهیونیستی دستورالعمل هانیبال را که به معنای باقی نماندن نیروهای دسته مقابل است حتی به قیمت جان اسرای خودش اجرا کرد. ارتش رژیم صهیونیستی بارها مکان‌هایی را هدف قرار داد که اسرای صهیونیستی در آنجا حضور داشتند. در این مدت آمارهای خودکشی، خودسوزی، مشکلات روانی و اعتیاد میان سربازان صهیونیستی به طور چشمگیری افزایش یافته است. هر چند رسانه‌ها این موارد را اسانسور می‌کنند.

برخی از این تصاویر برای اولین بار در قالب همین مستند رونمایی شده‌اند.

مستند قابل بحث دیگر در این بخش «انحراف» نام دارد. این مستند به کارگردانی «محمد داودآبادی» زندگی «سیدمهدی هاشمی» از بستگان آیت‌الله منتظری را به تصویر می‌کشد. سیاست‌مداری که به انحراف رفت، تا جایی که به جنایتاتی علیه برخی بزرگان دین دست زد. این مستند به واکاوی این انحراف توجه کرده است.

مستندهایی درباره شهید جمهوری

یکی از اتفاقات در پانزدهمین جشنواره عمار، حضور چند مستند با روایت‌هایی از مجاهدت‌های رئیس‌جمهور شهید «سیدابراهیم رئیسی» بود.

«صدای ایران» به کارگردانی «سیدمحمدعلی صدیقی‌نیا» نیز روایت سفر شهیدرئیس‌ی به سازمان ملل در شهریور ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ است. در این مستند می‌بینیم، در هر دو سفر هم‌زمان با اغتشاشات و تلاش رسانه‌های معاند برای ایجاد تنش، هینت دیپلماتیک ایران با آرامش و با کسب دستاوردهای چشمگیر توطئه‌هاراناکام می‌گذارد و معاندان را به شکست و ادار می‌کند.

بخش سوم مستند «تان گزیده‌ها» (با عنوان پلدر) به کارگردانی «محمدرضا حاج محمد حسینی» هم از زاویه دید کارگرا به نقش شهید رئیسی در حل بحران‌های اقتصادی اشاره کرده است. ماجرای این فیلم به این شرح است که در دهه ۹۰ کارگران هیکو به دلیل مشکلات معیشتی و بحران‌های کارخانه به اعتراضات گسترده روی آوردند، اما شهید رئیسی ابتدا در مقام رئیس قوه قضائیه و سپس ریاست‌جمهوری با جدیت موانع را پیگیری کرد. اکنون هیکو به فعالیت صنعتی باز گشته است. کارگران کارخانه که خود را مدیون شهید رئیسی می‌دانند، پس از شهادت ایشان در حسینیه امام خمینی (ره) از او یاد می‌کنند.

«سه روز قبل پرواز» به کارگردانی «علیرضا باغشنی» هم روایت یکی از آخرین سفرهای استانی شهیدابراهیم رئیسی و تأسیس یک مدرسه پیشرو در روستای خرما کلای استان مازندران است. این مستند از زبان مردم روستا و پس از شهادت رئیس‌جمهور، انصاف و مردم‌داری وی را سه روز قبل از شهادت بیان می‌کند.

«سنگر هفت تپه» به کارگردانی «علی زهیری» درباره خصوصی‌سازی غیراصولی شرکت نیشکر هفت تپه و عقب افتادن حقوق کارگران است که موجب شکل‌گیری اعتراضات و اعتصابات کارگری می‌شود. از سال ۱۳۹۷ با وارد شدن جریان‌های عدالت و دانشجویی اعتراضات فعالان کارگری هفت تپه شکل می‌گیرد و درنهایت در سال ۱۴۰۰ با ورود شهید رئیسی پرونده به نتیجه می‌رسد.

معدن زیر ذره‌بین عمار

یک اتفاق مهم دیگر در جشنواره عمار پانزدهم

گفت‌وگوی صبح صادق با «مرضیه هاشمی» دبیر پانزدهمین جشنواره عمار

هدف ما یکدلی و اتحاد هنرمندان بیدار جهان است

گروه فرهنگ

صبح صادق

یکی از اتفاقات مهم دربرگزاری جشنواره عمار، مدیریت و اجرای این جشنواره به دست چهره‌های مشهور خارجی مقیم ایران بود. پس از درگذشت «نادر طالب‌زاده»، «سهیل اسعد» هنرمند و مجری آرژانتینی-لبنانی مسئولیت دبیری این جشنواره را به عهده گرفت و امسال هم «مرضیه هاشمی» فعال رسانه‌ای آمریکایی تبار که بیشتر مجری شبکه «پرسی‌وی» شناخته می‌شود، این مسئولیت را عهده‌دار شد. به همین بهانه با وجود فشردگی کارها و زمان اندک **مرضیه هاشمی** که در تدارک برگزاری مراسم اختتامیه پانزدهمین جشنواره عمار بود، فرصتی در اختیار ما نهاد تا گفت‌وگویی کوتاه با وی داشته باشیم.

♦ به نظر شما جشنواره عمار چه ظرفیت‌هایی برای مردم، دوستداران هنر و همچنین نظام جمهوری اسلامی دارد؟ ابتدا باید از مرحوم آقای «نادر طالب‌زاده» یاد کنم که در شکل‌گیری و تداوم برگزاری جشنواره عمار خیلی مؤثر بود؛ روح‌شان شاد. اما اینکه چه ویژگی‌هایی در این رویداد می‌بینیم، باید بگویم که جشنواره عمار واقعاً در چارچوب انقلاب و جمهوری اسلامی است. از سال ۱۳۸۹ که این جشنواره شروع شد، جنس نگاهش به هنر و سینما متفاوت بود. این جشنواره به دلیل مردمی و انقلابی بودن، حمایت از

گروه فرهنگ

صبح صادق

«سعید مستغاثی» مستندساز و منتقدی که داور ادوار گوناگون جشنواره عمار بوده، از تجربه تماشاش و داوری آثار این جشنواره می‌گوید و هشدارهایی هم برای مراقبت از این نهال فرهنگی متذکر می‌شود. رئیس پیشین انجمن منتقدان و کارگردان مجموعه «راز آرماکدون» در گفت‌وگو با خبرنگار «صبح صادق» گفت: «در جشنواره و اکران مردمی عمار، این فیلم‌ها هستند که به سراغ مردم می‌روند و در محروم‌ترین و دورافتاده‌ترین و کوچک‌ترین مناطق و روستاها و شهرها و... که فاقد هر نوع سالن سینما و یا امکان نمایشی هستند، اکران شده و مردمی را که در عمر ششان اساساً با سینما و فیلم بیگانه بوده‌اند، به تماشای فیلم‌های سینمایی دعوت می‌کنند.»

وی افزود: «امسا آنچه ایسن نمایش‌ها و اکران‌ها را مردمی‌تر می‌کرد، موضوعات و سوژه‌ها و محتوای آنها بود. همان دغدغه‌ها و دلمشغولی‌های مردم، همان باورها و اعتقادات و ارزش‌های مردمی که سالیان سال و نسل در نسل با آنها همراه بود، همان باورهایی که آنها را به انقلاب و پیروی از یک مرجع تقلید کشانید. فیلم‌هایی که برخلاف آثار رایج سینمای ایران، دور از جامعه ایرانی یا مختص به قشر و اقلیت خاصی نبودند؛ بلکه آمال و آرزوها و دل‌شوره‌های اغلب مردم را به تصویر می‌کشیدند.»

مستغاثی در ادامه نکاتی را به دست‌اندرکاران و برگزارکنندگان جشنواره عمار برای مراقبت و ارتقای این جشنواره یادآور شد که به این

مقاومت و دیدگاه ضداستعماری، جشنواره مهمی است. همچنین، این جشنواره ظرفیت مهمی برای جوانان علاقه‌مند به سینماست؛ زیرا از هر نقطه‌ای از کشور می‌توانند توانمندی و استعداد خود را نشان دهند و فیلم‌های‌شان اکران شود. جشنواره عمار فرصتی است برای شناسایی و پرورش این استعدادها. به همین دلایل، جشنواره عمار خیلی اهمیت دارد.

♦ نظرتان درباره آثار به نمایش درآمده در پانزدهمین جشنواره عمار چیست؟

کیفیت آثار جشنواره عمار بسیار خوب بود. جالب این است که کیفیت

سعید مستغاثی، داور ادوار جشنواره عمار در گفت‌وگو با صبح صادق

نهال عمار به مراقبت نیاز دارد

شرح است: «این جشنواره و اکران مردمی باید مراقب یک سری دام‌ها و تله‌ها و انحرافات باشد. انحرافات و دام‌هایی که به ماهیت سینما بازمی‌گردد و بسیاری حتی از مدعیان را طی این سال‌ها گرفتار کرده و از ریل انقلاب و اسلام و مردم خارج ساخته است. جشنواره و اکران مردمی عمار این نکته را باید بداند که مردم مسلمان ایران به فرمایش امام‌راحل‌با هیچ کس و هیچ چیز، صیغه برداری نخوانده‌اند و تا آنجا رفیقند و حامی و یاور که مخاطب‌شان اصول اسلام و انقلاب را زیر پا نگذارده باشد. جشنواره و اکران مردمی عمار باید بسیار مراقب باشد که رفیق نیمه‌راه مردم نشود؛ به ویژه که با پدیده بسیار پرزرق و برق، فریبنده

و ناجوانمردی همچون (سینما) روبه‌روست.»

نگارنده که خود چند دوره داور بخش های گوناگون این جشنواره بوده، به عینه مشاهده کرده که چگونه فرم و ساختار فیلم‌ها بر موضوع و محتوا سوار شده تا آن حد که می‌توان فیلم‌های مذکور را به نوعی دچار فرم‌زدگی یا تکنیک‌زدگی دانست؛ یعنی همان آفتی که شهید سیدمرتضی آوینی، آن را «حجاب تکنیک» نامید. این آسیب از آنجا برخی فیلمسازان جوان عمار را گرفتار خود کرد که همه‌های گسترده و عظیم تبلیغاتی از محافل معلوم‌الحال که بقای خود را در فنای سینمای انقلابی امثال عمار می‌دانستند، آغاز شد با این مضمون که بچه‌های انقلابی و حزب‌اللهی در سینما، تکنیک بلد نیستند، فرم نمی‌شناسند و بیشتر به محتوا و موضوع می‌پردازند. این در حالی است که آثار و فیلم‌های امثال خود این حضرات که هر سال در امثال جشنواره فیلم فجر یا جشنواره‌های دیگری یا به صورت هنر و تجربه به نمایش در می‌آیند، اکثراً فاقد فرم و ساختار سینمایی بوده و اساساً نسبتی بافیلم و سینما ندارند؛ ولی بیشتر فیلم‌های جشنواره عمار حتی آثار کوتاه یکی دو دقیقه‌ای از فرم و ساختار قابل قبولی برخوردارند. نگاه دیگری که علیه فیلمسازان عمار از سوی همان قشر یاد شده تبلیغ می‌شود، نبود فضایی انتقاد و نقد به سیستم موجود است. این در حالی است که در فلسفه و ماهیت وجود عمار چه به لحاظ سیاسی و چه فرهنگی، انتقاد به وضع موجود آن هم با روشی‌بایی و نقب به زمینه‌های تاریخی و اجتماعی، محور اصلی است. آنچه فیلم‌های به اصطلاح اجتماعی شبه روشنفکری اساساً فاقد آن هستند، این دسته فیلم‌ها معمولاً بلغور کردن بی‌مایه یک سری کلیشه‌های خبری و

گزارشی از پانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم عمار

فانوس‌هایی که برای آینده سینمای ایران روشن شدند

هم در جشنواره صورت گرفت.»

♦ جشنواره عمار، آزادی بیان در ایران

یک مستندساز گفت: «جشنواره عمار مصداق آزادی‌بیان در ایران است. من در دوره‌های قبل تجربه موفق مستند دریاپست را داشتم که از تریبون عمار دیده شد و الحمدالله تاکنون هم برای مسائل جامعه‌صیادی کشور کاراست.»

«محمود شهبازی» که امسال با مستند «عالی جنابان معدن» در جشنواره عمار شرکت کرده، بیان کرد: «در اواخر اردیبهشت ۱۴۰۰ بیش از هزار کارگر معدن آسمینون فاریاب به دلیل مطالبات‌شان از کارفرمای معدن، تونل مسیر ترانزیتی هرمزگان به کرمان را مسدود کرده بودند و سه روز در تونل بودند. همین اتفاق باعث شد که برای شناسایی مشکلات و چالش‌های معادن کشور راهی یک سفر تحقیقاتی به هشت نقطه معدنی مهم در کشور بشویم. معدن فاریاب، معدن طلا و سنگ در شهرستان تکاب، معدن قروه، معدن سنگ سلیس در محوطه باستانی تیمره، منطقه کوهشاه هرمزگان، سنگان خواف و اسکله شهید رجایی بندرعباس (محل صادرات و خروج معدن خام) بخشی از نقاط معدنی بود که به آن سفر کردیم.» در این مستند، هر منطقه معدنی برای مخاطب یک داستان تازه است. امیدوارم که این اثر مخاطب را اراضی کند و در تصمیم‌سازی کلان در حوزه معدن کمک‌کننده باشد.»

کارگردان «عالی جنابان معدن» در پایان گفت: «از عوامل جشنواره عمار تشکر می‌کنم و خداقوت می‌گویم. این جشنواره همیشه صدای اقشار مظلوم و بی‌صدای کشور بوده است.»

جهان برای شرکت در این جشنواره ارتباط برقرار شود؟

بله، ما تلاش کردیم با چهره‌های رسانه‌ای و هنرمندان در سراسر جهان ارتباط برقرار کنیم. یکی از اهداف جشنواره عمار این است که پذیرای آثار هنرمدان ضداستعمار و آزادی‌خواه جهان باشد. تا زمان برگزاری جشنواره عمار تلاش زیادی کردیم تا با کشور‌های گوناگون ارتباط بگیریم و هم پذیرای آثار هنرمدان باشیم و هم فیلم‌های جشنواره عمار در دانشگاه‌ها و مراکز اسلامی اکران شود و مردم دنیا بیشتر با فضای واقعیت جبهه مقاومت آشنا شوند؛ اما فراموش نکنیم که هنرمندان طرفدار فلسطین و مخالف رژیم صهیونیستی، در کشورهای‌شان تحت فشار و خفقان قرار دارند و به این سادگی نمی‌توانند آثار خود را به ما برسانند و برخی هم نگران هستند که اگر فیلم‌های‌شان در جشنواره عمار و در ایران اکران شود، با محدودیت‌ها و مجازات‌هایی مواجه شوند؛ اما من پیش‌بینی می‌کنم با تلاش‌های صورت گرفته، برای سال آینده شاهد حضور پررنگ‌تر هنرمندانی از سراسر جهان در جشنواره عمار باشیم. برای ما فرقی نمی‌کند که چه نقطه‌ای از جهان باشد؛ آفریقا و آسیا یا آمریکا و اروپا، آقوش جشنواره عمار به روی همه هنرمندانی که حرف جبهه مقاومت را می‌زنند، باز است و هدف ما با آنها یکی است. جشنواره عمار بنادار این همدلی و اتحاد را بین هنرمندان جبهه مقاومت در همه جای دنیا ایجاد کند.

سوداگری و سفته‌بازی ادامه دارد!

گروه پرونده

صبح صادق

افزایش قیمت دلار به رکوردهای جدیدی رسیده و عوامل داخلی و خارجی متعددی، از جمله تحریم‌ها، تقاضای فصلی و شایعات اقتصادی در این روند نقش داشته‌اند؛ بنابراین، ارائه راهکارهایی برای کنترل این نوسانات ضروری است.

به گزارش «صبح صادق»، در هفته‌های اخیر، بازار ارز شاهد نوسانات شدیدی بوده است که در نهایت به ثبت رکوردهای جدیدی در قیمت دلار منجر شده است. دلار برای اولین بار وارد کانال ۸۰ هزار تومان شد، هرچند پس از مدت کوتاهی به کانال ۷۹ هزار تومان بازگشت. این افزایش قیمت دلار تأثیر مستقیمی بر سایر بازارها نیز داشته است؛ به گونه‌ای که قیمت سکه در بازار تهران به ۵۶ میلیون تومان و هر گرم طلای ۱۸ عیار به ۵ میلیون و ۱۲۰ هزار تومان رسید. هفته پیش «محمدرضا فرزین» رئیس کل بانک مرکزی گفته بود، به دنبال به حداقل رساندن حجم معاملات ارزی در بازارهای غیر رسمی هستیم و می‌خواهیم تمام معاملات قانونی و نیازهای تجاری و خدماتی تجمار و بازرگانان و مردم در این بازار تأمین شود.

۱- افزایش قیمت ارز

نرخ ارز همواره تحت تأثیر عوامل متعددی است و نمی‌توان آن را به یک دلیل خاص محدود کرد. در واقع، رشد قیمت دلار نتیجه ترکیبی از عوامل برونزا و درونزاست که در کنار هم، به تشدید نوسانات منجر شده‌اند. در ادامه، این عوامل را بررسی کرده و راهکارهایی را برای حفظ ارزش پول ملی ارائه می‌دهیم.

تحریم‌ها و کاهش درآمدهای ارزی

یکی از مهم‌ترین عوامل خارجی تأثیرگذار بر افزایش قیمت دلار، نگرانی از کاهش درآمدهای ارزی کشور به دلیل تشدید تحریم‌ها و تنش‌های سیاسی و نظامی است. این نگرانی‌ها انتظارات منفی را در بازار ایجاد کرده و موجب افزایش تقاضا برای خرید ارز شده است. در چنین وضعیتی، ضروری است دولت و سیاست‌گذاران اقتصادی با شفاف‌سازی و اطلاع‌رسانی مناسب، این نگرانی‌ها را کاهش دهند و اعتماد عمومی را به سیاست‌های ارزی بازگردانند.

ارز نیما و تأثیر آن بر بازار آزاد

تصمیم دولت مبنی بر افزایش نرخ ارز نیما و نزدیک کردن آن به نرخ بازار آزاد، یکی دیگر از عوامل کلیدی در افزایش قیمت دلار بوده است. نرخ ارز نیما که پیشتر حدود ۴۲ هزار تومان بود، اکنون به بالای ۶۴ هزار تومان رسیده است. این تغییر سیگنال‌های منفی به بازار آزاد ارسال کرده و موجب افزایش قیمت دلار در این بازار شده است.

تقاضای فصلی برای ارز

یکی از عوامل داخلی که همواره در دوره‌های خاصی از سال بر بازار ارز تأثیر می‌گذارد، تقاضای فصلی است. در ماه‌های پایانی سال میلادی، تقاضا برای خرید ارز به دلیل تسویه‌های مالی شرکت‌ها و سفرهای خارجی افزایش می‌یابد. این الگو هر ساله تکرار می‌شود و موجب افزایش تقاضا برای خرید اسکناس و حواله ارزی در بازار می‌شود. افزون بر این، در آستانه سال نو چینی نیز تقاضا برای خرید ارز افزایش می‌یابد. به دلیل تعطیلات سال نو چینی و مشکلات مربوط به تسویه با یون، فعالان اقتصادی تمایل دارند پیش از آغاز این تعطیلات، ارز مورد نیاز خود را تأمین کنند که این موضوع نیز فشار مضاعفی بر بازار ارز وارد می‌کند.

افزایش سه ماهه!

در سه ماه پایانی سال شمسی، تجمار و بازرگانان برای تأمین کالا‌های مورد نیاز شب عید، تقاضای بیشتری برای خرید ارز دارند. این افزایش تقاضا،

همزمان با سایر عوامل فصلی، موجب افزایش فشار بر بازار ارز و رشد قیمت دلار می‌شود.

رفع تعهد ارزی صادرکنندگان

یکی دیگر از عوامل داخلی تأثیرگذار، الزام صادرکنندگان به رفع تعهد ارزی است. در دوره‌های پایانی مهلت رفع تعهد، صادرکنندگان برای تأمین ارز مورد نیاز خود به بازار غیررسمی مراجعه می‌کنند. این موضوع نیز به افزایش تقاضا و در نتیجه رشد قیمت ارز در بازار آزاد منجر می‌شود.

گمانه‌زنی درباره حامل‌های انرژی

شایعات و گمانه‌زنی‌های مکرر درباره افزایش قیمت حامل‌های انرژی، یکی دیگر از عوامل تشدید نوسانات ارزی است. این شایعات انتظارات تورمی را در جامعه افزایش داده و موجب هجوم سرمایه‌ها به بازار ارز به منزله یک پناهگاه امن شده و مردم و فعالان اقتصادی به جای سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی یا بازارهای دیگر، برای حفظ ارزش دارایی‌های خود به خرید ارز روی می‌آورند. در چنین وضعیتی، بازار ارز به محلی برای سوداگری و سفته‌بازی تبدیل می‌شود که خود به افزایش بیشتر نرخ ارز دامن می‌زند. این چرخه معیوب، نه تنها فشار بیشتری بر ارزش پول ملی وارد می‌کند، بلکه موجب کاهش اعتماد عمومی به سیاست‌های اقتصادی دولت نیز می‌شود. برای جلوگیری از این روند، دولت باید با شفاف‌سازی سیاست‌های خود درباره قیمت حامل‌های انرژی و ارائه برنامه‌های مشخص برای مدیریت انتظارات تورمی، از ایجاد شوک‌های روانی در بازار جلوگیری کند.

۲- راهکارهای حفظ ارزش پول ملی

برای کنترل نوسانات ارزی و حفظ ارزش پول ملی، لازم است دولت و سیاست‌گذاران اقتصادی اقدامات مؤثری را در دستور کار قرار دهند. برخی از این راهکارها عبارتند از:

شفاف‌سازی و اqtاع‌سازی عمومی

یکی از مهم‌ترین اقدامات، شفاف‌سازی سیاست‌های اقتصادی و اqtاع‌سازی عمومی است. دولت باید با اطلاع‌رسانی دقیق و جامع، نگرانی‌های مردم درباره موضوعاتی، مانند تحریم‌ها، قیمت حامل‌های انرژی و سیاست‌های ارزی را کاهش دهد. این اقدام انتظارات تورمی را مدیریت کرده و از ایجاد شوک‌های روانی در بازار جلوگیری می‌کند. برای کاهش تأثیرات تقاضای فصلی بر بازار ارز، دولت می‌تواند با ارائه تسهیلات ارزی به تجمار و شرکت‌ها، تقاضا را به‌صورت هدفمند مدیریت کند. همچنین، برنامه‌ریزی مناسب برای تأمین ارز مورد نیاز در دوره‌های خاص، می‌تواند از نوسانات شدید جلوگیری کند. یکی از مشکلات اساسی در مدیریت بازار ارز، نبود هماهنگی میان نهادهای اقتصادی است. بانک مرکزی و وزارت اقتصاد باید با همکاری و هماهنگی بیشتر، سیاست‌های ارزی یکپارچه‌ای را تدوین و اجرا کنند. این هماهنگی می‌تواند از ارسال سیگنال‌های متناقض به بازار جلوگیری کند.

تقویت عرضه برنامه‌ریزی شده ارز در بازار

افزایش عرضه ارز در بازار، یکی دیگر از راهکارهای مؤثر برای کنترل نوسانات ارزی است. دولت می‌تواند با تشویق صادرکنندگان به بازگرداندن ارز حاصل از صادرات و همچنین ورود پتروشیمی‌ها به بازار ارز تجاری، عرضه ارز را افزایش داده و فشار تقاضا را کاهش دهد. در نهایت باید گفت، رشد قیمت دلار در هفته‌های اخیر نتیجه ترکیبی از عوامل داخلی و خارجی است که در کنار هم، به تشدید نوسانات ارزی منجر شده‌اند. برای کنترل این نوسانات و حفظ ارزش پول ملی، لازم است دولت با شفاف‌سازی سیاست‌ها، مدیریت تقاضای فصلی و تقویت هماهنگی میان نهادهای اقتصادی، اعتماد عمومی را به بازار ارز بازگرداند و از تکرار چنین نوساناتی در آینده جلوگیری کند.

افزایش نرخ ارز متوقف خواهد شد!

برخی روزها شاهد کاهش نسبی نرخ ارز بودیم. آیا این کاهش می‌تواند ادامه‌دار باشد؟

بله، در هفته گذشته شاهد کاهش نرخ ارز بودیم که این کاهش به دلیل مداخله بانک مرکزی در بازار رخ داده است. به نظر می‌رسد، بانک مرکزی با اقداماتی، مانند فروش درهم یا طلا توانسته است این کاهش را ایجاد کند. اما باید توجه داشت که این کاهش نرخ ارز، به احتمال زیاد موقتی است و نمی‌توان آن را یک روند پایدار دانست. اگر بانک مرکزی بخواهد با استفاده از چند صد میلیون دلار این کاهش را مدیریت کند، ممکن است نرخ‌ها به طور موقت کاهش بیشتری پیدا کنند؛ اما این روش، به هیچ‌عنوان یک راه‌حل پایدار برای مدیریت بازار ارز نیست و نمی‌توان انتظار داشت که این کاهش‌ها به این شیوه ادامه پیدا کنند.

رکود در بازارهای دیگر، مانند مسکن و خودرو، چه تأثیری بر بازار ارز دارد؟

رکود در بازارهای مسکن و خودرو سبب شده است که سرمایه‌ها به سمت بازار ارز روانه شوند. این موضوع به این دلیل است که در شرایط رکود، افراد به دنبال بازارهایی هستند که بتوانند سود بیشتری از آن کسب کنند و در حال حاضر، بازار ارز یکی از جذاب‌ترین گزینه‌ها برای سوداگری به شمار می‌آید. این هجوم سرمایه‌ها به بازار ارز، فشار بیشتری بر نرخ ارز وارد کرده و موجب شده است که نوسانات این بازار افزایش یابد. بنابراین، اگر مدیریت مناسبی در بازارهای دیگر، مانند مسکن و خودرو وجود نداشته باشد، این روند ادامه خواهد داشت و فشار بر بازار ارز همچنان افزایش خواهد یافت.

از توضیحات شما بسیار سپاسگزارم، اگر نکته‌ای دارید، لطفاً بفرمایید.

من هم از شما تشکر می‌کنم. تنها نکته‌ای که می‌توانم اضافه کنم این است که سیاست‌گذاران اقتصادی باید با هماهنگی بیشتر و برنامه‌ریزی دقیق‌تر، تلاش کنند ثبات را به بازار ارز و در نهایت به اقتصاد کشور بازگردانند. امیدوارم که این مسائل به زودی حل شوند و شاهد بهبود وضعیت اقتصادی کشور باشیم.

که در گذشته تجربه کرده‌ایم. این وضعیت فشار مضاعفی بر مردم وارد کرده است. صحبت‌هایی درباره تکنرخی کردن ارز مطرح شده؛ اما این اقدام بدون در نظر گرفتن سیاست‌های جبرانی مناسب و لازم، تنها نتیجه‌ای که خواهد داشت، کوچک‌تر شدن سفره مردم است. از سوی دیگر، فشار بازار ارز با تصمیماتی، مانند صدور مجوز افزایش قیمت خودروهای داخلی بیشتر شده است. این تصمیمات، به‌ویژه در وضعیت فعلی، انگیزه خرید را در میان مردم افزایش می‌دهد و فشار بیشتری بر بازار وارد می‌کند. سکوت بانک مرکزی و وزارت اقتصاد در این وضعیت، نشانه خوبی نیست و این نگرانی را ایجاد می‌کند که شاید توانایی بازگرداندن ثبات به بازار و حفظ منافع عمومی در این نهادها وجود نداشته باشد.

با این وضعیت، آیا می‌توان انتظار داشت که نرخ ارز روند نزولی پیدا کند؟

به نظر من، با توجه به وضعیت فعلی و روندی که بازار ارز در پیش گرفته است، بعید به نظر می‌رسد که نرخ ارز بتواند به سطح قبلی بازگردد. حتی صادرکنندگان نیز از نرخ‌های فعلی ناراضی هستند و خواهان نرخ‌های بالاتری در بازار توافقی هستند. بنابراین، بازگشت به نرخ‌های گذشته بسیار دشوار و حتی غیرممکن به نظر می‌رسد. با این حال، افزایش نرخ ارز احتمالاً در یک نقطه متوقف خواهد شد و نمی‌توان انتظار داشت که این روند افزایشی به صورت نامحدود ادامه پیدا کند.

علی نبائی

خبرنگار

بازار ارز در هفته‌های اخیر با نوسانات شدیدی مواجه بوده که نگرانی‌های بسیاری را به همراه داشته است. در این مصاحبه، «آلبرت بغزیان» کارشناس اقتصادی، درمورد دلایل این نوسانات و تأثیر سیاست‌های اقتصادی دولت صحبت می‌کند.

آقای بغزیان، بازار ارز در دو هفته اخیر دچار نوسانات شدیدی شده است. به نظر شما، دلیل اصلی این تغییرات چیست؟

بازار ارز در این دو هفته اخیر تحت تأثیر تغییراتی قرار گرفته که یکی از مهم‌ترین آنها حذف بازار نیما و جایگزینی آن با ارز توافقی است. این جایگزینی، به جای اینکه به ایجاد یک نرخ معقول و منطقی برای ارز تبدیل شود، نرخ‌هایی را به وجود آورده که خلاف انتظارات بوده است. این مسئله، علاوه بر تأثیرات داخلی، تا حدی هم تحت تأثیر تنش‌های منطقه‌ای است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت؛ اما نکته مهم‌تر این است که بانک مرکزی و وزارت اقتصاد تا چه اندازه در این تغییرات هماهنگ عمل کرده‌اند؟ متأسفانه، شاهد نشان می‌دهد هماهنگی لازم میان این دو نهاد وجود نداشته است. اختلاف‌نظرها و حتی می‌توان گفت، نوعی ناهماهنگی بین بانک مرکزی و وزارت اقتصاد کاملاً مشهود است. به نظر می‌رسد بانک مرکزی بدون موافقت کامل وزارت اقتصاد اقدام به اعمال این تغییرات کرده و این ناهماهنگی و اختلاف‌نظرها، خود را در نوسانات بازار ارز نشان داده است.

این اختلاف‌نظرها و ناهماهنگی چه تأثیری بر مدیریت بازار ارز داشته است؟

این ناهماهنگی و حتی می‌توان گفت نوعی بی‌تفاوتی بانک مرکزی نسبت به مدیریت بازار ارز، مزید بر علت شده و وضعیت را پیچیده‌تر کرده است. ما در وضعیت سخت اقتصادی قرار داریم و قیمت‌های فعلی ارز بسیار بالاتر از چیزی است

نظارت کافی بر بازار وجود ندارد!

آیا بازارهای جهانی نیز تأثیری بر وضعیت فعلی بازار ارز دارند؟

امروز که بازارهای جهانی تعطیل هستند، شاهد هستیم که برخی طلافروشان همچنان قیمت‌ها را بالا می‌برند. این موضوع نشان می‌دهد نظارت کافی بر بازار وجود ندارد و نهادهای نظارتی باید با این رفتارها مقابله کنند.

به نظر شما، اظهارنظرهای مسئولان دولتی چه تأثیری بر بازار ارز دارد؟

زمانی که وزیر اقتصاد در تلویزیون یا در یک نهاد رسمی، مانند کمیسیون اقتصادی مجلس، با صراحت اعلام می‌کند که دلار ۷۳ هزار تومان است، این اظهارات به همه بازارها سیگنال می‌دهد و موجب تشدید نوسانات می‌شود. این نوع اظهارات می‌تواند حتی به مسائل امنیتی منجر شود و انتظار می‌رود شورای عالی امنیت ملی و نهادهای نظارتی به این موضوع ورود کنند.

آیا مدل‌های اقتصادی مورد استفاده در مدیریت بازار ارز مناسب هستند؟

متأسفانه در برخی موارد، مدل‌های اقتصادی اشتباهی استفاده شده‌اند. برای نمونه، آقای همتی از مدلی به نام «پی‌بی» استفاده کرده بود که اطلاعات سال پایه آن به درستی انتخاب نشده بود. در چنین وضعیتی، باید از مدل‌های علمی و فنی دیگری نیز استفاده شود.

در پایان، چه توصیه‌ای برای مسئولان دارید؟

مسئولان باید به جای ارسال سیگنال‌های منفی به بازار، با سیاست‌های دقیق و علمی، بازار ارز را مدیریت کنند. همچنین، توجه به پایان سال میلادی و تأثیرات آن بر بازار ارز ضروری است که متأسفانه، این مسائل در حال حاضر نادیده گرفته می‌شوند.

به نظر شما، دولت چه اقداماتی می‌تواند انجام دهد تا این مشکلات برطرف شود؟

در دولت آقای رئیسی، شاهد بودیم که دفتر رئیس‌جمهور گاهی مستقیماً وارد عمل می‌شد و به شرکت‌های پتروشیمی دستور می‌داد که ارز خود را عرضه کنند، اما این رویکرد به طور کامل اجرایی نشد. از سوی دیگر، ملاحظات بازار توافقی نیز رعایت نشده است. یکی از مشکلات دیگر، نبود مدیریت صحیح بازار اسکناس آزاد و رها کردن بازار سیاه است. بازار سیاه، به‌ویژه در تهران باید به طور جدی مدیریت شود. این مدیریت فقط شامل کنترل قیمت نیست، ما در وضعیت جنگ اقتصادی هستیم و نهادهای امنیتی و نظارتی باید با جریان‌هایی که قیمت را به سمت بالا می‌کشاند، مقابله کنند. متأسفانه دلالتان و سودگران به سرعت از شرایط پیش آمده در بازار سوءاستفاده می‌کنند و از طریق بسترهایی، مانند کانال‌های تلگرامی که در اختیار دارند، ذهنیت منفی در جامعه ایجاد کرده و بر انتظارات مردم اثر منفی می‌گذارند.

نمودارها به کدام سمت می‌روند؟

مروری بر دیدگاه کارشناسان و اظهارات مسئولین درباره آینده بازار ارز

علی قنبری، کارشناس اقتصادی: «اگر مسئولان چاره‌جویی لازم را نکنند و اوضاع به همین منوال ادامه یابد، تا پایان سال تورم کشور به بیش از ۴۰ درصد هم می‌تواند برسد. در حوزه نرخ دلار اوضاع بدتر است و انتظار می‌رود در صورت ادامه وضع موجود، نرخ هر دلار تا پایان سال به ۱۰۰ هزار تومان هم برسد. در وضعیت فعلی چاره‌ای نیست، جز اینکه به نحوی از میزان تحریم‌ها و چالش‌های سیاسی کاست و گرنه اقتصاد کشور ما با این نحوه مدیریت، امکان خروج از بن‌بست را نخواهد داشت.»

امیرمحمد گلوانی، کارشناس اقتصادی: «در وضعیت نابسامان ارزی و تورم کشور، ورود به درگیری‌های مستقیم کشور به جنگ با اسرائیل، می‌تواند اثرات منفی زیادی بر بازار ارز بگذارد. همچنین تهدیدات ترامپ برای کاهش فروش نفت ایران نگرانی‌هایی را در فعالان اقتصادی و برخی سرمایه‌گذاران ایجاد کرد. به نظر می‌رسد بازگشت ترامپ به کاخ سفید، به‌طور مستقیم بر افزایش انتظارات تورمی و نوسانات ارز تأثیر گذاشته و ما شاهد افزایش انتظارات تورمی در بازار هستیم. همچنین برخی اخبار تأیید نشده نشان می‌دهد خرید نفت ایران از سوی چین کاهش داشته است که برخی این مقدار را تا ۳۰ درصد اعلام می‌کنند.»

علی سعدوندی، کارشناس اقتصادی: «افزایش نرخ دلار نتیجه سرکوب ارزی در گذشته و افزایش تورم در کنار خلق پول از سوی نظام بانکی است. این روند سبب شد نرخ دلار در وضعیتی که تحولات داخلی و بین‌المللی به آن دامن زد، به‌طور ناگهانی افزایش یابد. افزایش نقدینگی و سیاست‌های پولی نادرست موجب چنین تحولاتی شده است. در حالی که برخی به دنبال توجیه افزایش قیمت ارز با ارجاع به عوامل سیاسی اند، اما باید گفت مدیریت نادرست اقتصادی و سیاست‌های اشتباه پولی و ارزی عامل اصلی این بحران است. این سیاست‌ها به‌طور مصنوعی نرخ ارز را کنترل کرده و در نهایت موجب ایجاد مشکلات جدی برای اقتصاد کشور شده‌اند. سیاست‌های ارزی ایران نه تنها در سطح داخلی، بلکه در سطح بین‌المللی نیز برای کشور مشکلاتی ایجاد کرده است. در وضعیتی که به‌جای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی و تولیدی، ارزهای کشور به شکل غیرمولد در بازار پخش می‌شود، طبیعی است که مشکلات اقتصادی و افزایش نرخ ارز ادامه یابد.»

حسینعلی حاجی دلگانی، نماینده مردم شاهین شهر: «طی جلساتی که با دولت داشتیم، مشخص شد که ارزی محابا بالا نرفته و این مسئله حساب شده و دانسته اتفاق افتاده است.» وی همچنین گفت: «دولت معتقد است افزایش نرخ ارز به نفع کشور است، در حالی که ما دغدغه مردم را داریم و نباید فقط به نفع تولیدکنندگان بیندیشیم، چرا که با افزایش نرخ دلار کالاها گران می‌شوند. ما از دولت درخواست کرده‌ایم که صراحتاً و شفاف دلیل خود را برای افزایش نرخ دلار به مردم اعلام کنند و بگویند که کجای این اقدام قرار است به نفع جامعه تمام شود.»

جعفر خیرخواهان، کارشناس اقتصادی: «اصل این است که تمامی کالاها مطابق تورم افزایش قیمت داشته باشند؛ ارز هم یک کالا است و وقتی تورم بالای ۴۰ درصد داریم، نباید انتظار داشته باشیم قیمت ارز ثابت بماند. سرکوب نرخ ارز فقط به منزله فشرده کردن فنر قیمت آن و جهش قیمت در آینده است. وقتی فشار این فنر زیاد شود، طبیعتاً رها شده و با شوک قیمت مواجه می‌شویم. بنزین هم همین ماجرا را دارد و اگر اجازه می‌دادیم که بنزین هر سال رشد قیمت معقول داشته باشد، به این بن بست نمی‌رسیدیم. اگر اجازه رشد طبیعی را به ارز می‌دادیم، امروز با توجه به نرخ تورم و بدون هدر رفت منابع کشور، قیمت دلار روی ۷۵ هزار تومان بود. به این ترتیب جلوگیری از سرکوب نرخ ارز می‌تواند شاخص کلیدی ارز و به تبع آن برخی دیگر از شاخص‌ها را به مسیر طبیعی بازگرداند.»

هادی قوامی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه گفت: «در بالا رفتن نرخ ارز مجموعه‌ای از عوامل تأثیرگذار هستند؛ یک عامل پیش‌بینی نسبت به آینده است؛ یعنی هرچقدر پیش‌بینی نسبت به آینده بهتر باشد و احساس کنیم که در آینده مثلاً می‌توانیم ارتباط بیشتری با دنیا داشته باشیم و مسیرهای پرهزینه کاهش پیدا می‌کند، طبیعتاً ثبات در نرخ دلار ایجاد می‌شود. عامل دیگر این افزایش بُعد روانی این موضوع است، مردم به دنبال تبدیل ریال خود به یک دارایی با ارزش هستند که درجه نقدینگی بالاتری دارد و بهترین جایگزین برای این کار ارز است، حال سراغ هر ارز خارجی غیر از ریال می‌روند؛ تا ارزش پولشان را حفظ کنند و خود این تقاضا برای ارز را بالا می‌برد.»

محمد رضا عارف، معاون اول دولت چهاردهم: «راهبرد دولت، تک‌نرخ کردن ارز در کشور و رسیدن نرخ ارز نیمایی به ارز تجاری و صادراتی با شیب ملایم است که در نهایت به یک نرخ ثابت خواهیم رسید تا محدودیتی در ارائه و عرضه ارز نداشته باشیم و از فساد و برخی سودجویی‌های بی‌بهره وجود آمده حاصل از شکاف ارز نیمایی و صادراتی در سال‌های گذشته جلوگیری شود.»

عبدالله ناصر همتی، وزیر اقتصاد و دارایی دولت چهاردهم: «هر زمان فاصله قیمت دلار در بازار آزاد با نرخ دولتی زیاد می‌شود؛ سفته‌بازی نیز زیاد می‌شود و بانک مرکزی نمی‌تواند بازار را کنترل کند. از دو سال پیش تاکنون شاخص قیمت‌ها ۲/۸ برابر شده است، اگر تورم آمریکا را از آن کم کنیم چون مبنای تعیین نرخ دلار است، شاخص قیمتی ما ظرف این دو سال و نه ماه ۲/۷ برابر شده است، یعنی قیمت دلار طبق این محاسبات باید ۷۳ هزار تومان باشد و این عادی است، این برآورد برای وضعیت سیاسی و عادی کشور است؛ اما در یک ماه گذشته با توجه به انتخابات آمریکا، تهدیدهای ترویکای اروپایی، اسرائیل و وضعیت سوریه و منطقه می‌توان گفت، عملکرد بانک مرکزی قابل دفاع است.»

قیمت دلار از ابتدای انقلاب تاکنون

قبیله عشق

پاداش احترام به پدر

شهید «عبدالمهدی مغفوری» سال ۱۳۳۵ در روستای سرآسیاب فرسنگی شهر کرمان به دنیا آمد. پدرش برای دل مردم روضه می خواند و مخارج زندگی را از دار قالیبافی فراهم می کرد. بعد از کسب دیپلم ریاضی برای ادامه تحصیل در رشته برق وارد انستیتو برق کرمان شد و فوق دیپلم گرفت. با پایان تحصیل به سربازی رفت. او جزء اولین کسانی بود که با فرمان امام از پادگان فرار کرد. وی در جریان انقلاب و تظاهرات خیابانی فعال بود و به جمع آوری و تکثیر و پخش نوارهای حضرت امام (ره) دست می زد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی به دستور امام (ره) به پادگان برگشت. بعد از بازگشت به کرمان در سال ۱۳۵۸ فعالیت های اجتماعی و سیاسی خود را در نهادهای انقلابی کرمان ادامه داد.

مغفوری در خردادماه ۱۳۵۹ به سپاه پاسداران پیوست و پس از چندماه خدمت در حفاظت سپاه به دلیل کارایی و استعداد و لیاقتش به عنوان مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران رزند منصوب شد. با آغاز جنگ، تلاشش برای حضور در میدان های نبرد و سازماندهی نیروها در استان کرمان، از او چهره ای مخلص و دلپذیر ساخته بود. در موقعیت های گوناگون و در پست های مدیریتی به خوبی درخشید.

سال ۱۳۶۲ به فرماندهی سپاه پاسداران شهرستان سیرجان منصوب شد. سال ۱۳۶۴ در عملیات «والفجر ۸» به دلیل بمباران های شیمیایی دشمن بعضی مجروح شد و در همین زمان مسئولیت واحد بسیج سپاه پاسداران استان کرمان را پذیرفت.

حاج عبدالمهدی مغفوری در جبهه جنوب در منطقه دشت عباس با سمت مسئول تبلیغات لشکر ۴۱ ثارالله به فرماندهی حاج قاسم سلیمانی مشغول فعالیت شد. مسئولیت او در عملیات کربلای ۴ تجهیز و هدایت قایق ها تا نزدیک منطقه عملیاتی بود و از آنجا که این عملیات با سختی و دشواری روبه رو شد مجبور به بازگشت به خرمشهر شدند و سرانجام در حالی که معاونت ستاد لشکر ۴۱ ثارالله را بر عهده داشت، در همین عملیات در اثر بمباران منطقه به وسیله هواپیماهای دشمن، ایشان به شهادت رسید.

همسر این شهید تعریف می کرد: «تا آنجا که به یاد دارم هیچ وقت ندیدم ایشان کنار سفره ای که پدر و مادرش نشسته اند دستش را زودتر از آنها به سفره برده باشد. شش هایی که در منزل پدری حاجی میهمان بودیم، بنا بر شرایط شغلی پدرش دیرتر به خانه می آمد، اما حاج مهدی را می دیدم که همینطور بسا لباس بیرون نشسته است. می گفتم چرا نمی خوابی؟ می گفتم می ترسم پدرم بیاید و در حالت درازکش خواب باشم، آن وقت جواب این بی احترامی را چه طور بدهم؟ بعد صبر می کرد وقتی پدرش می آمد چراغ را خاموش می کرد و می خوابید. صبح هم قبل از همه بیدار می شد و به نماز می ایستاد.

فاطمه ساداتی

خبرنگار

صحبت از حاج قاسم برای رزمنده های قدیمی لشکر ۴۱ ثارالله، مرور شیرین ترین خاطرات مردی است که برای آنها نه یک فرمانده نظامی، که دوست و برادر و یک قهرمان مجسم بود. رفاقتی که از زمین های جبهه آغاز شد، در لشکر ۴ ریشه گرفت و ثمره اش در ایام میانسالی با گرفتن گوشه و کنار کارهای بزرگی که حاج قاسم در میدان مقاومت انجام می داد، نمایان شد. دوستی حاج عباس ایرانمنش با حاج قاسم هم به سال های دفاع مقدس و زمانی که برای رفتن به جبهه وارد لشکر ۴۱ ثارالله شد، برمی گردد. او بعدها در میانسالی مدتی مسئول دفتر حاج قاسم شد و مدتی هم ریاست شورای شهپر ززند را برعهده داشت. با همه سرشلوغی ها، اما درست مثل دیگر رزمنده های این لشکر و همزمان حاج قاسم تا با او قرار صحبت درباره فرماندهش را می گذاریم، با روی باز پیشنهاد را قبول می کند.

یک لشکر و عاشقانه های فرمانده

سال ۱۳۶۰ و سال های اولیه جنگ هنوز لشکر ثارالله شکل نگرفته بود، تعدادی از نیروها گردانی تشکیل داده بودند و فرماندهی را به حاج قاسم سپرده بودند. آشنایی حاج عباس هم به همان زمان برمی گردد، آنطور که خودش تعریف می کند «من در عملیات کرخه نور، که پیشتر به آن کرخه کور می گفتند اولین بار حاج قاسم را دیدم. تابستان سال ۱۳۶۰ بود و هنوز تیپ ثارالله تشکیل نشده بود که اولین گردان استان کرمان برای اعزام به جنوب به صورت سازمانی وارد خوزستان شد تا وارد خط پدافندی کرخه کور که به نیرو احتیاج داشت بشود. آن زمان ایشان به عنوان مربی آموزشی قدس کرمان فعالیت می کرد. این گردان شامل تعدادی از بسیجیانی بود که برای اولین بار در کردستان زیر نظر او آموزش دیده بودند. در همان عملیات خبر دادند که باید به اتاق جنگ برویم، چون تجربه نداشتم تصور می کردم اتاق جنگ جایی است که جنگیدن با عراقی ها را یاد می دهند. بعد که رفتم فهمیدم اتاقی است پر از نقشه و کالک. وقت رفتن، من و حاج قاسم پشت یک وانت نیشان نشستیم، اولین صحبت های ما از همانجا شروع شد که ایشان به من گفت تو در این عملیات شهید می شوی. عملیات کرخه نور انجام شد، من شهید نشدم، اما ایشان مجروح شد.

رزمنده ها خود را سیر حاج قاسم کردند

رابطه فرمانده و سربازی بین حاج قاسم و رزمنده ها جور دیگری تعریف می شد، به قول حاج عباس «همه نیروهای لشکر عاشق حاجی بودند». هرکس به اندازه ظرف وجودی خودش بهر ای از این دریای عمیق معرفت و ایمان می برد. با اینکه آن زمان حاج قاسم سن و سال زیادی نداشت و در اواسط جوانی بود؛ اما فرماندهی آن هم در میدانی چون دفاع مقدس خیلی زود او را پخته کرد «عده ای از

روایت حاج عباس ایرانمنش، رزمنده قدیمی لشکر ۴۱ ثارالله از رشادت های شهید سپهبد سلیمانی

حاج قاسم هنوز مظلوم است

بچه ها در کربلای ۵ و والفجر ۸ وقتی در کمین دشمن افتادند خود را سپرش کردند. به این دلیل که او را برای خدا دوست داشتند و حاجی هم بچه ها را برای خدا دوست داشت و این مهر و محبت دو طرفه نشنت گرفته از یک علاقه مشترک بود. من این را وعده خداوند می دانم که در قرآن فرموده آنان که دعوت خدا و رسول را اجابت کنند، دارای حیات طیبه می شوند.

گوش به فرمان امام هستیم

حاج قاسم این پیام را شنید و به فرمان خدا لبیک گفت. چون عاشق خدا بود، به بچه های جبهه عشق می ورزید، در کنار آنها بود و به حرف هایش عمل می کرد. نمونه اش زمانی که در عملیات کربلای ۱ فرماندهان دغدغه کمبود نیرو پیدا کردند، حاج قاسم گفت من با دو گردان ویژه عمل می کنم، پرسیدند گردانت چه ویژگی ای دارد؟ گفت اول اینکه برای حضرت زهرا (س) خوب گریه می کنند و عاشق بی بی هستند، دوم اینکه ۲۶ طلبه در این گردان ها حضور دارند که پای حرف و عمل شان می مانند و با جان وارد عمل می شوند. حاج قاسم در سال ۱۳۶۷ به رهبر معظم انقلاب اسلامی که آن زمان در کسوت رئیس جمهور بودند، گفت: «به امام بگویند فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله گفته اگر شما اناری را به دو قسمت تقسیم کنید و بگویند نصف آن حلال و نصف آن حرام است ما بی سوال می پذیریم»، لذا حاج قاسم با این ایمان و باور به عنوان پدر معنوی و مرشد برای نیروهایش بود نه فرمانده فرمانبردار.

حاج قاسم هنوز هم مظلوم است

مظلومیت وجهه ای از حاج قاسم است که نه با گفتار خاطرات او، نه با ساختن فیلم و سریال و چاپ آثاری همچون کتاب حقتش ادا نمی شود. «ایرانمنش» معتقد است با وجود وجه جهانی، حاج قاسم هنوز ناشناخته است «وجهه ای که کمتر از حاج قاسم دیدیم و کمتر به آن پرداخته شده این

که دروغ نمی گفت، صداقت در گفتار و عملش بود، نمونه اش در جنگ با داعش که اعلام کرد سه ماه دیگر به حکومت داعش پایان می دهد، همینطور هم شد و خداوند کمکش کرد. ایشان در جلسه ای که دوران دفاع مقدس برای رزمنده ها گذاشت، تأکید کرد که ای برادران، سرمایه جهادتان را مراقب باشید از دست ندهید، زیرا مادر جنگ ایمان مان جلو بود و ما به دنبال ایمان مان بودیم، بعضی را چه شده بعد از جنگ دنیای شان جلو افتاده و آنها و ایمان شان پشت سر هستند، هر چه حرکت می کنند به دنیا نمی رسند. این کلمات نورانی از تقوای حاجی است.»

حاج قاسم بعد از کربلای ۴

از احساسات و روحیات حاجی که صحبت می شود، حاج عباس یاد دو صحنه از جبهه می افند که مثل دیگر وقت ها نبود، و هیچ وقت دیگر هم حاجی را این چنین غمگین و غمبار ندیده است «بعد از کربلای ۴ که مثل انسان های فرزند از دست داده که بجه اش در بغلش جان بدهد شد. احساس می کنم ناراحتی او به خاطر ناراحتی امام (ره) بود. چنان اشک می ریخت که بزرگان لشکر دوش را گرفته بودند و تسلاش می دادند، نگران نظام و قرآن و امام بود. یک جای دیگر زمانی بود که دوستانش شهید شدند، مثل عملیات کربلای ۵ که سخنرانی معروفی در مهدیه لشکر کرد، گویی زمین و زمان اشک می ریخت، دیوارهای مهدیه ضحیه می زدند، نام شهدا را که می برد گویی خود ذوب می شد و می سوخت. برای بچه های هم رزم جبهه ای که در مسائل خانوادگی یا اقتصادی دچار مشکل می شدند و باعث لطمه خوردن کارهای جبهه و جنگشان می شد خیلی خون دل می خورد. زمانی که کاری انجام می شد که قلب امام و رهبر معظم انقلاب اسلامی شاد می شد، می توانستیم خوشحالی را در سیمای حاج قاسم ببینیم.»

نگفته، حاجی مشکل را فهمید

حرف ها که به آخر می رسند، بسا اینکه خاطرات از حاج قاسم زیادی است، حاج عباس یکی از خاطرات فرماندهش را که نشان می دهد چقدر ارتباط قلبی عمیقی با رزمنده هایش داشت، تعریف می کند: «خوب است این خاطره را بگویم که مدتی مشکل مالی پیدا کردم، همان ایام مراسم فاطمیه بیت الزهرا (س) که هر سال خود حاج قاسم با عشق و ارادت برگزار می کرد، شروع شده بود، گفتم نامه ای می نویسم و تقاضای وام بانکی می کنم. وقتی حاج قاسم جلوی در بیت الزهرا می ایستد به او می دهم، نامه را نوشتیم، به مراسم هم رفتم، سخنرانی تمام شد، اما نتوانستم چیزی به حاجی بگویم. از در بیت الزهرا بیرون آمدم و فاصله ای را طی کردم که یکی کیبی شناسنامه و فیش بیاور، گفتم برای چه؟ چی شده؟ جواب داد حاجی به من سفارش کرده «فردا عباس میاد بهش وام بدهید». حاج قاسم خودش از مشکلم باخبر شده بود بدون اینکه چیزی بگویم، این موضوع هنوز هم برای من معماست که موضوع وام گرفتنم را از کجا فهمید.»

مکتب حاج قاسم مکتب اهل بیت (ع) بود

سردار دو ویژگی بزرگ را که خداوند در دومین سوره از قرآن هم به آنها اشاره کرده، داشت. او مکتبی را به وجود آورد که در راستای مکتب اهل بیت (ع) بود، امام زمان (عج) هم که ظهور کند متن قرآن و احکام اسلامی را پیاده می کند. در این آیه خداوند می فرماید هدایت برای انسان های متقی است، کسانی که پروا می کنند، کسانی که تسلیم امر خداوند می شوند. روح حضرت امام (ره) شاد، سردار به امام لبیک گفت و با عشق پای در این میدان گذاشت، حاج قاسم شاگرد دانشگاه جبهه شد و زمانی موفقیت به دست آورد که گوش به فرمان استادش شد. نقشه راه را با قرآن پیش برد و سلاح را در راستای قرآن و احکام الهی به دست گرفت. «

حاج عباس حرف هایش را با خاطره ای ادامه می دهد: «قبل از عملیات کربلای ۴ باید چند روستا را تصرف می کردیم، حاجی، چون معیارش قرآن بود خواست تا زمانی که رزمنده ها وارد روستا می شوند به اسموال و ناموس مردم احترام بگذارند، ایشان تأکید کرد که فکر نکنید خانه برای خودتان است، این مسائل را رعایت کنید. دومین ویژگی او این بود

حسین پسر غلامحسین

یوسف الهی زیارت عاشورا می خواند.

کتاب «حسین پسر غلامحسین» زندگینامه و خاطراتی از شهید محمدحسین یوسف الهی در پنج فصل با عناوین به روایت مادر، به روایت همزمان، دوری و فراق تا آخرین دیدار به روایت مادر، شهادت به روایت همزمان و خانواده شهید و عکس ها، یادداشت ها و مستندات توسط مرکز حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس سپاه ثارالله منتشر شده است.

حاج قاسم به خوبی می دانست که حسین یک سالک واقعی و عارف بالله است و در خاطر اتش تعریف کرده است «یک روز با حسین به سمت آبادان می رفتم، عملیات بزرگی در پیش داشتیم. چندتا از کارهای قبلی با موفقیت لازم انجام نشده بود و از طرفی آخرین عملیات مان هم لغو شده بود. من خیلی ناراحت بودم. به حسین گفتم:

چندتا عملیات انجام دادیم، اما هیچ کدام آنطور که باید موفقیت آمیز نبود. این یکی هم مثل بقیه نتیجه نمی دهد. گفت: برای چی؟ گفتم: چون این عملیات خیلی سخت است و بعید می دانم موفق بشویم. گفت: اتفاقا ما در این کار موفق و پیروز هستیم. گفتم: در عملیات هایی که به آن آسانی بود و هیچ مشکلی نداشتم نتوانستیم کاری از پیش ببریم، آن وقت در این یکی که کلا وضع فرق می کند و از همه سخت تر است، موفق می شوم!

حسین خنده ای کرد و با همان تکیه کلام همیشگی اش گفت: حسین پسر غلامحسین به تو می گویم که ما در این عملیات پیروزیم. می دانستم که او بی حساب حرفی را نمی زند. حتما از طریق چیزی که می گویند ایمان و اطمینان دارد.

گفتم: یعنی چه از کجا می گویی؟ گفت: بالاخره خبر دارم. گفتم: خب از کجا خبر داری؟ گفت: به ما گفتند که ما پیروزیم، پرسیدم: کی به تو گفت؟ جواب داد: حضرت زینب (س). دوباره سؤال کردم؟ با خنده جواب داد: تو چه کار داری. فقط بدان بی بی گفت که شما در این عملیات پیروز خواهید شد و من به همین دلیل می گویم که قطعاً موفق می شویم.

هر چه از او خواستم بیشتر توضیح بدهد، چیزی نگفت و به همین چند جمله اکتفا کرد. نیاز هم نبود توضیح بیشتری بدهد. اطمینان او برایم کافی بود. همان طور که گفتم همیشه به حرفی که می زد، ایمان داشتم. وقتی که عملیات با موفقیت تمام به انجام رسید، یاد حرف آن روز حسین افتادم و به ایمان و قاطعیتی که در کلامش بود و هرگز از این اطمینان به او نشیمان نشدم.

گروه جبهه

صبح صداق

عارفی که حاج قاسم وصیت کرد کنار او به خاک سپرده شود؛ حسین عارفی بود که یک شبه ره صد ساله را طی کرد و در مقامی جایگاه گرفت که عرفا و سالکان راه حق می بایست سال ها برای رسیدن به مقصود آن را طی کنند. برای همین بود که حاج قاسم وصیت کرده بود پیکرش را کنار شهید «یوسف الهی» به خاک بسپارند. ارتباط حاج قاسم با شهید «حسین یوسف الهی» به دوران دفاع مقدس و در لشکر ۴۱ ثارالله باز می گشت و این ارتباط عمیق بعد از شهادت نیز ادامه داشت و تا جایی بود که به خصوص شب ها با حضور در گلزار شهدا در کنار مزار شهید

نگدماال کردن جولان دهندگان

فرهاد کوچکزاده

کارشناس سیاسی

تحلیل‌های گوناگونی درباره آینده سوریه، پس از روی کار آمدن تروریست‌های تحریرالاشام در این کشور مطرح شده است. غربی‌ها و در رأس آن آمریکایی‌ها از این مسئله بسیار خوشحال شدند، آنها جولانی را که تا همین چند ماه پیش به‌عنوان تهدید بزرگ معرفی می‌کردند و حضورش در هر منطقه‌ای نشان از بحران و رشد تروریسم بود، از فهرست تروریستی خود خارج و جایزه ۱۰ میلیون دلاری دستگیری او را لغو کردند.

داعشی دیروز، حالا با کتوشلوار و کراوات میزبان هیئت‌های سیاسی از کشورهای گوناگون است؛ اما بررسی دقیق وضعیت سیاسی-اجتماعی سوریه در عرصه داخلی و بین‌الملل نشان می‌دهد، حکومت جولان‌دهندگان امروز در سوریه پایدار نخواهد ماند و باید منتظر حوادث جدید در سوریه باشیم. در ادامه تلاش می‌شود چالش‌های حکومت تروریست‌ها در سوریه را تجزیه و تحلیل کنیم.

۱- چگونگی سقوط بشار اسد:

اگرچه سوریه از بحران اقتصادی فراگیر، اقلیت بودن بشار اسد، بحران یکپارچگی ملی، فرسودگی ارتش رنج می‌برد، اما (ایک توطئه توسط اتاق جنگ آمریکا و رژیم صهیونیستی با همکاری کشور همسایه) اصلی‌ترین دلیل سقوط دولت بشار اسد بود. پس از آن، «ابومحمد جولانی» رهبر هیئت تحریرالاشام، فردی که به قتل و جنایات گسترده مشهور است، به مثابه یک شخصیت دیپلماتیک معرفی می‌شود. آمریکا اعلام می‌کند، جولانی تحت تعقیب قرار نمی‌گیرد و جایزه ۱۰ میلیون دلاری برای دستگیری او لغو شده است. قطعاً پوشیدن کتوشلوار باعث اصلاح ذات‌نمی‌شود. امروزه، جوخه‌های مرگ تروریست‌ها، در حال قتل عام افسران ارتش سابق، دانشمندان، شخصیت‌های

فرهیخته سیاسی، مذهبی و استادان دانشگاه‌های سوریه است. قطعاً این مسئله در آینده باعث فعال شدن شکاف‌های سیاسی داخل سوریه خواهد شد. به‌عبارت‌دیگر، مجموعه اقدامات تروریستی تحریرالاشام علیه ملیت سوریه موجب درگیری ملت با این گروه تروریستی خواهد شد.

۲- گروه‌های معارض و تکفیری:

گروه‌های معارض در سوریه به چندین دسته تقسیم می‌شوند. این گروه‌ها در ابتدا خواستار اصلاحات دموکراتیک و تغییر حکومت در سوریه بودند؛ اما با گذشت زمان برخی از آنها به گروه‌های افراطی تبدیل شدند. ارتش آزاد سوریه (FSA)، گروه اصلی معارضان سوریه بود که «ریاض الاسعد» مؤسس آن است. این گروه عمدتاً از نیروهای سابق ارتش سوریه تشکیل شده و حتی پس از پایان اشغالگری داعش در سوریه، در مناطق نزدیک مرز اردن حضور داشتند و اکنون در تحولات جاری این کشور نقش دارند. در کنار گروه‌های معارض، گروه‌های تکفیری در سوریه به‌ویژه در مناطق تحت سیطره داعش و جبهه النصره فعال بودند. این گروه‌ها از خشونت و ترور برای دستیابی به اهداف‌شان بهره می‌بردند.

بر اساس گزارش «رویترز»، ۱۲ گروه معارض سوریه که در گذشته بر ضد بشار اسد در حال نبرد بودند؛ طی یک نشست، برای انجام عملیات مشترک نظامی بر ضد حکومت سوریه قول اتحاد دادند. این گروه‌ها تا پیش از این، با توجه به اختلاف دیدگاه‌های سیاسی و عقیدتی، به‌صورت مستقلانه و ناماهنگ در جبهه‌های مختلف بر ضد حکومت اسد در جنگ بودند و گاهی اختلاف‌های موجود، درگیری‌های خونینی را نیز بین این گروه‌ها رقم می‌زد.

جیش المجاهدین، احرار الشام، جیش عزت، جیش نصر، ادلب الحر، جبهه شام، گروه فاستقم کما امرت و فیلق الشام از جمله گروه‌هایی هستند که این اتحاد را تشکیل داده‌اند. در اتحاد جدید، جبهه النصره یکی از بزرگ‌ترین گروه‌های تکفیری در سوریه بود که در ابتدا به منزله شاخه‌ای از القاعده در این کشور برای برپایی حکومت اسلامی علیه دولت بشار اسد مبارزه می‌کرد. در سال ۲۰۱۶، برای کاهش

فشارهای بین‌المللی و نشان دادن استقلال، نام خود را به «جبهه فتح الشام» تغییر داد. با وجود این اقدام حتی باز هم جایگاه این گروه را در فهرست سازمان‌های تروریستی تغییر نداد. در نهایت، تشکیل «هیئت تحریر الشام» قدمی دیگر در مسیر فاصله‌گیری از القاعده و کوشش برای ارائه چهره‌ای متعادل‌تر از این گروه بود. اتحاد گروه‌های گوناگون برای شکست بشار اسد، در آینده باعث درگیری خواهد شد و حتی اگر درگیری داخلی در سوریه از سوی ملت ایجاد نشود، اختلافات فکری معارضان سوریه در ادامه این کشور را به سمت درگیری داخلی خواهد کشاند.

۳- رقابت بر سر نفوذ:

امروزه ترکیه به همراه آمریکا و رژیم صهیونیستی بازیگران اصلی خارجی در صحنه سوریه هستند. ترکیه به عنوان حامی اصلی شورشیان سوریه مطرح است. رئیس اطلاعات ترکیه، «ابراهیم کالین» یکی از اولین مقامات بلندپایه خارجی بود که پس از سقوط اسد به دمشق سفر کرد. آنها بر نامه‌های متعددی برای آینده حکومت سوریه در سر دارند. در کنار ترکیه، رژیم صهیونیستی از فرصت خلأ حکومت مرکزی در سوریه بهره‌گیری کرده و مراکز نظامی، اطلاعاتی، مهمات، تجهیزات و دیگر عناصری را که می‌توانست در مواجهه با اسرائیل استفاده شود، هدف قرار داد. رژیم صهیونیستی ۵۰۰ کیلومتر از خاک سوریه را اشغال کرده است.

با توجه به آنکه منافع رژیم صهیونیستی و ترکیه در سوریه با هم قابل جمع نیست و احتمال برنامهریزی رژیم صهیونیستی برای تثبیت حضور خود در سوریه زیاد است و از سوی دیگر، آمریکا و رژیم صهیونیستی همواره در سال‌های اخیر حامی گروه‌های کردی سوریه بوده‌اند، دو مسئله فوق‌الذکر، می‌تواند موجب ایجاد چالش در سطح امنیت ملی برای کشور ترکیه شده و کشور سوریه به زمین درگیری غیر مستقیم دو طرف خارجی تبدیل شود.

۴- حضور تروریست‌های بین‌المللی:

گروه تحریرالاشام در ساختار خود از تعداد زیادی نیروهای خارجی بهره می‌برد. بسیاری

از تروریست‌های عضو این گروه از کشورهای عربی منطقه و آسیای میانه هستند که در دولت جولانی درجات بالای نظامی به آنها داده شده است. برای نمونه، «عبدالله داغستانی» (تروریست تکفیری عضو القاعده تبعه کشور روسیه) و فرمانده سازمان جهاد قفقاز با حکم الجولانی در چه «سر هنگ» را دریافت کرد.

بنابراین، امروزه تعداد قابل توجهی از اعضای تحریرالاشام که به اشخاص، اماکن و نمادهای مقدس مذهبی شیعیان، علویان و مسیحیان بی‌احترامی می‌کنند، اصلاً تابعیت سوریه ندارند. این مسئله در شرایطی است که شیعیان، علویان، مسیحیان شرق و کردها هر یک طیفی قدرتمند در داخل سوریه و منطقه بوده و ارتباطات جهانی دارند که بر خورد با آنها را مشکل‌آفرین می‌کند. شیعیان سوریه در عراق، لبنان و ایران و حتی یمن حامیانی دارند. علویان که شاخه‌ای از شیعیان تلقی می‌شوند، در محیط شامات، آناتولی و بالکان ریشه دوانده‌اند. علویان ضمن حمایت شیعیان منطقه، حمایت علویان ترکیه را نیز در اختیار دارند. مسیحیان سوریه، ریشه مسیحیت غربند و حامیان قدرتمندی در این تمدن دارند. کردهای سوریه نیز در سال‌های اخیر مورد حمایت برخی دیگر از کشورهای منطقه، به ویژه آمریکا و رژیم صهیونیستی بوده‌اند. بنابراین، استفاده از نیروی خارجی برای دولت‌ملت‌سازی هرگز نتایج مثبتی برای سوریه نخواهد داشت و پیامدهای آن برای دولت مرکزی بسیار خطرناک است.

نکته پایانی

اگرچه جریان مخالف مقاومت در منطقه و عرصه بین‌المللی، بحرانی را برای ملت سوریه به وجود آورده که محرک‌ها و متغیرهای گوناگونی برای شعله‌ورتر کردن آن وجود دارد، اما باید توجه داشت «فرصتی که در بحران‌ها وجود دارد در خود فرصت‌ها نیست.» لذا باید این فرصت‌ها را شناخت و برای تحقق آنها تلاش کرد. امروز دانشگاه، مدرسه، خانه، خیابان و زندگی جوانان سوری ناامن شده است و این مسئله می‌تواند شروعی بر رشد و توسعه یک جریان و جبهه جهادی در سوریه باشد تا تروریست‌ها و حامیان آنها را در این کشور لگدمال کنند.

آفاق

نسبت مصلحت با تفکر انقلابی - ۴۱

انقلابی‌گری و تفکر انقلابی

مردم انقلابی حرکت نمی‌کرد و حتی گاهی رویه‌هایی برخلاف آرمان‌های انقلاب اتخاذ می‌کرد تا جایی که پس از تسخیر لانه جاسوسی، به نشانه اعتراض به این واقعه استعفا داد. دولت موقت مهندس بازرگان در تقابل با روند‌های انقلابی، تا جایی پیش رفت که بدون هماهنگی با امام خمینی (ره)، در ترسیم نقشه راه و هدایت مردم داشتند. با توجه به وضعیت جامعه پس از پیروزی انقلاب و نیز با در نظر گرفتن احساسات انقلابی مردم و توجه به اوضاع خاصی که هر انقلاب پس از پیروزی تجربه می‌کند، به خوبی می‌توان تصور کرد که امام خمینی (ره) تا چه اندازه در مدیریت مردم و درست انقلاب و منحرف نشدن از آن سهیم است.

پس از پیروزی انقلاب، عده‌ای به اسم انقلاب، در برخورد با عوامل رژیم پهلوی خارج از موازین قانونی عمل کردند. امام خمینی (ره) ناظر به این وضعیت، بر لزوم رعایت موازین انسانی و اسلامی و پرهیز از آزار و رفتار خشن و گفتار ناپسند تأکید کردند و کسانی را که به اسم رفتار انقلابی، برای گرفتن مجرم به منزل مردم حمله می‌کردند، از این رفتار نهی کرده و دستور دادند که این مسائل باید بر اساس موازین شرعی و راه‌های قانونی پیگیری شود.

در مقابل این تندروی‌ها، دولت موقتی بر سر کار آمده بود که مطابق انتظارات

محمد رضا ملایی پژوهشگر اندیشه سیاسی

نکته دیگری که شایسته ذکر است توجه به شخصیت خود امام خمینی (ره) است. امام راحل به تعبیر رهبر معظم انقلاب، یک «مؤمن متعبد انقلابی» بودند؛ بنابراین، اصول شخصیت ایشان می‌تواند به عنوان شاخصه‌های تفکر و روحیه انقلابی به جوانان و آحاد جامعه معرفی و ابعاد و زوایای هر یک از آنها با حقایق تاریخی تبیین شود.

سیاست‌نامه

سیدمحمدباقر صدر- ۲۸

علل اسوه بودن

مسعود پورفرد

کارشناس سیاسی

تکامل و پیشرفت جامع بشری می‌تواند معلول علل متعددی، نظیر نوع شناخت و آگاهی مردم آن جوامع، نوع رفتار، مکتب و نوع نگرش انسان‌ها و رهبران بزرگ آنها باشد. در این میان، یکی از عوامل مهم پیشرفت و تحول جامعه، انسان‌های بزرگ یا به تعبیر دیگری قهرمانان و نوابغ هستند که با ایجاد تحول در وجود خود جامعه را نیز متحول می‌کنند. به بیان شهید مطهری، «گاهی مردان بزرگی پیدا می‌شوند که اخلاق و عادات پست و منحطی را که به منزله خون کثیفی است که در رگ‌های مردمی هست و آنها را بیمار و ضعیف کرده، از روح آن مردم بیرون می‌کشند و به‌جای آن، خون پاک «اخلاق و عادات متعالی» وارد رگ‌هایشان می‌کنند.» (مرئضی مطهری، فلسفه تاریخ، ص ۳۸)

شهید سیدمحمدباقر صدر، از جمله کسانی است که به اعتراف تمام کسانی که از او شناختی هرچند ناچیز دارند، دارای نقشی عظیم در تحکیم مبانی دینی و علمی و معرفی در دوران جدید است. او همچنین بسا دقت، ژرف‌نگری، روشن‌بینی و واقع‌نگری، نه‌تنها جامعه‌زمان خود و بحران‌های آن و ارائه درمان برای درد آن را بررسی کرد؛ بلکه زندگانی خود را وقف مردم کرد و در راه احیای انسانیت و عدالت و معنویت به تعبیر خود به اصل «تضحیه» و «قربانی شدن» دست یافت. این فیلسوف، متکلم، فقیه و اندیشمند در صحنه سیاسی و اجتماعی زمان نه‌تنها از نبوغ و خلاقیت عظیم خود در راه تبشیر و انزاع نوع انسان به‌ویژه مسلمانان بهره‌ها گرفت، بلکه حیات طیبه‌ای را برای خود بنا نهاد که به‌راستی این حیات طیبیه سر مشق و اسوه نیکو و عالی برای عموم انسان‌ها، به ویژه مسلمانان است. آری، جامعیت و کمال شخصی شهید صدر بیان‌کننده این امر است که او در هر بعدی از ابعاد زندگی فرد و امت می‌تواند راهگشا و اسوه‌ای نیکو برای هدایت و راهیابی او به‌سوی کمال، معنویت و اخلاق باشد؛ اما چرا ایشان را همچنان می‌توان اسوه و الگوی امروز جوامع اسلامی برشمرد؟

یکد حرکت فکری و سیاسی و مبارزاتی شهید صدر براساس اسلام راستین و در جهت احیای امت اسلامی شکل گرفته بود. این نگاه در دنیای آتسوزده امروز به ویژه در منطقه غالباً مسلمان غرب آسیا می‌تواند راهگشای ملت‌ها برای آزادی و رهایی از افکار منجمد و ایستا باشد. دو-در مکتب و حرکت صدر نمی‌توان تعصبات خشک و ناسروا، خمودی، جمودی، بی‌تحریکی، اشعری‌گری و اخباری‌گری را مشاهده کرد. این نکته از نکات بسیار مثبتی است که اهمیت و ارزش بررسی سیره سیاسی این متفکر بزرگ را آشکار می‌کند.

سه- ابتکارات و نوآوری‌ها، جهانی و انسانی بودن حرکت صدر و ابتنای آن بر تفسیر صحیح از جهان هستی، آن هم تفسیری عقلانی، برهانی، جنبه دیگری از اهمیت مسئله را مشخص می‌کند. چهار- همچنین تأثیرات او از جامعه و مقتضیات زمان معاصر و تأثیراتی که به‌ویژه در مورد جامعه ما و انقلاب اسلامی ایران و نظام جمهوری اسلامی بر جای گذاشته است این مطلب را مبرهن می‌کند که به‌مراتب شایستگی آن را دارد که صفحاتی فراخ‌تر را به سیره سیاسی او اختصاص دهیم.

فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت: ظرفیت نصب شده تولید برق تجدیدپذیر در ایران که در ابتدای دولت چهاردهم ۱۲۳۱ مگاوات بود، در پایان آذرماه با افزایش ۲۸۹ مگاواتی به ۱۵۲۰ مگاوات رسیده است؛ این یعنی افزایش ۲۳ درصد تولید در کمتر از پنج ماه. حفظ محیط زیست نباید شعاری باشد. تکرری است که در تصمیم‌گیری مدیریت کلان باید جاری باشد.

فواد ایزدی، کارشناس مسائل بین الملل: وزیر خارجه آلمان: «به دولت سوریه گفتیم اروپا به ساختارهای اسلامی پول نخواهد داد. قوه قضائیه و سیستم آموزشی سوریه نباید اسلامی باشد.» ابتدا کشور مسلمان را دچار آشوب و جنگ و تحریم و فقر می‌کنند. بعد شرط می‌کنند دولت جدید باید از اسلام دوری کند.

محمدجواد اخوان، فعال رسانه‌ای: یک ماه از سقوط دولت بشار آمد می‌گذرد، اما حملات پیاپی اسرائیل به مراکز دفاعی سوریه پایان نیافته است. گویا رژیم صهیونیستی علاوه بر بی‌دفاع کردن همسایگان به دنبال تحقیر ملت‌های منطقه نیز هست.

سیدعزت‌الله ضرابی: شهید حاج قاسم سلیمانی مصادق کامل «اشدء علی الکفءار، رحماء بینهم» بود تا «رحماء هم نیست. با مردم باشیم تا بتوانیم بر سر خصم فریاد کنیم.

محمدسعید احدیان، دستیار رئیس مجلس شورای اسلامی: منطق سیاست‌ورزی اگر بر مبنای عقلانیت انقلابی باشد، اقدامات نباید جنبه نمایشی و سیاسی انتخاباتی بگیرد. بر همه روشن است که در بحران ارزی ساده‌ترین اقدام برای مجلس که اتفاقاً بسیار قابلیت بهره‌برداری سیاسی برای آینده را دارد، استیضاح وزیر اقتصاد است؛ اما باید استیضاح به حل بحران کمک کند، نه آنکه استیضاح وزیر خود به یکی از مؤلفه‌های ناپایداری اقتصاد و بی‌ثباتی تبدیل شود.

فاوود منظور، کارشناس اقتصادی: حفظ صادرات نفت و گاز کشور، که در سه ماهه اول امسال در مقایسه با دوره مشابه سال قبل رشد ۳۰ درصدی را تجربه کرد، مستلزم تنوع بخشی به مقاصد صادراتی، به ویژه در قالب مبادلات دو جانبه خارج از سازکارهای تسویه فعلی است. نباید به دولت جدید آمریکا اجازه بدهیم تجربه ۱۳۹۷ را تکرار کند.

رضا پورحسین، استاد دانشگاه: مرگ کارتر بهانه‌ای شد که بگویم وقتی مردم، ایران را از چنگ آمریکا بیرون کشیدند، سادگی است پنداریم چشم از آن بر می‌دارد. همه رؤسای جمهور پس از کارتر، چهل و چهار سال است که در پی جبران این ناکامی‌اند.

قریبنعلی صلواتیان، فعال رسانه‌ای: باراک اوباما در کتاب خاطراتش جمله‌ای بسیار پر معنا در رابطه با ایران نوشته است. «ایران کمترین چالش را در برابر منافع بلندمدت آمریکا ایجاد کرده است، اما جایزه خصمانه‌ترین دشمن را از آن خود کرده است.»

حسن عابدینی، کارشناس سیاست خارجی: هوش مصنوعی یک اختراع نیست، بلکه یک مخترع ابدی است. بنابراین عقب‌افتادگی در این حوزه صرفاً به یک عقب‌ماندگی منجر نمی‌شود؛ بلکه جدال میان بقا و فناست. مرزهای حقیقت و واقعیت در رسانه با هوش مصنوعی در حال جابه‌جا شدن است.

علی بهادری جهرمی: همبستگی و بصیرت، همه تهدیدها را به فرصت تبدیل می‌کند. روز درس آموزشی مسئولان از ملت همیشه پایدار و پای‌کار گرامی.

الگو سازی مجازی

مروری بر تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر فرهنگ عمومی ایران

به‌صورت برخط و از طریق این شبکه‌ها برقرار می‌شود. این مسئله می‌تواند هم جنبه‌های مثبت و هم منفی داشته باشد. از یک طرف، امکان ارتباط با افراد از نقاط مختلف دنیا و دسترسی به اطلاعات به‌صورت آنی، یکی از مزایای شبکه‌های اجتماعی به‌شمار می‌آید؛ اما از طرف دیگر، این نوع ارتباطات می‌تواند موجب کاهش تعاملات واقعی و افزایش احساس انزوا و تنهایی در میان افراد شود.

در پایان، می‌شود این‌طور برداشت کرد که شبکه‌های اجتماعی نقش دوگانه‌ای در فرهنگ عمومی ایران ایفا می‌کنند. از یک سو، این پلتفرم‌ها فرصت‌های زیادی برای تبادل اطلاعات، آگاهی‌بخشی اجتماعی و حتی سرگرمی فراهم می‌آورند، اما از سوی دیگر، آنها به‌ویژه در زمینه ترویج الگوهای زندگی غربی و فردگرایانه، می‌توانند تهدیداتی برای ارزش‌ها و فرهنگ‌های بومی کشور ایجاد کنند. برای مقابله با این چالش‌ها، نیاز است که آگاهی اجتماعی و رسانه‌ای مردم افزایش یابد و همچنین دولت نهاد‌های فرهنگی به‌طور مؤثرتر در زمینه مدیریت و نظارت بر محتوای تولیدی در این فضا اقدام کنند.

فرهنگی و در برخی موارد، تغییر نگرش‌های سنتی در خصوص آموزش و پرورش و مسائل زیست‌محیطی شوند. در ادامه، استفاده بی‌رویه از شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به چالش‌های فرهنگی و اجتماعی در جامعه ایران منجر شود. از جمله این چالش‌ها می‌توان به رواج فرهنگ مصرف‌گرایی و نگرش‌های فردگرایانه اشاره کرد. در حالی که در گذشته، خانواده و جامعه نقش برجسته‌تری در شکل‌دهی به هویت فردی و اجتماعی افراد داشتند، شبکه‌های اجتماعی با ترویج یک نوع فرهنگ فردگرایانه، تأثیر زیادی بر الگوهای رفتاری نسل جدید گذاشته‌اند.

این تغییرات می‌توانند به بحران‌های هویتی در جامعه منجر شوند، به‌ویژه برای کسانی که با فرهنگ‌ها و آداب و رسوم خود ارتباط برقرار نمی‌کنند. برای نمونه، بسیاری از جوانان ممکن است تحت تأثیر رسانه‌های اجتماعی، سبک‌های زندگی غربی را تنها الگوهای پیشرفت و موفقیت در نظر بگیرند و در نتیجه، با فاصله گرفتن از فرهنگ بومی خود، احساس بی‌هویتی کنند. علاوه بر این، یکی دیگر از جنبه‌های مهم تأثیر شبکه‌های اجتماعی، تغییر در نحوه ارتباطات انسانی است. در گذشته، ارتباطات بیشتر به‌صورت حضوری و مستقیم بین افراد صورت می‌گرفت، اما اکنون بسیاری از روابط اجتماعی

شده‌اند. این افراد با سبک زندگی ظاهر آلوکس و خاص خود، مخاطبان را تحت تأثیر قرار داده و اغلب موجب می‌شوند مردم به دنبال تقلید از آنها بروند.

این تغییرات به‌ویژه در میان جوانان مشاهده می‌شود که با دیدن تصاویر جذاب از سفرهای خارجی، خریدهای گران‌قیمت و غذاهای شیک، این محتواها را به منزله معیارهایی برای موفقیت و خوشبختی در نظر می‌گیرند؛ اما در پس این تصاویر زیبا، واقعیت‌های زندگی این افراد معمولاً پنهان است و این مسئله می‌تواند موجب نارضایتی و احساس ناکامی در میان کسانی شود که قادر به دستیابی به این سبک زندگی نیستند.

همچنین، پلتفرم‌های اجتماعی نقش مهمی در تغییر نگرش‌های اجتماعی در ایران داشته‌اند؛ به‌ویژه اینستاگرام و تیک‌تاک به جوانان فرصتی داده‌اند تا نظر‌های خود را درباره مسائل اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بیان کنند. این فضا نه تنها موجب تبادل اطلاعات و آگاهی بیشتر شده؛ بلکه به نوعی سبب شکل‌گیری جنبش‌ها و کمپین‌های اجتماعی جدید نیز شده است.

برای نمونه، کمپین‌های حمایت از حقوق بشر و جنبش‌های محیط‌زیستی از طریق این پلتفرم‌ها گسترش یافته‌اند و توانسته‌اند در سطح جهانی نیز شنیده شوند. به‌ویژه در ایران، چنین حرکت‌هایی توانسته‌اند موجب توجه بیشتر به مسائل اجتماعی

پوریا یاسینی

کارشناس رسانه

در سال‌های اخیر، شبکه‌های اجتماعی به‌ویژه سکوهایی، مانند اینستاگرام و تیک‌تاک تأثیرات عمیقی بر فرهنگ عمومی ایران گذاشته‌اند. این پلتفرم‌ها نه تنها در زمینه‌های ارتباطی و سرگرمی، بلکه در تغییر الگوهای رفتاری و فرهنگی جامعه نیز نقشی کلیدی ایفا کرده‌اند. به‌ویژه در کشوری، مانند ایران که با محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی خاصی روبه‌روست. ورود این شبکه‌ها توانسته است فضای جدیدی را برای تعامل و تبادل نظر ایجاد کند؛ اما این تغییرات نیز پرسش‌هایی درباره تأثیرات مثبت و منفی آنها بر جامعه به همراه داشته است.

یکی از نخستین تأثیرات شبکه‌های اجتماعی بر جامعه ایران، معرفی و رواج الگوهای جدید سبک زندگی است. در پلتفرم‌هایی، مانند اینستاگرام، افراد و گروه‌های گوناگون با تولید محتوای روزمره، سفر، مد، زیبایی و غذا، مخاطبان زیادی را به خود جذب کرده‌اند. به‌طور خاص، اینفلوئنسرها، کسانی که در این شبکه‌ها بیشترین تعداد دنبال‌کننده را دارند، به مرجع‌هایی برای الگوسازی در زمینه‌های گوناگون تبدیل

گزارش

فروش رویا با طعم دروغ!

شبکه‌های اجتماعی دروازه‌های زندگی به سبک غربی

گروه مجازستان

صبح صادق

در سال‌های اخیر، با گسترش شبکه‌های اجتماعی، مانند اینستاگرام، تلگرام و تیک‌تاک، واژه‌هایی مانند «اینفلوئنسر»، «واینسر» و «سلبریتی» به بخشی از ادبیات روزمره ما تبدیل شده‌اند. این اصطلاحات ابتدا از فرهنگ غرب وارد زبان فارسی شدند و هر یک به گروه خاصی از کاربران شبکه‌های اجتماعی اشاره دارند.

اینفلوئنسر به افرادی گفته می‌شود که با تعداد زیادی دنبال‌کننده، قدرت تأثیرگذاری بر افکار، علایق و تصمیمات دیگران را دارند. این افراد معمولاً در زمینه‌هایی، مانند مد، زیبایی، آشپزی یا حتی سبک زندگی فعالیت می‌کنند. از سوی دیگر، واینرها بیشتر در حوزه تولید محتوای طنز و سرگرمی فعالیت دارند و توانسته‌اند با ویدئوهای کوتاه و جذاب، مخاطبان زیادی را

جذب کنند. سلبریتی‌ها نیز افرادی هستند که از شهرت عمومی برخوردارند و معمولاً در حوزه‌هایی، مانند بازیگری، موسیقی یا ورزش فعالیت می‌کنند، اما با ظهور شبکه‌های اجتماعی، بسیاری از آنها به این پلتفرم‌ها نقل مکان کرده‌اند تا مخاطبان بیشتری جذب کنند.

این واژه‌ها از دهه ۹۰ میلادی با گسترش اینترنت در غرب متداول شدند و به‌تدریج با ورود شبکه‌های اجتماعی به ایران، در فرهنگ ما نیز جای خود را باز کردند. در ابتدا، اینفلوئنسرها بیشتر به‌عنوان سفیران برندها شناخته می‌شدند و با تبلیغ محصولات، ارتباطی نزدیک میان مصرف‌کننده و تولیدکننده ایجاد می‌کردند؛ اما به مرور زمان، فعالیت آنها از تبلیغ صرف فراتر رفت و به ابزارهایی برای القای سبک زندگی خاص تبدیل شد.

بسیاری از اینفلوئنسرها و واینرها با نمایش زندگی به‌ظاهر لوکس خود، تصویری اغراق‌شده

و غیرواقعی از موفقیت، خوشبختی و رفاه ارائه می‌دهند. آنها اغلب با انتشار تصاویر و ویدئوهای از سفرهای خارجی، غذاهای گران‌قیمت و سبک زندگی غربی، تلاش می‌کنند مخاطبان خود را به تقلید از این الگوها ترغیب کنند؛ اما نکته‌ای که باید به آن توجه کرد، فاصله عمیقی است که میان این تصاویر و واقعیت وجود دارد.

برای نمونه، بسیاری از این افراد با انتشار تصاویری از زندگی در کشورهای اروپایی، سعی در القای این نکته دارند که «همه‌چیز در آنجا بهتر است.» آنها در کافه‌های شیک پاریس یا سواحل زیبای یونان عکس می‌گیرند و مشکلات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشورهای میزبان را نشان نمی‌دهند. این در حالی است که ایران با وجود همه چالش‌ها، در بسیاری از جنبه‌ها از جمله فرهنگ غنی، خانواده‌محوری و روحیه مهمان‌نوازی برتری دارد.

از سوی دیگر، این سبک زندگی غیرواقعی

به‌طور ناخودآگاه موجب افزایش نارضایتی در میان مخاطبان می‌شود؛ چراکه بسیاری از افراد، با مقایسه زندگی خود با این تصاویر اغراق‌شده، احساس ناکامی و سرخورگی می‌کنند. در حالی که بخش بزرگی از این محتواها صرفاً برای تبلیغات یا جذب مخاطب تولید شده و هیچ ارتباطی با واقعیت زندگی تولیدکنندگان آن ندارد. در نهایت، رشد اینفلوئنسر مارکتینگ در ایران، با تمام فرصت‌هایی که ایجاد کرده، چالش‌های جدی نیز به همراه داشته است. ضروری است کاربران شبکه‌های اجتماعی با نگاه نقادانه‌تری به محتوای ارائه شده از سوی اینفلوئنسرها بنگرند و از پذیرش بی‌چون‌وچرای این سبک زندگی خودداری کنند. فرهنگ ایرانی با همه زیبایی‌ها و ارزش‌هایش، جایگاه والایی دارد که نباید تحت تأثیر این تبلیغات کم‌رنگ شود.

خبر خوب

ریات نخلستان

بهره‌گیری از دانش بومی

باور عمومی این است که نگهداری از نخلستان‌ها ساده است، اما واقعیت این است که زحمات بسیاری در این مسیر وجود دارد. از سال ۱۳۹۰، متخصصان دانش بنیان ایرانی با بهره‌گیری از دانش بومی پروژه‌های به نام ریات نخلستان را طراحی و اجرایی کرده‌اند. این ریات هوشمند قادر است پنج فعالیت کلیدی را در نخلستان‌ها و باغات مناطق سردسیر

انجام دهد، از جمله کاشت نهال، برداشت خرما و جابجایی محصولات. همچنین، این ریات در تعمیر زیرساخت‌های انرژی نخلستان‌ها نیز به باغداران کمک می‌کند. خبرها حاکی است که متخصصان می‌خواهند دستگاه‌هایی چون شخم‌زن و چاقر درخت را نیز طراحی و تولید کنند.

پژواک

دسترسی به محرمانه‌ها

حمله سایبری به وزارت خزانه‌داری آمریکا

اسپوتنیک، وزارت خزانه‌داری آمریکا در نامه‌ای خطاب به اعضای مجلس نمایندگان نوشت، بر چندین وبگاه کاری و اسناد غیرمحرمانه در وزارت خزانه‌داری با نقض یک برنامه امنیتی ایجاد شده از سوی شخص ثالث تأثیر گذاشته شده است. این وزارتخانه مدعی شد، این حمله «بر اساس نشانه‌های موجود توسط یک نهاد تحت حمایت مالی چین» انجام

شده است. گفتنی است این اولین باری نیست که ایالات متحده آمریکا شاهد چنین حملاتی است و به نظر می‌رسد این کشور درگیر یک جنگ تمام‌عیار سایبری شده است! حملاتی که دولتمردان آمریکایی بر این باورند که چین بزرگترین حامی و پشتیبان آن است.

نرم افزار

نوا

برنامه جامع مداحی

«نوا» برنامه جامع مداحی است که شامل بیش از ۶۰ هزار صوت و متن از ۲۰۰ مداح معتبر کشور است. این برنامه امکان دسترسی به بانک بزرگ شعر و مداحی، سخنرانی‌ها و تلاوت‌های موضوعی در مناسبت‌های مذهبی مانند محرم، فاطمیه، ولادت‌ها و شهادت‌های اهل بیت(ع) را فراهم می‌کند. کاربران می‌توانند

از ویژگی‌هایی، مانند جست‌وجوی پیشرفته، پلی لیست‌های اختصاصی، رادیو ۲۴ ساعته نوا و امکان آفلاین کردن محتوا بهره‌مند شوند. همچنین، نوا شامل مداحی‌های متنوع به زبان‌های گوناگون است و تجربه‌ای کاربرپسند و آسان ارائه می‌دهد.

چرا خدا به شیطان فرمود به حضرت آدم سجده کن؟

گفتاری از **حجت الاسلام حبیب الله فرحزاد** به مناسبت فرا رسیدن ولادت حضرت علی بن ابیطالب علیه السلام

حضرت علی (ع) این است که این محب علی (ع) است. خدای متعال فرمودند: «و اقسمت بعزتی ان ادخل النار من عصاه و ان اطاعنی»؛ قسمم به عزتم من وارد جهنم می کنم کسی که دشمن علی باشد، ولو اینکه حرف من را هم گوش داده است. نماز بخواند، روزه بگیرد، حج برود، ذکر بگوید، مثل این ملجم که چه قدر عبادت می کرد. این مثل شیطان می ماند شش هزار سال عبادت کرد، اما خدا را دوست نداشت و حرف اصلی را گوش نکرد. برای ولی خدا کرنش کند. نماینده خدا را اگر تعظیم کنی، کارت درست است.

می دانی چرا خدا به شیطان فرمود به حضرت آدم سجده کن؟ چون نور حضرت علی (ع) در سلبش بود. چون نور اهل بیت (ع) در سلب حضرت آدم بود؛ یعنی سلب مسجود اصلی چهارده معصوم (ع) بودند.

هر امتی متصل به امام حق باشد و او را دوست داشته باشد، وارد بهشت می شود. البته محبت کامل با معصیت سازگاری ندارد. اگر محبت، همه دل من را فرا گرفت من پیروی می کنم؛ اما محبت ناقص با معصیت سازگاری دارد. خیلی از بچه ها پدر و مادرشان را واقعاً دوست دارند، اما همیشه حرفشان را گوش نمی دهند.

خدا نکند کسی از مولی علی (ع) دور بشود. امام صادق (ع) می فرماید: «کسی از پل صراط عبور نمی کند مگر از حضرت علی (ع) جواز داشته باشد.» همه کاره آنجا این آقا است. از دم مردن دیگر خیلی واضح می شود. همه کاره آن آقا است. اصلاً فرماندهی کل عالم دست آقا است. امام صادق (ع) فرمود: «انبیاء هم بدون جواز از حضرت نمی توانند از پل صراط عبور کنند. عنوان صحیفه مؤمن حب علی (ع) است.» پرونده اعمال را روز قیامت دست افراد می دهند و عنوان پرونده مؤمنان و دوست داران

با یکی از رفقا خدمت آیت الله اراکی رفتم. ایشان بعد از نماز ظهر و عصر گاهی یکی دو ساعت زیارت می خواند و دعا می کرد و سر قبور می رفت؛ یعنی در زهد و تقوا کم نظیر بود. من گفتم که آقا نصیحتی بفرمایید. فرمودند: «من در آخر عمر فکر کردم که چه چیز شب اول قبر و قیامت به درد من می خورد.» سپس فرمود: «این کلام خدای متعال دلم را آرام کرد، دلم به این خوش شد که خدا فرموده: «وَلَا يَظُنُّ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ حُضْنِي فَمَنْ دَخَلَ حُضْنِي أَمِنَ نَارِي»؛ ولایت علی بن ابی طالب قلعه محکم من و پناهگاه است. هر کس در این پناهگاه بیاید، من عذابش نمی کنم.» پیامبر خدا (ص) فرمودند: «ولایت امیرالمؤمنین (ع)، ولایت خداست و محبت او عبادت خداست و متابعت او فریضه الهی است.» خدای متعال می فرماید: «اقسمت بعزتی ان ادخل الجنة من اطاعه و ان عصاني»؛ حتماً وارد بهشت می کنم کسی که عاشق علی باشد، ولو معصیت و گناهی داشته باشد؛ یعنی می فرماید

آیه

هدف گذاری برای مؤمنان

ایمان معینی

کارشناس علوم دینی

از جمله تدابیر خداوند در قرآن کریم و دستورات دینی این بوده که «آخرت» را برای انسان ترسیم کند تا هدف اصلی را (که همان انسان الهی و بنده خاص خداوند شود) گم نکند. انسان باید با نگاه مدام به نقطه آغازین وصل میان خالق و مخلوق که همان آخرت و محشر است، بداند تکلیف او چیست و چگونه باید زندگی کند تا به آن هدف اصلی دست پیدا کند؟

خداوند قرآن را نقشه راه ما قرار داد تا در هر شرایطی دچار گمراهی و ظلمت نشویم. آیات قرآن نه تنها نور راه و هدایت برای انسانها هستند، بلکه تصویری از هدف نهایی حیات انسان و سرانجام وی را ترسیم می کنند. قرآن هدف اصلی و نهایی را مدام به انسان گوشزد می کند و او را به سوی کمال و رسیدن به سرانجام هدف مند فرامی خواند. پس این موضوع را که چرا قرآن مکرر به آخرت و حقیقت ابدی اشاره فرموده و آن را به انسانها یادآوری می کند، باید یک خط از نوری دانست به سمت حقیقت. نمونه هایی از آیات مرتبط با ترسیم آخرت داریم که در خصوص حساب و کتاب دقیق می گوید: «فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ» (زلزال ۷-۸) «کل نفس ذات بقية الموت...» (آل عمران ۱۸۵) این آیه نجات از دوزخ و رسیدن به بهشت را به عنوان کامیابی نهایی معرفی می کند. در آیه ای دیگر خداوند می فرماید: «بدانسد که زندگی دنیا، در حقیقت، بازی و سرگرمی و آرایش و فخر فروشی شما به یکدیگر و فزونجویی در اموال و فرزندان است. [مثل آنها] چون مثل بارانی است که کشاورزان را رستنی آن [باران] به شگفتی اندازد، سپس [آن کشت] خشک شود و آن را زرد بینی، آنگاه خاشاک شود و در آخرت [دنیارستان را] عذابی سخت است و [مؤمنان را] از جانب خدا آموزش و خشودی است، و زندگانی دنیا جز کالای فریبنده نیست.» (حدید ۲۰)

این آیه دنیا را سربابی معرفی می کند که حرکت در مسیر آن فایده ای ندارد و جز خستگی و سستی چیزی عاید انسان نمی شود؛ در حالی که آخرت خانه حقیقی است. همچنین می فرماید: «إِنِّي زَكِيٌّ مَّرْجِعُكُمْ فَيَبِيئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ» (زمر ۷) هدف گذاری بر اساس قرآن به سوی کمال و خشنودی خدا هدایت می شود و اگر این اصرار به آخرت نبود کسی نمی توانست راه خود را پیدا کند. خداوند حتی در لحظات سختی و لغزش همراه دانی انسان است. انسان با نگاه مدام به آخرت می تواند زندگی اش را معنا دهد و راه درست را پیدا کند. این نگاه الهی سبب می شود که او بداند چگونه زندگی کند تا به آن نقطه برسد. البته خداوند مسیر هدایت را برای انسان مشخص کرده و اختیار انتخاب را به او سپرده است. (انسان ۳) بنابراین، انسان با پیروی از این هدایت می تواند خود را به کمال برساند. محبت خداوند به انسان در این است که حتی گناه کاران را نیز به بازگشت دعوت کرده و می فرماید: «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا» (زمر، ۵۳). این نشان از آن دارد که در رحمت الهی همیشه به روی بندگان باز است.

مکتب

مراقب رفاقت هایمان باشیم!

سید حسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

انجام می شود. علاوه بر این، اهل بیت (ع) به نقش اخلاق و رفتار نیکو در اثر گذاری بر دیگران نیز اشاره کرده اند. منتها ما باید با اتکا به آموزه های دینی در پی جذب اطرافیان و اثر گذاری مثبت روی آنها باشیم. هر چه فردی اخلاقی تر باشد، تاثیر بیشتری بر دیگران خواهد داشت و می تواند در ایجاد تغییرات مثبت در جامعه نقشی مؤثر ایفا کند. نتیجه آنکه اثر گذاری و اثر پذیری در زندگی روزمره ما نیز مشهود است. ما به عنوان انسانها همواره تحت تاثیر افکار، رفتارها و احساسات دیگران قرار داریم. این تاثیرات می تواند به صورت مثبت یا منفی باشند. بنابراین، مهم است که در انتخاب دوستان و هم نشینان خود دقت کنیم و بگوئیم در میان افرادی باشیم که بر ما تاثیرات مثبت می گذارند. همچنین تاثیر گذاری و اثر پذیری در زندگی ما یک فرآیند دائمی و متقابل در نظر گرفته می شود. ما همواره در حال تاثیر پذیری و تاثیر گذاری هستیم. بنابراین باید این موضوع را جدی بگیریم. اهل بیست (ع) با تأکید بر این دو مفهوم، به ما یادآوری می کنند که باید به انتخاب های خود در زندگی توجه کنیم و سعی کنیم در مسیر حق و حقیقت قرار بگیریم. این آموزه ها، راهنمایی برای ساختن روابط انسانی سالم و مثبت و ایجاد تغییرات مؤثر در جامعه است.

ص ۱۶۱) ما باید گوهر پاکي برای خودمان و جامعه مان بسازیم و از خود ایستادگی نشان دهیم و بفهمیم تکلیف الهی مان چیست؟ و پس از آن مراقب رفاقت ها و ایجاد الفت و محبت ها باشیم. در روایتی از پیامبر اکرم (ص) آمده است: «المرء علی دین خلیله، فلینظر أحدکم من یخالل»؛ یعنی هر فرد بر دین رفیق خود است، پس هر یک از شما باید بنگرد که با چه کسی دوست می شود. (امالی طوسی، ص ۵۱۸) ما در عصر حاضر باید از خودمان سؤال کنیم که همراهی و دوستی ما با چه فرد، گروه یا رسانه ای است؟ به چه کسانی اعتماد می کنیم و ذهن و زندگی مان را در اختیار او می گذاریم؟

اهل بیت (ع) به عنوان الگوهای انسانی کامل، به ما می آموزند که چگونه می توانیم اثر گذار باشیم و خود را از اثر پذیری منفی حفظ کنیم. امام حسین (ع) در کربلا با قیام خود نشان داد که چگونه می توان با ایستادگی در برابر ظلم و ستم، اثر گذار بود و هیچ اثری هم از دشمنش نگرفت. در روایات اهل بیت (ع)، همچنین به اهمیت علم و دانش در اثر گذاری تأکید شده است. علم محافظی برای مؤمنان معرفی شده است که می تواند آنها را در برابر نادانی و جهل محافظت کند و به آنها کمک کند تا تاثیر خوب بپذیرند و بر دیگران نیز تاثیر خوب بگذارند. این تاثیر گذاری از طریق آموختن و نشر علم و دانش به دیگران

عیسی (ع) عرض کردند: یاروح الله! با چه کسی همنشین شویم؟ ایشان فرمود: با آنکه دیدارش شما را به یاد خدا اندازد و گفتارش بر دانش شما بیفزاید و کردارش شما را به آخرت ترغیب کند این در حالی است که بیشترین تلاش مادی گریبان به سمت دنیا کشاندن و دوری کردن انسان از آخرت است. متدینان باید در این موضوع دقت کافی داشته باشند و در ارتباط گیری با افراد و افکار مختلف خود را تسلیم مادی گریبان و دشمنان دین نکنند. این به معنای دوری کردن از همه انسانها نیست؛ به این معناست که در دوستی ها و ارتباطات مراقب اثر پذیری های خود باشید. ما باید ریشه فکری، عملی و ذهنی خود را قوی کنیم و در برابر فشار دشمنان مقاومت کنیم. در خصوص این استحکام باطنی در آیه ۵۸ سوره اعراف آمده است: «وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبثَ لَا يَخْرِجُ إِلَّا نَكْدًا كَذَلِكَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ»؛ و سرزمین پاکیزه گیاهش به فرمان پروردگار می روید، اما سرزمین بدطینت جز گیاه ناپسند و بی ارزش از آن نمی روید. این گونه آیات را برای آنها که شکر گزارند بیان می کنیم. (اعراف ۵۸) علامه طباطبایی معتقد است این آیه در پی تفهیم این حقیقت است که اعمال نیک انسان از گوهر پاک و اعمال خلاف نیز از باطن پلید و ناپاک سرچشمه می گیرد. (المیزان، ج ۸،

از مهم ترین کارهایی که از بدو خلقت در زندگی وجود داشت و امروزه از سوی رسانه ها و سیاسیون و... در حال انجام است، اصل «اثر گذاری» بر ذهن، عملکرد، خلاقیت، تصمیم گیری و هدف گذاری انسانهاست. هر کسی به نوبه خود می خواهد با اثر گذاری بر روی یک فرد یا گروه برنامه ای را پیاده کند، اثر عمیق بگذارد و در نتیجه این اثر گذاری اهدافی را برای خود محقق کند. در دستورات دینی و مکتبی ما آیات و روایات فراوانی وجود دارد که در مورد ارتباط با غیر متدینان تذکرات شدیدی داده و ما را از ایجاد رابطه دوستی با کفار بر حذر داشته است. اثر گذاری و تاثیر پذیری در روایات اهل بیت (ع) به منزله دو مفهوم پنیادی در تعاملات انسانی و دینی به طور گسترده مورد بحث قرار گرفته است که باید برای یک جامعه مستحکم علم و عمل مان را به دستورات دین نزدیک کنیم. اهل بیت (ع) با بیانات و رفتارهای خود این مفاهیم را تبیین کرده و آنها را در زندگی روزمره مسلمانان مورد تأکید قرار داده اند. پیامبر خدا (ص) می فرمایند: «حواریان به حضرت

تاریخ نگار

اگر محبتم به یزید نبود

معاویه در سال ۵۶ ه.ق به حجاز رفت و با نیرنگ از مخالفانش برای یزید بیعت گرفت و هنگام بازگشت به شام، در ابواء، در نزدیکی مکه بیمار شد. با ورود معاویه به شام، بیماری اش شدت گرفت؛ به نحوی که بسیار کابوس می دید. معاویه هنگامی که در اثر بیماری ناتوان شد و در آستانه مرگ قرار گرفت؛ در گفتگو با مروان می گوید: به یاد چیزهایی افتادم که فراموش کرده بودم... می ترسم این مجازات دنیایی به سبب جلوگیری از حق علی بن ابی طالب و کردارم با حجر بن عدی و یارانش باشد. اگر محبتم به یزید نبود، اسباب هدایت خود را فراهم می آوردم و راه درست را تشخیص می دادم.

احکام

احتیاط لازم نیست

پرسش: از هر لباس یا پارچه ای هنگام شستن، پرزهای ریزی می ریزد که اگر به طشت نگاه کنیم آنها را می بینیم. وقتی که طشت پر از آب و متصل به آب شیر است، اگر لباس را داخل طشت فرو ببریم آب از اطراف آن سرازیر می شود. به علت وجود این تارها و پرزهای ریز در آبی که از طشت به بیرون می ریزد، از آن آب احتیاط کرده و همه جا را تطهیر می کنیم. یا وقتی لباس های نجس بچه ها را بیرون می آورم، همه جاهایی را که لباس ها را در آنجا در آورده ام حتی اگر خشک هم باشد آب می کشم؛ زیرا فکر می کنم تارها و پرزهای ریز در آنجا افتاده اند. آیا این احتیاط لازم است؟

پاسخ: لباسی که برای آب کشیدن در ظرفی گذاشته می شود و آب لوله کشی روی آن ریخته شده و سراسر آن را فرا می گیرد و از آن جدا شده یا داخل آن جابه جا می شود، لباس و ظرف و آب و پرزهایی که از لباس جدا شده و بر روی آب دیده می شود و همراه آب به بیرون می ریزد، همگی پاک هستند. پرزها یا غباری هم که از لباس نجس جدا می شود پاک هستند، مگر اینکه یقین حاصل شود از قسمت نجس جدا شده اند و به مجرد شک در اصل شدن آن از لباس نجس یا نجس بودن محل آن، احتیاط لازم نیست.

(اجوبه الاستفتاءات، آیت الله العظمی خامنه ای، سؤال ۲۸۹)

سلوک

گمشده ما

آیت الله ابراهیم امینی (ره): حقیقت وجود انسان که او را از سایر موجودات متمایز می کند، گوهری فراتر از جسم خاکی اوست و آن عبارت است از قدرت تفکر و تعقل. خداوند در آفرینش انسان، از روح خود در جسم او مید و سز برتری انسان در همین نکته نهفته است. صفات والای انسانی به دلیل همین خود انسانی است و غایت مسیر انسانیت، خداوندی است که کمال و جمال نامتناهی است. نباید از گوهر ارزنده غفلت کرد. امیرالمؤمنین (ع) می فرمایند: «در شگفتی از کسی که برای پیدا کردن گمشده اش تلاش می کند، ولی نفس خویش را گم کرده و به دنبال آن نمی گردد.»

تقویم انقلاب

از کجا ضربه می‌خوریم؟

سید مهدی حسینی
مورخ و پژوهشگر

پیام‌ها و سخنان امام راحل در آذر و دی ماه سال ۱۳۶۱ از جهات بسیاری با اهمیت بود و هست، اما متأسفانه پژوهشگران و محققان کمتر به آن توجه داشته‌اند. نگارنده این سطور در حد بضاعتی که دارد چند مورد از توجهات امام راحل را برای پیشگیری از ضربه‌پذیری دشمنان داخلی و خارجی یادآور می‌شود.

۱- امام راحل همواره رهنمود می‌کردند: «ما باید رضای خدا را به دست بیاوریم و دنبال این باشیم که رضای او به دست بیاید؛ حالا او روشن‌فکری که یک خیال دیگر می‌کند، هر چه می‌خواهد بگوید. آن دوست دیگری هم که یک چیزی می‌گوید، نقی می‌زند، آن هم هر چه می‌خواهد بگوید. آن منافقی هم که یک چیزی می‌گوید، آن هم هر چه می‌خواهد بگوید. ما رضای خدا را به دست بیاوریم، چیزهای دیگر سهل است.»

۲- اجرائی دستورات اسلام مورد رضایت خداوند است. امام راحل در این زمینه رهنمود دادند: «همه می‌دانند که این ملت جز «اسلام» انگیزه‌ای نداشت. حتی مذاهلی که رسمی هستند آنها هم دیانت را می‌خواهند، خدا را می‌خواهند. ما باید فکر این معنا باشیم که این معنا رضای خداست و آرمان اسلام است. این معنا را به تمام معنا در صدد باشیم که محقق کنیم.»

۳- امام راحل بر موضوع وحدت و هماهنگی قوا تمرکز داشتند و در بسیاری از رهنمودهای‌شان به پرهیز از اختلاف تأکید می‌کردند و در آنجا که می‌فرمایند: «همیشه توجه داشته باشید که پیروزی ما با این است که همه با هم باشیم، پیروزی ما پیروزی شما در این است که همه در صحنه باشیم در این است که اختلافاتی که جزئی بین‌تان هست، بر طرف باشد و اختلاف در کار نباشد.»

۴- یک مسائل خیلی مهمی که امام راحل مرتب رهنمود داده‌اند، تأمین امنیت عمومی جامعه است. آنجا که می‌فرمایند: «باید ملت از این پس که حال استقرار و سازندگی است احساس آرامش و امنیت نمایند و آسوده خاطر و مطمئن از همه جهات به کارهای خویش ادامه دهند و اسلام بزرگ و دولت اسلامی را پشتیبان خود بدانند و قوه قضائیه را در دادخواهی‌ها و اجرای عدل و حدود اسلامی در خدمت خود ببینند و قوای نظامی و انتظامی و سپاه پاسداران و کمیته‌ها را موجب آسایش و امنیت خود و کشور بدانند و این امور بر عهده همگان است.»

۵- بر طرف کردن نقاط ضعف که یکی از شاخص‌ترین نقاط ضربه زدن و آسیب‌پذیری است، جریان نفوذی‌ها هستند که حضرت امام راحل مرتب در این باره هشدار داده‌اند و فرموده‌اند: «مطمئن باشید که این منحرفین و منافقین و آتیهایی که دست‌شان از این کشور کوتاه شده است، با هر حیل‌های که شده است می‌خواهند در همه جای کشور خصوصاً دانشگاه‌ها که مرکز علم و مرکز همه جهات کمالی انسان است، نفوذ کنند و چه بسا اشخاصی به ظاهر بسیار صالح و در حضور شماها بیشتر از شماها [در آقید و بند اسلام و فریاد (وا اسلاما) می‌زند [و] خدای ناخواسته از منحرفین باشد و...» (صحیفه امام (ره)، ج ۱۷) اگر سؤال شود از کجا ضربه می‌خوریم؟ باید گفت آنچه‌هایی که از فرامین امام و ولایت و رهبری غفلت شود.

قانون گریزان در برابر امام (ره)

بود و پس از احوال‌پرسی سرد مانند همیشه گفت: «شما این استوارنامه را کی برای من آوردید که من امضا نکردم؟ رفسنجانی در جلسه‌ای در خدمت امام گفت که من استوارنامه شما را امضا نمی‌کنم!» گفتم: استوارنامه را که خود سفیر خدمت آقای رئیس جمهوری نمی‌آورد، اداره تشریفات وزارت خارجه به دفتر شما می‌فرستد و من از تاریخ ارسال آن خبر ندارم، اما می‌دانم که مانند بقیه استوارنامه‌ها امضا کرده‌اید!

گفت: من مال شما را امضا می‌کنم، ولی بقیه را امضا نخواهم کرد! من ماشین امضا نیستم که دیگران دستور دهند و انتخاب کنند و من فقط امضا کنم.

من گفتم که بالاخره این جزء وظایف رئیس جمهوری نیست که سفیر را انتخاب کند، بلکه طبق قانون اساسی، او استوارنامه افراد معرفی شده را باید امضا کند! (این ماده بعدها در برنامه اصلاح قانون اساسی مورد تجدیدنظر قرار گرفت و تغییر یافت)

آقای بنی‌صدر عصبانی شد و گفت: چه معنی دارد که رئیس جمهوری ندانسته و نشناخته افراد را به عنوان سفیر خود به این کشور و آن کشور بفرستد. من شما را می‌شناسم و امضا می‌کنم، ولی بقیه را امضا نخواهم کرد.»

بشمارند و از ایجاد تشنج پرهیز کنند.» از جمله چهره‌های پرادهایی که خط امام (ره) را به بی‌قانونی متهم می‌کرد و همواره با فرافکنی و پرواگاندا افکار عمومی را فریب می‌داد، «ابوالحسن بنی‌صدر» بود که در دوران هفده ماهه ریاستش، خود را به رعایت قانون مقید نکرد. برای نمونه، می‌توان به ماجرای انتخاب مرحوم «حجت‌الاسلام سیدهادی خسروشاهی» به عنوان سفیر ایران در واتیکان اشاره کرد. خسروشاهی در مصاحبه‌ای در مواجهه با این سؤال که «آیا بنی‌صدر از صدور حکم سفارت شما در واتیکان استقبال کرد؟» ماجرا را شرح می‌دهد و می‌گوید:

«نمی‌دانم آقای بنی‌صدر با حکم سفارت من موافق بود یا نه؟ ولی استوارنامه مرا هم مانند بقیه سفرها امضا نکرده بود تا اینکه روزی حاج احمد آقا به من که در «قم» بودم، زنگ زد و گفت: آقای بنی‌صدر با شما کار دارد؟ و بعد از دفتر ایشان کسی با من تماس گرفت که نمی‌دانم آقای موسوی گرامرودی یا کس دیگری بود، و گفت که آقای بنی‌صدر می‌خواهد شما را ببیند!

من در پاسخ گفتم که فعلاً در «قم» هستم هر وقت به تهران آمدم، خدمت‌شان می‌رسم... ولی تماس گیرنده از دفتر وی گفت که یک کار فوری دارند و من دو سه روز بعد به دیدار ایشان در دفتر ریاست جمهوری رفتم... سخت پریشان و عصبانی

در جامعه مذهبی و مسلمان ایران ایجاد شود و این ضربه‌اش را به سایر افراد مارکسیست با تجربه و با احساس مسئولیت خواهد زد، که خود سرانجام به نفع کشور و جامعه و ملت نیست. هرج و مرجی که این گروه در درون کارخانجات و بخش تولیدی ایجاد کرده و سطح تولید را در جامعه ما پایین آورده تا بدانجا که راندمان کارهای کارگران را به میزانی که در دوران نظام طاغوتی وجود داشت، که تازه آن هم نسبت به سطح بین‌المللی و نسبت به کشورهای عقب‌مانده‌ای مثل ترکیه، بسیار پایین بود، رسانیده است، مسئولیتش به عهده کیست؟ کشوری که تولید نداشته باشد و نتواند دست به تولید مستقل کشاورزی و صنعتی بزند به چه چیز متکی خواهد بود. به نفت؟! به استعمار و کمک خارجی؟!»

قانون‌شکنان حتی توصیه‌های رفقای دیروز خود را که نیز تاب نمی‌آوردند و وقتی آنان را به پایبندی به نظم و قانون دعوت می‌کردند، با عصبانیت تمام منتقدان و ناصحان را به محافظه‌کاری متهم کرده و بر طبل شورش می‌کوبند. برای نمونه، «سازمان پیکار» در بیانیه‌ای می‌نویسد: «روزیونیست‌ها در اشکال مختلف توده‌ای، فدایی (اکثریت) و سه جهانی می‌کوشند تا با تزه‌ای سازشکارانه خود، به ارتجاع خط داده و در ضمن توده‌ها را به سازش با او بکشانند. آنها به ارتجاع می‌گویند کمی ملایم‌تر عمل کند و از توده‌ها می‌خواهند که نظم و قانون را محترم

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

در طول بیش از چهار دهه حیات جمهوری اسلامی، ضدانقلاب و خط تحریف تلاش کرده است چهره تابناک حضرت امام خمینی (ره) را تحریف کرده و بسا دروغ‌پرانی و تردیدافکنی از محبوبیت و اعتبار ایشان در افکار عمومی بکاهد. جریان‌های ضد امام که ایشان را حتی امروز پس از گذشت سه دهه از ارتحال، به قانون‌شکنی و عبور از قانون و تصمیمات فراقانونی متهم می‌کنند، خط متعلق به جریان‌های سیاسی بودند که خود در عمل هیچگاه تقلیدی به قانون جمهوری اسلامی نشان ندادند و همواره تلاش داشتند با ایجاد هرج و مرج اهداف سیاسی خود را دنبال کرده و با ایجاد بی‌ثباتی، نظام نوپای انقلابی را متزلزل کنند.

این اقدامات از همان سال ۱۳۵۸ آغاز شد و آنگاه برجسته بود که حتی صدای جریان‌های سیاسی مستقل از خط امام (ره) نیز بلند شد. برای نمونه، «نهضت آزادی» در شرح وضعیت کشور در ماه‌های ابتدایی پس از پیروزی انقلاب اسلامی می‌نویسد: «موضع‌گیری‌های سیاسی و اجتماعی که در میان عناصر و مخصوصاً عناصر جوان و بی‌تجربه‌تر جناح مارکسیستی در ایران مشاهده می‌شود سبب شده که یک نوع بدبینی و سلب اعتماد

دهلیز

در حال تنها شدن!

روایت میشل پونیا تووسکی از آخرین روزهای دیکتاتوری پهلوی

در روزهایی که رژیم پهلوی در سرآشویی سقوط قرار گرفته بود، شخصیت‌های سیاسی بسیاری به دربار رفت و آمد داشته و با محمدرضا پهلوی دیدار داشتند و تلاش کردند او را برای بقا و ایستادگی آماده نگه دارند. از جمله اینها «میشل پونیا تووسکی» از مشاوران سیاسی و اطلاعاتی نزدیک «ژنرال کاردست» رئیس جمهور فرانسه است که در ۵ دی ۱۳۵۷ به عنوان فرستاده ویژه رئیس جمهور برای مذاکره محرمانه با شاه و بررسی اوضاع ایران به تهران آمد. گزارش حاصله از این دیدار، آشنفنگی فکری و دل‌نگرانی‌های شاه بود که خود را مستحضر به حمایت بیگانگان و غرب می‌دید و حال احساس می‌کرد که از این حمایت‌ها کاسته شده و دیگر امکان تداوم حکومت را نخواهد داشت.

پونیا تووسکی پس از بازگشت به فرانسه در روز ۱۲ دی گزارش مأموریت خود را به رئیس جمهور کشورش تسلیم کرد و به آنچه میان او و شاه گذشته بود، پرداخت. «سرهنگ غلامرضا نجاتی» در کتاب خود «تاریخ سیاسی بیست و پنج ساله ایران» به ماجرای این دیدار اشاره کرده و بخشی از این گزارش را چنین نقل قول می‌کند: «شاه با وقار و ژرف بین بود. وی در عین حال خسته و فرسوده می‌نمود. خلاصه مذاکرات مان به این شرح است: شاه: «من با یک مرد سیاسی، نه با یک فرستاده دیپلماتیک حرف می‌زنم. ممکن است لحن

حافظه

گشتار در آمریتسار

نگاهی به حضور استعمارگران در شبه قاره هند

کنند، در هندوستان برقرار کردند.

به دعوت «هاتما گاندی»، رهبر کنگره ملی هند، مردم هندوستان به اعتصابات و تظاهرات دست زده و محصولات انگلیسی را تحریم کردند. در شهر آمریتسار در ایالت پنجاب، با وجود مسالمت‌آمیز بودن تظاهرات، ژنرال «رجینالد دایر» بریتانیایی به نیروهای خود دستور داد بدون ملاحظه به سوی مردم شلیک کنند. با دستور رجینالد دایر، ژنرال بریتانیایی که به «قصاب آمریتسار» شهرت یافت، این تظاهرات به خاک و خون کشیده شد و لکه سیاه دیگری در صفحات تاریخ استعماری بریتانیا و انگلیس جنایتکار نقش بست. در نتیجه این اقدام وحشیانه، ۳۷۹ مرد و زن و کودک به قتل رسیدند و بیش از ۱۲۰۰ نفر مجروح شدند.

این جنایت که عامل مؤثری در برچیده شدن استعمار انگلیس از هند بود، موجب شد «دیوید کامرون» نخست‌وزیر انگلیس در سال ۱۳۹۱، در سفر خود به هند از کشتار مردم آمریتسار، ابراز تأسف کند.

قتل و جنایت و کشتار مردم بی‌گناه هند که نسبت به ظلم و زیاده‌خواهی استعمارگران به تنگ آمده و گاه اعتراضی می‌کردند، از جنایاتی است که در کارنامه استعمارگران انگلیسی به ثبت رسیده است. در این زمینه، نمونه‌های متعددی را در قرن هجدهم تا بیستم این سرزمین می‌توان بازخوانی کرد که سیرت حقیقی اشغالگران را آشکار می‌کند.

کشتار مردم «آمریتسار» یکی از مواردی است که در تاریخ ثبت شده است. روز ۱۳ آوریل سال ۱۹۱۹ میلادی، اندکی پس از خاتمه جنگ جهانی اول، مردم هندوستان به طور یکپارچه در اعتراض به دشواری‌های اقتصادی و سیاست سختگیرانه بریتانیا، علیه استعمارگران بریتانیایی به تظاهرات مسالمت‌آمیز دست زدند؛ اما این تظاهرات در شهر آمریتسار در ایالت پنجاب با یک کشتار خاتمه یافت. مردم هندوستان که در جریان جنگ، همراه نیروهای بریتانیایی در جبهه‌های اروپا جان‌فشانی کرده بودند، وعده خودمختاری را که مونتاقو، وزیر هندوستان در دولت بریتانیا در سال ۱۹۱۷ داده بود، فراموش نکردند؛ اما با خاتمه جنگ، بریتانیایی‌ها به وعده خود عمل نکردند و قدرت اجرایی کماکان در اختیار بریتانیا بود.

نارضایتی در میان طبقه نجبان هندوستان افزایش یافت و بریتانیایی‌ها قوانین راولات را که به آنها اجازه می‌داد محرکان احتمالی را بدون محاکمه و فقط در صورت تشخیص زندانی

حاج قاسم نماد اخلاص و ولایت‌مداری بود

«حجت‌الاسلام والمسلمین حسین طیبی فر» جانشین نمایندگی ولی فقیه در سپاه، در مراسم بزرگداشت شهادت حاج قاسم سلیمانی که در حسینیه سیدالشهداء (ع) برگزار شد، ویژگی‌های این فرمانده برجسته را بیان کرد و گفت: «شهید حاج قاسم سلیمانی، نماد اخلاص، ولایت‌مداری و مقاومت است.»

وی با تأکید بر اخلاص شهید سلیمانی، گفت: «حاج قاسم هیچ‌گاه به دنبال دیده شدن نبود و با وجود فعالیت‌های بزرگ و ماندگار، همواره خود را یک سرباز می‌دانست. او برای نخستین بار کتکره شهدای دفاع مقدس و اولین موزه دفاع مقدس را در کشور تأسیس کرد، اما هیچ‌گاه به

دنبال مطرح کردن خود نبود.» طیبی فر با اشاره به وصیت شهید سلیمانی، افزود: «ایشان از ما خواستند که تنها عنوان «سرباز» بر سنگ مزارش نوشته شود، زیرا خود را خدمتگزار مردم و انقلاب می‌دانست. این روحیه او را به الگویی برای جوانان و سنگربانان امروز انقلاب تبدیل کرده است.»

او همچنین ویژگی برجسته دیگر شهید سلیمانی را ولایت‌مداری عنوان کرد و گفت: «شهید سلیمانی با فهم عمیق از جایگاه ولایت، باور به آن و تلاش برای یابوری ولی فقیه، توانست محور مقاومت را تقویت کند و الگویی بی‌بدیل در عرصه جهاد و سیاست باشد.» جانشین نمایندگی ولی فقیه در سپاه در

ادامه، با بررسی تحولات منطقه‌ای تأکید کرد که مقاومت هزینه‌های کمتر از تسلیم شدن دارد. وی گفت: «شهید سلیمانی به‌عنوان یکی از معماران جبهه مقاومت، توانست این اندیشه را فراتر از مرزهای ایران گسترش دهد و از مقدسات اسلامی و امنیت منطقه دفاع کند.»

حجت‌الاسلام طیبی فر در پایان، با اشاره به فتنه‌های دشمنان داخلی و خارجی، ضرورت حفظ سنگر مقاومت در عرصه‌های فرهنگی و سیاسی را یادآور شد و افزود: «شهید سلیمانی با تمام وجود به ارزش‌های انقلاب اسلامی وفادار بود و این مسیر همچنان نیازمند تلاش، بصیرت و ولایت‌مداری است.»

سردار نائینی، معاون روابط عمومی سپاه

قدرت حزب‌الله میراث سردار سلیمانی است

«سردار علی محمد نائینی» سخنگو و معاون روابط عمومی سپاه در مراسم پنجمین سالگرد شهادت «سردار سلیمانی» در ارتفاعات نورالشهدای راوند کاشان اظهار داشت: «آنچه امروز به عنوان قدرت حزب‌الله ظهور کرد، نتیجه فعالیت‌های سردار سلیمانی است و روز قدرتمندتر شدیم و رژیم صهیونیستی به آن آگاه است.»

سردار نائینی گفت: «شهید سلیمانی چهار ویژگی اصلی و تعیین‌کننده دارد. او فرمانده مقتدر میدان، سیاستمدار با تدبیر، محبوب و سردار دل‌ها و از همه مهم‌تر رویانگر فرهنگ و زبان مقاومت بود.» وی گفت: «زمانی که شهید سلیمانی فرمانده نیروی قدس شد، پرونده لبنان در اشغال رژیم صهیونیستی، فلسطین و افغانستان در سپاه بود که در فاصله کوتاهی ایشان موفق به ظهور و بروز قدرت جدیدی از جبهه حزب‌الله شد.»

سخنگوی سپاه یادآور شد: «در آن زمان کشورهای غربی و عربی رژیم صهیونیستی را نفوذناپذیر و شکست‌ناپذیر می‌دانستند و هر کشوری در برابر او شکست می‌خورد، با این ادراک در تمام جنگ‌های اعراب با رژیم صهیونیستی شکست

خوردند تا اینکه رژیم صهیونیستی با قدرت گرفتن اعراب شکست خورد.»

وی افزود: «شهید سلیمانی با دیدگاه راهبردی، جبهه‌سازی و تمدنی که داشت هم‌زمان با مقابله با داعش، نگاه‌تشکیل هسته‌های جهانی مقاومت برای تمدن‌سازی و آماده‌سازی برای ظهور را داشت.» سردار نائینی اظهار داشت: «یکی از کارهای بزرگ سردار سلیمانی مبارزه با دوگانه‌های شیعه و سنی و عرب و عجم بود و دوگانه مقاومت و تسلیم را جایگزین کرد.»

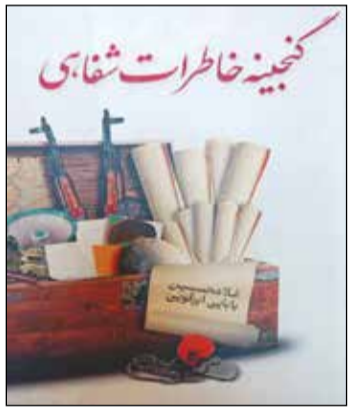
سخنگوی سپاه با بیان اینکه سردار سلیمانی با تشکیل جبهه فرامرزی به اختلافات بی‌توجهی کرد و سردار وحدت شد، گفت: «حاج قاسم با وحدت توانست آمریکایی‌ها را شکست دهد و یک جبهه مستحکم در برابر آمریکا بسازد که مانع پیشبرد اهداف آمریکا شود، خدمت او به اهل سنت سوریه بیشتر از شیعیان است.»

سردار نائینی بیان کرد: «اهداف حاج قاسم فراتر از مقابله با داعش بود. مبارزه او عاشق مبارزه با صهیونیست‌ها بود و داعش را یگان عملیاتی صهیونیست‌ها می‌دانست که می‌خواست جنگ با رژیم صهیونیستی را به حاشیه ببرد.»

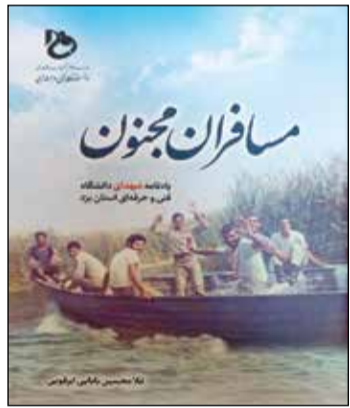
سخنگوی سپاه گفت: «جهاد تبیین، باطل‌الصحیح شبهه‌افکنی است که سردار سلیمانی به‌خوبی آن را انجام داد، حاج قاسم وارد میدان شد و به‌بانه‌کنگره شهدار و شنگری جبهه مقاومت را در پیش گرفت.» سردار نائینی با بیان اینکه حاج قاسم نظریه مقاومت را به‌گفت‌وگو تبدیل کرد، افزود: «شهید سلیمانی دفاع مقدس را قله می‌دانست و جبهه مقاومت را براساس و در رأس آن قرار داد. او معتقد بود جامعه امام زمانی (عج) همین جامعه دوران دفاع مقدس است.»

نگاهی به کتاب‌های حوزه دفاع مقدس غلامحسین بابایی ابرقویی

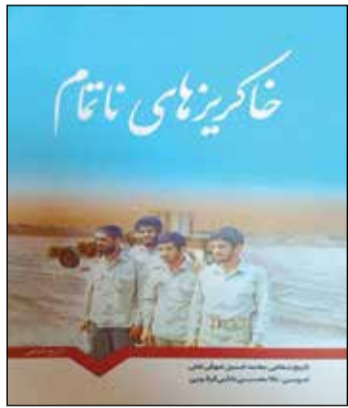
گنجینه خاطرات

دانشگاه و نقش آفرینی و بالندگی عنصر دانشجو و اعضای هیئت علمی در دوران جنگ بوده است. کتاب مسافران مجنون برای معرفی اجمالی ۴۰ نفر از شهدای دانشجو و استاد دانشگاه فنی و حرفه‌ای استان یزد تدوین شده که در جمع این شهدا دو نفر استاد و ۳۸ دانشجو هستند که این شهدا اقبل از شهادت یا در زمان شهادت دانشجوی این دانشگاه بوده‌اند. در بخشی از کتاب آمده است: «مهم‌ترین دلیل تحمل جنگ به ایران را می‌توان از گفته‌های مسئولان عراقی به دست آورد، چنانکه «طه یاسین رمضان» معاون صدام در مصاحبه با روزنامه «الاوره» گفت: «این جنگ به خاطر قرارداد ۱۹۷۵ و یا چندصد کیلومتر خاک و یا نصف شط‌العرب نیست؛ بلکه برای سرنگونی رژیم جمهوری اسلامی است.» وی در ادامه بیان داشت: «ما بر این نکته تأکید می‌کنیم که جنگ به پایان نخواهد رسید، مگر اینکه رژیم حاکم بر ایران به کلی از بین برود. نباید این واقعیت را از نظر دور داشت که جنگ تحمیلی بیشتر یک جنگ اعتقادی بود تا جنگ نظامی که به واسطه اختلافات ارضی و مرزی به وجود آمده باشد.»

دست به قلم شدن و نوشتن برای دوران هشت سال دفاع مقدس کار ساده‌ای نیست؛ اهمیت کار به قدری است که رهبر معظم انقلاب در این باره می‌فرماید: «کار پژوهش در ادبیات دفاع مقدس، نگاه حکیمانه، گسترده و وسیعی می‌طلبد که چندان کار ساده‌ای نیست.» مطمئناً کسانی که سالیان سال در دانشگاه‌ها تدریس کرده‌اند و گره‌های علمی و پژوهشی دانشجویان جوان را باز کرده‌اند، بهتر می‌توانند در این مسیر قدم بردارند و عصاره درس آموز دفاع مقدس را به دیگران هدیه کنند. «غلامحسین بابایی ابرقویی» از این دست افراد است. او پس از سال‌ها تدریس و قلم‌زنی، به عشق هشت سال دفاع مقدس وارد این عرصه شده و برای رزمندگانی و شهدایی نوشته که امروز زنده نگه داشتن یاد و خاطره آنها نیاز ضروری جامعه است. بابایی ابرقویی برای جنگ تحمیلی سه کتاب به نام‌های «مسافران مجنون»، «خاکریزهای ناتمام» و «گنجینه خاطرات شفاهی» را به یادگار گذاشته است، در ادامه بخش‌هایی از این کتاب‌ها را توضیح می‌دهیم.

خوزستان شامل می‌شود. نویسنده در این کتاب با لحنی ساده و دلپذیر از تجربیات خود و هم‌زمانش در واحد مهندسی رزمی و خدمات در خطوط پدافندی و مناطق عملیاتی سخن می‌گوید؛ در بخشی از این کتاب آمده است: «از سال ۱۳۵۶ که کم‌کم تجمعات و اعتراضات به محیط مدارس کشیده شد و درس و مشق ما تحت تأثیر قرار گرفت. صبح‌ها وقتی به مدرسه می‌رسیدیم، با هم به تظاهرات خیابانی می‌پیوستیم و عصر به خانه برمی‌گشتیم. در سال ۱۳۵۷ اصلاً به کلاس درس نرفتم. مدرسه پایگاه انقلاب و تظاهرات شده بود. وقتی به مدرسه می‌رفتم به امور انقلابی می‌پرداختم. از سال ۱۳۵۵ کار کرده بودم، دستمزد از روزی ۱۰ تومان شروع شد تا به ۵۰ تومان و بعدش به ۱۰۰ تومان هم رسید. پس‌انداز کرده بودم تا پولم به ۳۵۰۰ تومان رسید، ۱۵۰۰ تومان هم پدرم کمک کردند و با ۵۰۰۰ تومان یک موتورسیکلت خریدم. روزها با موتور به هنرستان می‌رفتم، از خانه ما تا هنرستان پاده حدود سه ربع و با موتور حدود یک ربع راه بود.»

♦ **مسافران مجنون**
یکی از حوزه‌های تأثیرگذار در دوران دفاع مقدس،

حسن نوروزی دبیر گروه پاسدار

♦ **خاکریزهای ناتمام**
خاکریزهای ناتمام خاطرات یکی از فرماندهان واحد مهندسی رزمی تیپ مستقل ۱۸ الغدیر استان یزد است که فعالیت‌های او را از دوران دانش‌آموزی (هم‌زمان با مبارزات مردم برای انقلاب اسلامی) تا عملیات عمرانی در مناطق محروم سیستان و بلوچستان، همچنین حضور در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل از مناطق کوهستانی غرب تا دشت‌های جنوب

روی خط

دیدار بازنشستگان نیروهای مسلح با رهبر معظم انقلاب را مهیا کنید

۰۹۱۵۰۰۰۴۲۷۲ | اگر خون‌های پاک سلیمانی و یارانش نبود، امروز خبری از اعتاب مقدسه نبود، این خون‌ها هدر نرفت. (امام خامنه‌ای). صلوات ۰۹۳۳۰۰۰۱۸۵۸ | سلام علیکم، از مسئولان امر استدعا داریم در صورت صلاح‌دید، در طول سال، مقدمات دیدار بازنشستگان نیروهای مسلح با رهبر معظم انقلاب را برنامه‌ریزی فرمایند با تشکر.

۰۹۱۲۰۰۰۶۵۳۲ | پلنفرم‌های غربی چه گلی به سر جامعه ایرانی زده است که انقدر تب و تاب رفع فیلتر آنها را دارند؟ مگر غیر این است که شهدا و مجاهدان و محور مقاومت و غزه در همین پلنفرم‌ها تحریم شدند. الحق و الانصاف پیام‌رسان اینها در این عرصه به خوبی آگاه‌سازی کرده است.

۰۹۱۴۰۰۰۲۱۵۷ | متأسفانه، در برخی از همایش‌هایی که برگزار می‌شود، حجاب رعایت نمی‌شود. جالب اینجاست که در این مراسم‌ها برخی از مسئولان نیز حضور دارند. خواهشاً مسئولان توجه داشته باشند که ایران ثمره خون شهدایی است که تأکید ویژه‌ای روی حجاب داشته‌اند.

۰۹۱۲۰۰۰۳۳۲۲ | از شهرداری تهران به خاطر بیلبوردهای سطح شهر که از حاج قاسم زده بودند، ممنونیم؛ (من خود را سراز در هر خانه‌ای می‌بینم که در معرض خطر است.)

۰۹۳۳۰۰۰۲۴۱۵ | نمی‌دانم چرا برخی‌ها گرانی‌ها را گردن تحریم می‌اندازند؟ مگر در دولت شهید رئیسی تحریم نبودیم! مسئولان خواهشاً حرکت کنید و خیال‌تان راحت باشد که مردم انقلابی پشت سر شما هستند و از هیچ کمکی دریغ نمی‌کنند.

۰۹۱۹۰۰۰۲۴۱۳ | همه رسانه‌های داخلی و خارجی می‌گویند پر نامه‌واتس‌آپ موجب شهادت اسماعیل هنیه شد. ما همچنان نمی‌خواهیم باور کنیم و آن را رفع فیلتر می‌کنیم.

۰۹۱۳۰۰۰۷۵۴۱ | در سال نو جا دارد به آمریکایی‌ها به خاطر رئیس‌جمهوری که انتخاب کرده‌اند، تبریک گفت! رئیس‌جمهوری که به دلیل جرایم اخلاقی و منافی عفت یک پایش در دادگاه است و پای دیگرش در جنگ و خونریزی و تروریست‌پروری! موجودی از این دیوانه‌تر پیدا نکردید؟

۰۹۱۴۰۰۰۵۱۴۰ | خدا لعنت کند رژیم صهیونیستی را که با کشتارهای بی‌حد و حساب‌شان آمار شهدای غزه را به ۴۵ هزار و ۶۵۸ نفر رساندند! از صدا و سیما و رسانه‌ها خواهش می‌کنم جلدی‌تر به مسئله غزه بپردازند؛ رسانه‌ها باید آقدر کار کنند که نگذارند صهیونیست‌ها به راحتی به کشتار دست بزنند.

۰۹۱۷۰۰۰۲۱۵۸ | خواهشاً مسئله تقی‌تیش هواپیماهای ایرانی از سوی دولت لبنان را واکاوی کنید. ممنون از تلاش همکاران در هفته‌نامه صبح صادق. // «سولوی» از زنجان

۰۹۱۹۰۰۰۲۱۲۳ | از اقدام متقابل ایران در برابر کشور آذربایجان که جلوی حرکت ترانزیت‌های ایرانی را گرفته بودند، بسیار متشکریم. مادر منطقه هر وقت با قدرت جلوتره‌تیم، نتیجه گرفته‌ایم.

۰۹۳۶۰۰۰۲۴۱۷ | خدا قوت به نیروهای مقاومت یمن که در برابر دشمن صهیونیستی جانانه ایستادگی کرده و نفس صهیونی‌ها را به شماره انداخته‌اند. شیرمردان یمنی ترس را به جان حامیان صهیونیست‌ها هم خواهند انداخت، ان‌شاء‌الله آن روز بسیار نزدیک است.

۰۹۲۱۰۰۰۷۵۴۲ | به نظر من باید زندگی نامه پزئشکان فلسطینی در تمام دنیا تدریس شود. پزئشکانی که از ابتدای دوره طبابت‌شان هموطنان‌شان را بدون هیچ چشم‌داشتی و در کمال احترام طبابت می‌کنند و خودشان آخرین نفرهایی هستند که از بیمارستان بمباران شده بیرون می‌آیند.

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول:یدالله جوانی

سرمدیر:علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

سیامک باقری،سعدالله زارعی،
عزیز غضنفری،فرهاد مهنوی،مهدی سعیدی،
فتح الله پریشان،علی قاسمی،حسین عبداللهی فر
دبیر تحریریه:سیدفخرالدین موسوی
مدیر فنی: محمد صالح نادری
نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی
صفحه‌آرا:علی اکبر هدایتی
عکاس: حامد گودرزی
ناظر چاپ:سعید قاسمی

چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۰۲۱)۳۸۵۲۲۴۴۶
تلفن: ۰۲۱)۷۷۴۶۰۱۰۰ و ۰۲۱)۷۷۴۶۰۱۰۰
basirat.ir
@ssweekly
نمبر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۳۳۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۱۷۲ | دوشنبه ۱۷ دی ۱۴۰۳

کتابخانه

پرچم افتخار

این پرچمی که در همه عالم سر آمد است
از انقلاب کاوه آهنگر آمده است

از گرگ و میش مبهم اسطوره‌های دور
از روشن حماسه این کشور آمده است

در دست‌های رستم دستان در اهتزاز
بر شانه سپاوش از آتش در آمده است

با سرخ لعل و سبز زمرد، سپیدرُز
در جلوه‌زار عشق به صد زیور آمده است

خون دل از خیانت تاریخ خورده است
از خاک و خون و خنجر و خاکستر آمده است...

در موج خیز حادثه افتاده است و باز
خیزان به عزم معرکه‌ای دیگر آمده است

تنها نه با موالی مختار بوده است
هر جای در حمایت حق با سر آمده است

با سر به دارها به سر دار رفته است
چنگیز در برابر او مضطر آمده است

گاهی برای قوت قلب رئیسعلی
در روزمگاه دشمن افسونگر آمده است

گاهی اینس جنگلیان بوده است و گاه
مشروطه‌خواه را عَلم لشکر آمده است

حبل‌المتین وحدت مستضعفان شده است
آیین‌دار هیمنه رهبر آمده است

در جبهه تیر و ترکش و خمپاره خورده است
شهبان‌ده‌دار خلوت همسنگر آمده است

گاهی شده است زینت تابوت لاله‌ای
با عطر و بوی دسته‌گلی پرپر آمده است

چون بیرقی که در کف سردار کربلاست
گاهی مدافع حرم حیدر آمده است

زخم سنان دشمن و زخم زبان دوست
از هر طرف به پیکر او خنجر آمده است

با این همه همیشه سرفراز و پایدار
در اهتزاز بر سر این کشور آمده است

جواد جعفری نساب

صبحانه انتخاب با تو

اگر کسی از دیگری به نیکی یاد کند، آن خیر و نیکی، به وی باز می‌گردد. این بدان ماند که کسی اطراف خانه خود گلزار برپا کند، پس هر بار نظر کند، گل و گلزار ببیند و دانماد بر بهشت باشد و چون بدیکی گفت، آن کس در نظر او مبعوض شد و چون از او یاد کند و خیال او پیش آید، چنان است که مار یا کژدم یا خار و خاشاک در نظر او آید. پس اکنون که می‌توانی در باغ و گلزار باشی، چرا در میان خارستان و مارستان می‌گردی؟ (مولوی، فیه مافیه)

داستان

ققنوس در آتش

مریم سامع

نویسنده

لرزش از سر تا پایش حس می‌شد. قلبش داشت از جا کنده می‌شد. چشمانش به چشمان ریز و سبز کوشنر گره خورد. کوشنر مطمئن از اینکه قدرتمندترین و احمق‌ترین آدم دنیا را برای بزرگ‌ترین فاجعه خاورمیانه انتخاب کرده، خوشحال بود. فاجعه‌ای که سوادش برای اربابان صهیونش نظیر نداشت. ترامپ علامت تأیید را از چشمان کوشنر گرفت. دلش قرص شد و با خط Expired درشتی نوشت و مهر مخصوص ریاست جمهوری روی آن زد. هنوز دستانش می‌لرزید. خودکار طلاکوب را به گوشه‌ای پرت کرد. بر خودش مسلط شد و برای اینکه لرزش در صدایش پنهان شود، نعره‌ای کشید و گفت: «میک! تو رئیس کل ارتش آمریکایی! بزنت!...»

میک بلند شد و با احتشام نظامی گفت: «همین الان!» و از اتاق خارج شد. طول راهرو را غرغرکنان طی کرد: «احمق! خودش هم خوب می‌دونه شده عروسک خیمه‌شب‌بازی اون داماد یهودیش. کشتن سلیمانی اونم تو خاک کشوری غیر از کشور خودش، حماقته.

تلخند

بدون شرح! کارتونبیت: میکائیل چیفتچی/ ترکیه

سلامت

فصل لیمو شیرین!

محبوبه سادات رضوی

خبرنگار

پاییز و زمستان فصل «لیمو شیرین» است. لیموشیرین در دسته مرکبات قرار می‌گیرد. جالب است بدانید با وجود اینکه این میوه جزء مرکبات به شمار می‌آید، اما اسیدی نیست. یک عدد لیموشیرین حدود ۴۹۰ میلی‌گرم پتاسیم دارد. این میوه حاوی مقدار کمی از مواد معدنی، دیگر مانند مس، کلسیم، آهن و فسفر است. لیموشیرین به هضم غذا کمک می‌کند؛ به همین دلیل مصرف آن معمولاً به افراد مبتلا به سوء‌هاضمه و دیگر مشکلات گوارشی توصیه می‌شود. این میوه از طریق خنثی کردن مایعات گوارشی اسیدی تولید شده در معده به هضم کمک کرده و سوسوم را از بدن خارج می‌کند. لیموشیرین در کنترل اسهال، حالت تهوع و استفراغ هم مفید است. افزون بر این، لیموشیرین حاوی فیبر غذایی است که برای افراد مبتلا به یبوست مفید تلقی می‌شود. به بیماران مبتلا به یبوست توصیه می‌شود آب لیموشیرین را با کمی نمک مخلوط کنند و بنوشند. بوی بد دهان را می‌تواند با نوشیدن آب لیموشیرین و مکیدن پوست لیموشیرین بر طرف کنید. مصرف منظم لیموشیرین عملکرد قلب را بهبود می‌بخشد. این میوه به گردش خون مناسب کمک می‌کند و در بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن مفید است. ویتامین C موجود در لیموشیرین سیستم ایمنی بدن را تقویت کرده و از ابتلا به سرماخوردگی پیشگیری می‌کند. مبارزه با سرطان یکی دیگر از خواص لیموشیرین است. لیمونوئید موجود در لیموشیرین با انواع سرطان‌ها مبارزه می‌کند. لیمونوئید به مولکول‌های قند به نام گلوکز می‌چسبند و به راحتی هضم می‌شود. این میوه پتاسیم فراوانی دارد که کلیه‌ها و مثانه را سم‌زدایی کرده و می‌تواند عفونت‌های ادراری را درمان کند.

صادقانه

بهار مؤمنان

امام صادق(ع) فرمودند: «زمستان، بهار مؤمن است؛ شب‌هایش طولانی است و برای عبادت نیمه شب از آن کمک می‌گیرد و روزهایش کوتاه است و برای روزه گرفتن از آن مدد می‌جوید.»

(بحارالانوار، ج ۸۰، ص ۱۳۳)

غیر رسمی

این القاب مرا خشنود نکرد!

اولین جلسه کنفرانس بین‌المللی حمایت از انتفاضه، روز سه‌شنبه ۴ اردیبهشت ۱۳۸۰ با بیانات مهم رهبر معظم انقلاب برگزار شد. پس از سخنرانی و هنگامی که ایشان در حال عبور از سالن کنفرانس بودند، «سیدحسین نصرالله» دبیرکل حزب‌الله لبنان از جا برخاست و خود را به رهبر فرزانه انقلاب رساند و دست ایشان را بوسید. به دنبال سیدحسین نصرالله، «دکتر رمضان عبدالله» دبیرکل جهاد اسلامی فلسطین نیز چنین کرد. سپس «خالد مشعل» رئیس دفتر سیاسی حماس و افراد دیگری از حاضران هم به آنها پیوستند و هر یک به نحوی به رهبر فرزانه انقلاب ابراز ارادت کردند.

دوروز بعد به دیدار سیدحسین نصرالله رفتم. او دربارہ اینکه چرا در آن اجلاس رسمی، دست رهبر انقلاب را بوسید، گفت: «من ایسن کار را عمداً و البته با کمال اخلاص انجام دادم. علت این بود که امسال رسانه‌های جهانی مرا «مرد سال» نامیده‌اند. در کشورهای عربی نیز عنوان «موفق‌ترین رهبر جهان عرب» را به من داده‌اند. من از این القاب و عناوین خشنود نشدم. در این جلسه مهم که جمعی از سران نهضت‌های اسلامی و شخصیت‌های سیاسی کشورهای اسلامی حضور داشتند و صحنه‌ها مستقیماً از تلویزیون‌های جهان پخش می‌شد، این کار را کردم تا به همه بگویم که من سرباز رهبر معظم انقلاب هستم.»

حجت‌الاسلام والمسلمین مسیح مهاجری

حسن ختام

تورا من چشم در راهم...

چه خوب گفته‌اند که اگر آفتاب طلوع کند و بخواهی نماز بخوانی، نمازت قضاست! ای یوسف زهر(ص) و ای خورشید پشت ابر، اگر تو طلوع کنی و بیایی و من هنوز از تو معرفی کسب نکرده باشم؛ قضایی برای من، برای عمری که به هیچ و پوچ خرج کرده‌ام هست!؟ صبح جمعه‌ها را به استغاثه‌های فرازهای دعای ندبه اختصاص داده‌ام! به فرازهایی که بال می‌شوند و آدمی را به ابرهای آسمان می‌رسانند تا همچون ابر آفتاب برانند که زمین مرده وجود را جان دوباره بدهد؛ شکوفه‌ای از زمین بیخزده وجود غنچه بزند تا به آفتاب وجودت سلامی دوباره بدهد.

هر بامداد جمعه در من کسی شبیه خودم زار می‌زند، در این ساعات دوست دارم آنچه چشمانم خطاکارم را پر می‌کند اشک باشد و اشک؛ کاش در آن ساعات ابری بودم که ثانیه‌ای از بارش باران بند نمی‌شد.

مولای من! وقتی حرف‌های دلم کلمه می‌شوند، آن زمان است که عاشقانه‌ها شعر می‌شوند و برای تو می‌خوانند زیباترین سروده‌ها را! تو تمام شعرهایی می‌شویی که عاشقان برای معشوق‌شان سروده‌اند و گفته‌اند: «تورا من چشم در راهم...»